

VERDEN PÅ NETT

Nettressurser om Nord/Sør-, utviklings- og miljøspørsmål

Tore Linné Eriksen

RORG-samarbeidet

Januar 2014

Forord

På oppdrag fra det offentlig oppnevnte Utviklingutvalget lagde jeg i 2007 en oversikt over bøker og nettressurser om utviklingsspørsmål. Nå har RORG-samarbeidet ønsket en ny og utvidet utgave, som denne gang utelukkende konsentrerer seg om nettressurser. Dette arbeidet kom i stand etter et økonomisk bidrag fra Utenriksdepartementet/Norad i august 2013.

Sammenliknet med oversikten fra 2007, har utvidelsen særlig gått i retning av nettstedet med relevant stoff om jordbruk, miljø og klima-. Dette avspeiler den plassen som disse temaene naturlig nok har fått i de siste åra.

For at stoffmengden ikke skal bli for overveldende, er oversikten delt inn i fire bolker. Den første tar for seg den rike floraen av nettsteder med tilknytning til FN, multilaterale finansinstitusjoner og andre organer med et mer eller mindre offisielt preg. Deretter følger et utvalg norske organisasjoner/nettsteder. Denne delen er betydelig utvidet siden sist, selv om det sikkert er noen – blant medlemmer av RORG-samarbeidet – som føler seg oversett. Det har imidlertid vært nødvendig å følge et skjønn, der det viktigste er at det må være et betydelig innslag av nye artikler, rapporter og utredninger innenfor de relevante feltene. Den tredje bolken samler et lite utvalg av de hjemmesidene som undertegnede selv har aller mest glede og nytte av, og kanskje kan de også for andre tjene som en inngang. Til sist – og i omfang ikke minst – kommer et rikt mangfold av internasjonale nettsteder. Det er åpenbart ikke mangel på kunnskap gjennom nettressurser som har ansvaret for at verden ikke ser bedre ut.

Det kunne selvsagt ha vært mulig å utvide tilfanget ytterligere ved å trekke inn nettmagasiner, personlige hjemmesider og blogger, men det får bli i neste omgang. Det er jo lov å søke selv etter viktige stemmer, slik som f.eks. Duncan Green, Noam Chomsky, Vijay Prashad, Raj Patel, Patrick Bond, Vandana Shiva, Eduardo Galeano, Arundhati Roy, Samir Amin, Immanuel Wallerstein, Tariq Ali, Joseph Stiglitz, Susan George, Duncan Green, Walden Bello, Martin Khor, John Pilger, Naomi Klein, George Monbiot mfl.

Selv om det er mye å gripe fatt i, minner jeg enda en gang om at dette bare er for et utvalg å regne. I tillegg til at skjønnsvurdering er lagt til grunn, er det selvsagt begrenset hvor mye en enkelt person kan ha kjennskap til. Heldigvis er det ikke vanskelig å supplere og oppdatere en nettpublikasjon av denne typen. Jeg tar derfor gjerne i mot forslag til endringer og tillegg, ta kontakt: ToreLinne.Eriksen@hioa.no.

Arbeidet er i all hovedsak avsluttet midt i desember 2013, men er oppdatert med nyere henvisninger til materiale fra noen sentrale nettsteder fram til 20. januar 2014.

Til slutt: En stor takk til RORG-medarbeiderne Arnfinn Nygaard, Sidsel Aas og Judith Klein, som utfører et viktig arbeid i folkeopplysningens og den internasjonale solidaritetens navn.

Oslo, 24. januar 2014
Tore Linné Eriksen

I: FN-SYSTEMET OG ANDRE MULTILATERALE ORGANISASJONER

Asian Development Bank

<http://www.adb.org>

ADB er en av flere regionale utviklingsbanker, som i likhet med African Development Bank og The Inter-American Development Bank, er en viktig kilde til investeringer, lån og bistand. Den praktiske virksomheten har langt på vei samme profil som Verdensbanken, som er en nær samarbeidspartner. Men ADB leverer også viktig bidrag til forståelse av økonomisk og sosial utvikling i Asia, ikke minst gjelder det Kina og det folkerike Sør-Asia. En omfattende forsknings- og uredningsvirksomhet resulterer i en lang rekke informative og perspektivrike publikasjoner. Flaggskipet er *Asian Development Outlook*, som i de siste åra har hatt som tema *South-South economic links* (2011), *Confronting rising inequality in Asia* (2012) og *Asia's energy challenge* (2013). Viktig er også det fyldige nettmagasinet *Development Asia*, som to ganger i året tilrettelegger mye forskningsbasert informasjon på en lett tilgjengelig måte. De to utgavene i 2013 hadde som temaer *Deepening divide. Can Asia beat the menace of rising inequality?* og *Beyond the MDGs. What will the global development agenda look like after 2015?*

Childinfo, se UNICEF

Development Co-operation Directorate (DAC), se OECD

FAO – Food and Agriculture Organization /World Food Programme - The UN food agency

<http://www.fao.org>

<http://www.wfp.org>

En av de viktigste FAO-publikasjonene er den fyldige årsoversikten *The state of food and agriculture in the world*, som i 2013 hadde som tema *Food system for better nutrition*. I tillegg utarbeides regionale oversikter. Hvert år gis også ut *The state of food insecurity in the world*, som har til oppgave å granske hva som skjer med målet fra World Food Summit i 1996 om å halvere tallet på underernærte mennesker innen 2015. I 2013 var undertittelen *The multiple dimensions of food security*. Det gis også rapporter om fiskerier og oppdrettsnæringa. Det er et rikholdig tilbud av nyhetsstoff om FAO, som retter søkelyset mot prisutvikling, utsikter for matproduksjon og andre utvalgte temaer, i tillegg til god oversikt over nye publikasjoner og rapporter. Et eksempel på det siste er *Food wastage footprint. Impact on natural resources* (2013).

World Food Programme gir på sin nettside mest informasjon om praktisk hjelpevirksomhet og om land som trues av sultkatastrofer, men det er også lenker til forskningsrapporter og andre bakgrunnsdokumenter. WFP gir også ut en årlig oversikt over virksomheten.

HABITAT- United Nations Human Settlements Programme

<http://www.unhabitat.org>

UN-HABITAT ble opprettet i 1978, men førte lenge en beskjeden rolle i skyggen av de store FN-organisasjonene. I de siste åra har imidlertid bevisstheten om byer, miljø og sosiale problemer økt i takt med den raske urbaniseringen, og organisasjonen er blitt revitalisert. Flaggskipet blant publikasjoner er *State of the World Cities*. 2012-13-utgaven har *Prosperity of cities* som undertittel, og sammenfatter mye data og spennende perspektiver i en tilgjengelig form. Habitat har også eget nettsted for sitt nyeste initiativ: *Cities and climate change*.

IFAD - The International Fund for Agricultural Development/

<http://www.ifad.org>

IFAD ble opprettet i 1977 under FN, og er et fond som bruker sine midler direkte til fattigfolk på landsbygda. Fondet har som sitt utgangspunkt at det er fattigdommen og strukturelle forhold (ikke matmangel) som er den viktigste årsaken til sult. Nettstedet gir informasjon om virksomheten, med lenker til dokumenter og taler. Det gis også ut både korte faktaoversikter, rapporter og "viewpoints", slik som for eksempel *Gender, equality and women's empowerment* (2012) og *Down to earth: Sustainable rural transformation* (2013). Hovedpublikasjonen *Rural Poverty Report* kommer uregelmessig, den siste ble utgitt i 2011. IFAD er også sekretariat for International Land Coalition (se nedenfor).

ILO – International Labour Organization

<http://www.ilo.org>

I tillegg til å være en portal for statistikk og internasjonale erklæringer/konvensjoner, byr ILO på et nyhetsmagasin og aktuelle nettressurser. Best oversikt gir den årlige rapporten *World of work*, som i de siste åra særlig har tatt for seg virkningene av den økonomiske krisa på sysselsetting, sosiale nedskjæringer og ungdomsarbeidsløshet. Et eksempel på dette er 2013-rapporten, med den megetsigende tittelen *Repairing the economic and social fabric*. En annen interessant publikasjon er *Global wage report 2012/2013*, som klart dokumenterer tendensen til økt ulikhet og økende profitter på bekostning av lønnsarbeidernes andel av samlet verdiskaping.

Intergovernmental Panel on Climate Change

<http://www.ipcc.ch>

Intergovernmental Panel on Climate Change blei opprettet i 1988 av UNEP i samarbeid med World Meteorological Organization, og la i 2007 fram sin fjerde hovedrapport: *Climate change 2007*. Både hovedrapporter, rapporter fra de tre spesialiserte arbeidsgruppene, en rekke spesialrapporter og bakgrunnsdata er tilgjengelig fra IPCCs nettsted, sammen med oppdaterte oversikter over panelets sammensetning, virksomhet og forskningsresultater. Den første delen av den femte rapporten blei lansert i september 2013: *Climate change 2013. The physical science basis*, som også finnes i en forenklet og forkortet utgave i form av *Summary for policymakers*. En sammenfattende rapport som bygger på innspill fra flere arbeidsgrupper ventes å foreligge høsten 2014.

International Centre for Inclusive Growth, se UNDP

International Monetary Fund (IMF)

<http://www.imf.org>

Dette er et nettsted for oppdatert informasjon fra IMF, ordnet både tematisk og geografisk. Kvartalsmagasinet *Finance & Development* inneholder kortere artikler uten for mye teknisk fagspråk, og byr ofte på gjesteskribenter utenfor IMF's egne rekker. Den sentrale publikasjonen med et rikholdig tilfang av data er *World Economic Outlook*, som vanligvis gis ut to ganger i året, og som presenterer IMF's syn på hovedtrekk i verdensøkonomien og regionale variasjoner. Den nyeste rapporten kom oktober 2013, og hadde *Trade and tensions* som hovedtema. Det gis også jevnlig ut *Regional Economic Outlooks*, som er en omfattende gjennomgang av regioner både i Nord og Sør. Mens forskningsrapportene krever økonomisk fagkunnskap, er det fra nettstedet tilgang til mange av IMF-ledernes taler ved konferanser og møter, der synspunktene som regel blir presentert på en ikke-teknisk måte.

.

IOM- International Organization for Migration

<http://www.iom.int>

IOM er en internasjonal organisasjon som blei opprettet i 1951, og som har både stater og organisasjoner som medlemmer. Organisasjonen er et godt utgangspunkt for dem som søker etter nyheter og opplysninger om nasjonale og globale utviklingstrekk når det gjelder migrasjon. Den sentrale publikasjonen er en årlig rapport, der *World migration report 2013: Migrant well-being and development* både trekker opp perspektiver og formidler et vell av statistikk. Den omfattende rapporten er i sin helhet tilgjengelig på nett, mens fagtidsskriftet *International Migration* bare er i papirutgave. IOM gjør også tilgjengelig en rekke forskningsrapporter og "working papers".

Millennium Development Goals, se United Nations

OECD- Organisation for Economic Co-operation and Development/Development Co-operation Directorate (DAC)

<http://www.oecd.org>

<http://www.oecd.org/dac>

Development Co-Operation Directorate (DAC) er sekretariatet i OECD for alle spørsmål som vedrører medlemslandas utviklingssamarbeid. DAC spiller en viktig rolle når det gjelder å utforme og samordne giverlandas virksomhet, gjennomføre gjennomganger ("peer reviews") av bistandsvirksomheten og fastsette retningslinjer for hva som skal kunne statistikkføres som "bistand". Den viktigste publikasjonen er den fyldige årsoversikten over bistand, der både omfang, sektorer, ulike bistandsformer og fordeling på mottakerland blir dokumentert og diskutert. Den nyeste utgaven er *Development Co-operation Report 2013*, som i sin helhet er tilgjengelig på nett, der fattigdomsbegrepet, fattigdomsmål og strategier står i sentrum, sammen med landgjennomganger og bistandsstatistikk. Store mengder data offentliggjøres fortløpende, det samme skjer med en lang rekke landgjennomganger, studier og notater. Et viktig tema i de siste åra er det som på fagspråket kalles "policy coherence for development", dvs, hvordan man skal unngå at bistands-, innvandrings-, handels-, miljø- og landbrukspolitikker trekker i ulik retning.

The World We Want

www.worldwewant2015.org

Dette er et initiativ fra FNs side for å stimulere til internasjonale konsultasjoner og innspill – også fra akademikere, institutter og organisasjoner utemfor FN – for å fremme diskusjon om utviklingsmål etter 2015. Materialet er ordnet etter temagrupper, slik som ulikhet, matsikkerhet og vann, hvor en eller flere FN-organisasjoner har ansvaret for samordningen. En stor del av arbeidet er oppsummert under ett i den store rapporten: *A million voices: The world we want. A sustainable future with dignity for all* (2013).

Under de ulike områdene ligger det mye spennende materiale, for eksempel under ulikhet som tema (ledet av UNICEF og UN Women) finnes fyldige studier som *Power relations, inequality and poverty: Implications for equity in the post-2015 development agenda* (2013), *Gender equality and transnational civil society* (2013) og *Addressing inequalities. Synthesis report of global public consultation* (2013).

UNCTAD - United Nations Conference on Trade and Development

<http://www.unctad.org>

UNCTAD er det FN-organet som gir mest rikholdig informasjon og faktabaserte analyser med et Sør-perspektiv. Ofte forholder de seg mer nyansert og kritisk til den eksisterende verdensordningen enn tilsvarende materiale fra Verdensbanken/IMF. I tillegg til nyhetsbulletiner, enkeltstudier og nyheter om UNCTAD, blir det utgitt flere årlige "flagship reports" som utmerker seg med oppdatert statistikk og diskusjon av viktige utviklingstrekk. Mest omfattende oversikt gis i *Trade and Development Report*, som i 2013 hadde som tema: *Adjusting to the changing dynamics of the world economy*. I 2012 kom det også ut en ekstrapublisering som tok for seg endringer i utviklingsideer gjennom 30 år: *TDR 1981-2010: Three decades of thinking development*. *World Investment Report* dokumenterer og analyserer utviklingen når det gjelder utenlandsinvesteringer og de transnasjonale selskapers rolle. For 2013 var temaet *Global value chains investments and trade for development*. Data om

utenlandsinvesteringenes omfang og sammensetning oppdateres hele tida i form av *UNCTAD Investment Brief*.

Også *Economic Development in Africa* utgis årlig, og er i de siste åra nyttig for å nyansere bildet av et "afrikansk mirakel". *Least Development Report* kommer derimot hvert annet år, og tar grundig for seg situasjonen for de ca. 50 "minst utviklede land". Med litt større mellomrom kommer *Trade and Environment Review*, som i 2013 hadde som tema: *Wake up before it is too late. Make agriculture truly sustainable now for food security in a changing climate*. Sammen med UN DESA (se nedenfor) gir UNCTAD også ut *World Economic Situation and Prospects*.

UN Department of Economic and Social Affairs

<http://www.un.org/esa/desa>

UN Department of Economic and Social Affairs ligger under Economic and Social Council (ECOSOC), har en egen visegeneralsekretær og er organisert i en rekke underavdelinger. Analysene av økonomiske og sosiale utviklingstrekk i verden er en av hovedoppgavene, noe som bl.a. resulterer i en rekke fyldige og perspektive rapporter. Aktuelle eksempler på dette er *World Economic and Social Survey 2013* og *World Economic Situation and Prospects 2013*, som med sine analyser og store mengder oppdatert statistikk hører med blant de mest betydningsfulle studier av verdensøkonomien. Den første av disse rapportene gis ut i samarbeid med UNCTAD og FNs regionale økonomiske kommisjoner. Fra DESA kommer også mye informasjon om verdens befolkningsutvikling. Den nyeste demografiske oversikten gis i *World Population Policies 2005* (2006), men oppdateres på nettet. DESA har også en serie med *Working Papers* som belyser viktige utviklingstrekk. Nyheter gis gjennom en fyldig nettbulletin: *United Nations DESA News*.

UNDP - United Nations Development Programme/International Centre for Inclusive Growth

<http://www.undp.org>

<http://www.ipc.undp.org>

I tillegg til å administrere en betydelig del av FNs multilaterale bistandsprogrammer, er UNDP også en verdifull kilde til informasjon og analyse når det gjelder utviklingsspørsmål. Et flaggskip er *Human Development Report*, som hvert år siden begynnelsen av 1990-tallet er blitt en av de mest brukte rapporter om utvikling. De løfter også fram et tema som får grundig behandling, slik som 2013-rapporten *The rise of the South. Human progress in a diverse world*. Rapporten foreligger også i form av et norsk sammendrag. Det foreligger videre mange nasjonale og regionale rapporter, slik som for eksempel *Africa HDR 2013: Towards a food secure future* og *China's progress towards the Millennium Development Goals* (2013).

Ikke minst er *HDR* blitt kjent for å utarbeide indikatorer på menneskelig utvikling (*Human Development Index – HDI* og *Multipoverty Index – MPI*) som fanger opp endringer innenfor bl.a. helse, utdanning, levekår og ulik fordeling mellom menn og kvinner. Det gir et langt mer sammensatt og dekkende bilde enn det som tegnes

gjennom Verdensbankens snevre inntektsmål, i tillegg til at UNDP ofte viser større interesse for ulikhet og maktforhold. UNDPs nettsted har også lenker til utfyllende materiale som gir rom for fordypning. Et eksempel på dette er ei samling av fyldige bakgrunnsstudier til 2013-rapporten: *Human progress and the rising South*. UNDP gir også ei rekke nasjonale og regionale *Human Development Reports*. For mer om UNDPs virksomhet omkring tusenårsmålene, se portalen til United Nations nedenfor. Blant viktige dokumenter fra de siste åra, er det grunn til å framheve *A million voices. The world we want* (2013).

International Centre for Inclusive Growth (tidligere International Poverty Centre) er UNDPs forsknings- og utredningsinstitutt for studier av fattigdom, der spørsmålet stilles både i rapporter og annet materiale hvor velegnet konvensjonelle mål – som for eksempel ”one dollar a day” - egentlig er. Den omfattende forskningsvirksomheten, som ikke minst henter materiale fra vertslandet Brasil, blir presentert både i form av rapporter og informative faktaark. *Poverty In Focus* er en noe uregelmessig publikasjon som formidler utredninger og debatter på en forbillig måte. For eksempel er oktoberutgaven fra 2013 i sin helhet viet ”middelklassen” som tema.

UNEP – United Nations Environment Programme

<http://www.unep.org>

UNEP blei opprettet etter den internasjonale miljøkonferansen i Stockholm i 1972, og har sitt hovedkvarter i Nairobi og fem regionkontorer rundt om i verden. Virksomheten er mangfoldig, fra kartlegging av klodens miljø og oppfølging av internasjonale miljøkonvensjoner til samarbeid med myndigheter, næringsliv og NGO-er for å fremme bærekraftig utvikling. UNEP rår over en betydelig vitenskapelig fagbase, og utarbeider mange spesialiserte publikasjoner. Flaggskipet er det massive verket *Global Environment Outlook (GEO)*, som blei utgitt for femte gang i 2012, og som også finnes i kortere utgaver for næringsliv og for ”policymakers”. UNEP gir også ut *UNEP Yearbook. Emerging issues in our global environment*, der 2013-utgaven både gir en brei oversikt, presenterer nøkkelindikatorer for miljøendringer og foretar dypdykk i utvalgte temaer, som for eksempel klimaendringer i Arktis. *Our Planet* er et rikt illustrert kvartalsmagasin med kortere artikler. Det gis også ut et magasin for ungdom, *Tunza*. Det er heller ikke mangel på enkeltrapporter som fortjener oppmerksomhet, slik som *The Emission Gap Report. A UNEP synthesis report* (2013), som på vitenskapelig grunnlag redegjør for gapet mellom det som er forsvarlig utslipp i 2020 og det som kan bli resultatet om ikke forpliktelsene forsterkes kraftig.

UNESCO- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

<http://www.unesco.org>

<http://www.unesco.no>

UNESCOs nettsted er en god guide til materiale om organisasjonens områder, slik som utdanning, vitenskap, kultur, massemedier og vann, og gir informasjon og nyheter gjennom nettmagasinet *Courier*. Her blir det bl.a. fulgt godt med på den globale situasjonen på utdanningsområdet gjennom årsrapporten *Education for All/Global Monitoring Report*, der 2012-utgaven handler om utdanning, ungdom og arbeidsliv.

2013/14-rapporten er ventet i februar 2014. På nett ligger også en rekke bakgrunnsstudier og forskningsrapporter i tilknytning til *EFA*, samt materiale som springer ut av UNESCOs bidrag til diskusjonen om utviklingsmål etter 2015.

Av stor interesse er de omfattende rapportene som gis ut i samarbeid med International Social Science Council: *World Social Science Report*, og som har en rekke framtrødende bidragsytere. I 2010 kom *Knowledge divides*, som særlig tok for seg den tradisjonelle splittelsen mellom de forskjellige samfunnsvitenskapene, som vurderes som en hindring for relevant forskning i "de store spørsmålene". Temaet blei ført videre i 2013 med temaet *Changing global environments*, der samfunnsvitere blir oppfordret til samarbeid med naturvitere for å vinne ny innsikt i miljøproblemer, ulikhet og fattigdom.

Den norske UNESCO-kommisjonen har et eget nettsted for aktuelle nyhetssaker, ofte med norsk vinkling, der også miljøspørsmål vies mye oppmerksomhet.

UNFPA – United Nations Population Fund

<http://www.unfpa.org>

UNFPA er et FN-fond som arbeider med en lang rekke temaer knyttet til befolknings spørsmål, og støtter i sin virksomhet opp om kampen for reproduktiv helse, lavere barne- og mødredødelighet og kvinners rett til å unngå uønskete svangerskap. Den viktigste publikasjonen er *State of world population*, som i 2013 bar undertittelen *Motherhood childhood. Facing the adolescent pregnancy*, mens temaet året før var *By choice, not by chance. Family planning, human rights, and development*. UNFPA gir også ut en rekke enkeltrapporter, slik som *Breaking the silence on violence against indigenous girls, adolescents and young women* (2013).

UNHCR – The UN Refugee Agency

<http://www.unhcr.org>

I tillegg til å fortelle om organisasjonens virksomhet med å hjelpe flyktninger verden over, byr UNHCRs nettsted på en omfattende og oppdatert database om flyktninger, asylsøkere, internt fordrevne og statsløse (*UNHCR Statistical Online Population Database*). Den viktigste publikasjonen er den årlige *The state of the world's refugees*.

UNICEF/Childinfo

<http://www.unicef.org>
www.childinfo.org

Den viktigste UNICEF-publikasjonen er *The state of the world's children*, som i 2013 hadde *Children with disabilities* som hovedtema. I likhet med annet viktig materiale er denne tilgjengelig på nett både i sin helhet og i form av en pedagogisk oppsummering. *Progress for children* er en annen regelmessig rapport, som i 2012 kom med sin 10. utgave der oppmerksomheten var viet ungdom: *A report card on adolescents*. UNICEF følger også nøye framgang og skuffelser når det gjelder barns vilkår som en del av

tusenårsmålene, slik som i rapporten *Committing to child survival. A promise renewed. A progress report* (2013).

Fra UNICEF Office of Research foreligger en rekke veldokumenterte studier, der det i de siste åra har vært mye oppmerksomhet om sosiale virkninger av den økonomiske krisa og økende ulikhet. Blant flere eksempler på dette er *Global inequality. Beyond the bottom billion* (2011) og *A recovery for all. Rethinking socio-economic policies for children and poor households* (2012).

Childinfo. Monitoring the situation of children and women er et eget nettsted som både registrerer alle relevante data og støtter opp om arbeid for å styrke statistikkinnsamling.

UNIFEM, se UN Women

United Nations/Millennium Development Goals/Climate Change

<http://www.un.org>

<http://www.un.org/millenniumgoals>

<http://www.un.org/climatechange>

FN har ei samleside som gir en praktisk inngang til alt relevant material om FN, særorganisasjoner, publikasjoner, statistikk og aktuelle saker. Det er også et eget nettsted om FNs tusenårs mål, hva som (ikke) er oppnådd og hva som skjer i diskusjonen om hva som bør skje etter 2015. Det beste eksempel på dette er den årlige FN-gjennomgangen: *Millennium Development Goals Report*. En egen rapport gis også ut årlig for å granske mål 8 om ”global partnership for development”, som bl.a. tar for seg handel, bistand og adgang til teknologi. Den nyeste i rekka er *The challenge we face* (2013), mens 2012-utgaven het *Making rhetoric a reality*. Fra FN-sida er det videre inngang til *Climate Change: Gateway to the United Nations systems work on climate change*. Her finnes aktuelle rapporter fra alle deler av FN-systemet, slik som *The global climate 2001-2010: A decade of climate extremes* (2013), utgitt av World Meteorological Organization, og materiale som legges ut i forbindelse med det store FN-toppmøtet om klima som skal holdes i New York i september 2014.

United Nations Economic Commission for Africa

<http://www.uneca.org>

ECA blei opprettet av FN i 1958 som en av fem regionale kommisjoner, med hovedkontor i Addis Abeba, og har i dag 54 medlemsstater. Formålet er å fremme Afrikas sosiale og økonomiske utvikling, og et av midlene er å samle og bearbeide oppdaterte data og analyser av sentrale utviklingstrekk. Det legges særlig vekt på makroøkonomisk politikk, regional integrasjon, naturressurser, sosial utvikling, kjønnsperspektiver og Afrika plass i den globale økonomien. Det utarbeides flere årlige rapporter av høy kvalitet og relevans, som er uunnværlige for forståelse av økonomisk og sosial utvikling på det afrikanske kontinentet. Det fremste eksemplet på dette er *Economic report on Africa*, som i 2013 hadde undertittelen *Making the most of Africas commodities: Industrializing for growth, jobs and economic transformation* (2013). Årlig gis også ut *MDG report. Assessing African progress in Africa toward the*

Millennium Development Goals og *African Economic Outlook*. ECA står også bak en rekke interessante enkeltstudier, som f.eks. *Africa-Brics cooperation: Implications for growth, employment and structural transformation in Africa* (2013). Flere av utgivelsene skjer i samarbeid med African Development Bank (<http://www.afdb.org>).

United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean

<http://www.cepal.org>

ECLAC (eller CEPAL som er spansk forkorting) blei opprettet allerede i 1948, og har hovedkontor i Santiago, Chile. ECLAC har gjennom historien spilt en viktig rolle både med å dokumentere økonomisk utvikling, fremme latinamerikanske interesser og bidra til en utviklingsteoretisk tenkning som skiller seg fra det som ofte er forbundet med begrepet "Washington consensus" og nyliberalistisk ideologi. Hovedrapporten er den årlige *Economic survey of Latin America and the Caribbean*, mens to kortere publikasjoner – også i årlige utgaver - er *Social panorama of Latin America* og *Latin America and the Caribbean in the world economy*. Et økonomisk fagtidsskrift, som også er på nett, er *CEPAL Review*. ECLAC gir også ut en rekke enkeltrapper, som for eksempel *Chinese foreign direct investments in Latin America and the Caribbean* (2013).

United Nations Human Rights/Office of the High Commissioner

<http://www.ohchr.org>

Dette er organet som stimulerer og samordner FNs innsats for å overvåke og fremme menneskerettigheter, under ledelse av Høykommissæren og med FNs Menneskerettighetsråd som høyeste organ. Innenfor dette systemet legges det stor vekt på retten til utvikling, mat, vann og helse, med egne spesialrapportører på disse områdene. I tillegg til nyhetsmateriale og rapporter, avspeiles denne interessen i publikasjoner som *Realizing women's rights to land and other productive resources* (2013) og *Realizing the right to development. Essays in commemoration of 25 years of UN declaration on the right to development* (2013).

United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD)

<http://www.unrisd.org>

Selv om UNRISD utgjør en del av FN-familien, er det en uavhengig forskningsinstitusjon med sete i Genève, som ofte leverer forskning og utredning som stiller grunnleggende og kritiske spørsmål. UNRISD kom i gang tidlig på 1960-tallet som en del av FNs første "utviklingstiår", og har ofte vært med på å sette dagsorden for utviklingsforskning og debatt. Blant de omfattende forskningsprogrammene er bl.a. sosialpolitikk, demokrati og styresett, sosiale bevegelser, ulikhet, kjønnsperspektiver på utvikling. På hjemmesida legges det fortløpende ut notater, rapporter og studier fra de forskjellige programområdene, i tillegg til kortere analyser som springer ut av større arbeider. Fortsatt er det mye å hente i den meget fyldige rapporten som UNRISD omtaler som sitt "flaggskip": *Combating poverty and inequality. Structural change, social policy and politics* (2010). Også UNRISD er involvert i prosessen mot nye

utviklingsmål etter 2015, og publiserer i denne forbindelse en serie perspektivrike notater under samletittelen *Beyond 2015*. UNRISD avholder også jevnlig konferanser som gjerne munner ut i omfattende rapporter, slik som *Gender and agriculture after neoliberalism* (2013).

UNU-WIDER, se World Institute for Development Economics Research

UN-Water

<http://www.unwater.org>

UN-Water kom i stand i 2003 for å samordne arbeidet med vann og sanitære forhold innenfor FN-systemet. Utover en nyhetstjeneste, en månedsbulletin og rapporter, har det hvert tredje år blitt utgitt *The United Nations world water development report*. Den fjerde og siste i dette formatet kom i 2012 (nær 1000 sider i tre bind), og hadde *Managing water under uncertainty and risk* som undertittel. Fra 2014 vil denne rapporten komme ut årlig i en kortere og mer tilgjengelig form.

UN Women

www.unwomen.org

UN Women (The United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women) så dagens lys i 2010, der hensikten var å få et mer slagkraftig organ gjennom å slå sammen en rekke tidligere organer og institutter innenfor FN-systemet, deriblant UN Development Fund for Women (UNIFEM), Division for the Advancement of Women (DAW), International Research and Training Institute for the Advancement of Women (INSTRAW) og Office of the Special Adviser on Gender Issues and Advancement of Women (OSAGI). Det legges stor vekt på både praktiske opplæringsprogrammer, støtte til nasjonale tiltak, datainnsamling og en betydelig publiseringaktivitet. Det redegjøres for virksomheten i *UN Women Annual Report* og gjennom en rekke *Thematic briefs*. Flere studier avdekker kjønnsbasert diskriminering og vold, manglende demokratiske rettigheter og marginalisering i politiske organer, samtidig som de belyser kampen for økonomisk likestilling. I 2013 blei det også lansert en egen database som anlegger et kjønnsperspektiv på grunnlover verden over. Den første utgaven av flaggskiprapporten *Progress of the world's women* dekker året 2011/12 og har som tema *In pursuit of justice*.

WHO - World Health Organization

<http://www.who.int>

WHO har en omfattende database for informasjon og statistikk vedrørende helse i verden, der et vell av data fra 194 medlemsland er lett tilgjengelig i den årlige *World Health Statistics*. En annen viktig oversikt med tematisk fordypning er *The World Health Report*, der 2013-utgaven er viet *Research for universal health coverage*, mens den forrige gikk nærmere inn på finansiering av helsetjenester. (For et radikalt

alternativ, se Global Health Watch nedenfor). I tillegg til disse to hovedrapportene, samt bakgrunnsstudier og enkeltpublikasjoner, har WHO dessuten et meget omfattende fagtidsskrift på nett: *Bulletin of the World Health Organization*.

World Institute for Development Economics Research (UNU-WIDER)

<http://www.wider.unu.edu>

World Institute for Development Economics Research (WIDER) er en del av The United Nations University, og holder til i Helsingfors. Et mangfold av forskningsprogrammer innenfor utviklingsøkonomi fører til en lang rekke studier, bare i 2013 lå antallet rundt 150. Siden hovedtyngden av dette materialet er av akademisk karakter og ikke så lett tilgjengelig, inneholder månedspublikasjonen *WIDER Angle* artikler, kommentarer og oppsummeringer av forskningsresultatene. I de siste åra har det ikke minst vært mange studier omkring ”suksesshistorier” fra Sør og sammenheng mellom politisk utvikling og redusert ulikhet i Latin-Amerika. Her blir også WIDERs omfattende bokutgivelser presentert. WIDER inviterer framstående fagfolk til å holde en ”annual lecture” i en mer popularisert form, som siden publiseres, slik som Lant Pritchett: *Folk and the formula. Fact and fiction in development* (2013).

World Bank (The World Bank Group)

<http://www.worldbank.org>

Verdensbanken er en sentral kilde for data, analyse og politikkutforming når det gjelder utvikling og verdensøkonomi, og øver på grunn av sine rikelige forskningsressurser og mye leste publikasjoner stor innflytelse på både bistand og ideologisk utviklingstenkning mer generelt. På enkelte områder, slik som definisjoner og mål på fattigdommens omfang, har Verdensbanken lenge vært oppfattet som den viktigste kilde til kunnskap, men denne posisjonen har i de siste åra blitt utfordret (se bl.a. UNDP ovenfor). Evalueringer av Verdensbankens forskningsvirksomhet har dessuten pekt på en tendens til å tilpasse forskningsresultatene til et overordnet (dvs. ideologisk) budskap.

Verdensbankens nettsted er rikholdig og godt organisert både etter regioner, land og tema (gjeld, millenniumsmål osv.), og materialet varierer fra korte oversikter over Verdensbankens virksomhet til tyngre evaluerings- og forskningsrapporter. Et godt uttrykk for Verdensbankens politiske profil er en egen portal for taler og videoopptredener av presidenten og andre ledere. Det årlige flaggskipet er *World Development Report*, som i 2014 har *Risk and opportunity. Managing risk for development* som tema. En stor del av *WDR* består av statistiske oversikter, som suppleres av *World Development Indicators*, som er en av de aller nyttigste oversikter over data på utviklingsområdet. En spennende publikasjon, som tar for seg globale økonomiske utviklingstrekk og tenker høyt om utfordringer, er *Global economic prospects*, som i 2013 het *Less volatile, but slower growth*. Sammen med IMF gir Verdensbanken også årlig ut *Global monitoring report*, som ser på utviklingen opp mot FNs tusenårsmål. En annen årlig rapport har lenge vært *Global Development Finance*, men det er nå bare datadelen som blir lagt ut på nett. Nytt siden 2012 er publikasjonsserien *Global Development horizons*, som i 2013 særlig så på sparing og investering fram mot 2030: *Capital for the future. Saving and investment in an*

interdependent world. (Et funn er at utviklingslanda vil stå for langt større andeler, men at dette ikke nødvendigvis kommer de fattige til gode). Blant regelmessige rapporter er også *Commodity Markets Outlook*, som publiseres kvartalsvis.

Verdensbankens økende interesse for ulikhet kommer til syne bl. a. gjennom flere forskningsrapporter skrevet av Branko Milanovic, som også er kjent for boka *The haves and the have-nots. A brief and ideosyncratic history of inequality around the world* (New York: Basic Books, 2011). Han har også oppdatert data om økende global ulikhet (i samarbeid med Christoph Lakner) i Verdensbankrapporten *Global income distribution. From the fall of Berlin to the great recession* (2013). Også klimaspørsmål har kommet mer i forgrunnen i de siste åra, noe som bl.a. avspeiles i den spennende rapporten *Turn down the heat. Why a 4o C warmer world must be avoided* (2012). I tillegg til alt dette som er tilgjengelig på nett, gir Verdensbanken også ut en rekke andre bøker og rapporter, deriblant det oversiktlige *Atlas of global development*.

World Food Programme, se FAO

World Trade Organization (WTO)

<http://www.wto.org>

Dette er den offisielle hjemmesida til WTO, som inneholder både grunnleggende avtaler på en lang rekke områder, et vell av dokumenter i forbindelse med forhandlinger og toppmøter, handelsstatistikk, avgjørelser i tvistedomstolen, nyhetsoppslag m.m. Det er også lett tilgang til generaldirektørens mange taler og video-opptredener, som gir et godt bilde av tenkningen på organisasjonens toppplan. Om selve organisasjonen er det et rikt tilbud av informasjon, fra enkle presentasjoner for nybegynnere til det omfattende historieverket *The history and future of the WTO* (2013). Årlig oppdateres oversikten over virksomheten i *WTO Annual Report*. Den viktigste publikasjonen er årsrapporten *World Trade Report*, som i 2013 bar tittelen *Factors shaping the future of world trade*. *International Trade Statistics* er en omfattende samling statistikk, der hovedtrekkene i utviklingen også blir løftet fram. En interessant studie fra 2013, utgitt i samarbeid med OECD og UNCTAD, er *Global value chains in a changing world*.

II: NETTRESSURSER PÅ NORSK

Amnesty International/Amnesty Norge

<http://www.amnesty.org>

<http://www.amnesty.no>

Amnesty International har siden 1961 kartlagt overtredelser av menneskerettigheter, og var fra starten mest kjent for å engasjere seg i samvittighetsfangers skjebne uavhengig av politisk ståsted. I dag har Amnesty tre millioner medlemmer og kontorer i mer enn 80 land. I de siste åra er feltet blitt mye videre, og ikke minst står kampen mot tortur og dødsstraff sentralt i virksomheten. Også brudd på sosiale og økonomiske rettigheter blir løftet fram, og Amnesty utgjør derfor en del av kampen mot fattigdom. Den norske avdelinga har også et kritisk blikk på forhold i vårt eget land, i tillegg til å ta del i kampanjer og formidle nyheter og rapporter fra det internasjonale nettverket. Ikke minst legges det vekt på å dokumentere hva som har vært oppnådd gjennom Amnestys virksomhet.

Flaggskipet er den årlige rapporten *Amnesty International. The state of the world's human rights*, som i 2013 var på 350 sider og går gjennom forholdene i de fleste land i verden. En kilde til oppdatert informasjon er nettmagasinet WIRE, som kommer med seks utgaver i året.

Attac Norge/Attac

<http://www.attac.org>

<http://www.attac.no>

Den internasjonale Attachevegelsen så dagens lys i Frankrike i 1998, og har etter hvert fått nasjonale avdelinger i rundt 50 land. Fra starten har kampen for internasjonal skattlegging av finanstransaksjoner og kamp mot skatteparadis vært en hovedsak. Området er nå utvidet til å handle om nyliberalistisk globalisering i videre forstand, under slagordet ”En annen verden er mulig”. Ettersom halvparten av avdelingene befinner seg i europeiske land, har det som følge av den økonomiske krisa blitt lagt mer vekt på skatt på store formuer som alternativ til nedskjæringer og angrep på arbeidstakernes rettigheter.

Attac Norge kom i stand i 2001, og det er knapt noe land som har så mange medlemmer i forhold til folketallet. På nett ligger nyhets- og kommentarmagasinet *Utveier*, politiske uttalelser, høringssvar og publikasjoner som *Bankvask – hva gjør banken din?* (2013) og *På den andre siden av finanskrisen – Norge som kreditor* (2013).

Bistandsaktuelt, se Norad

Caritas Norge

<http://www.caritas.no>

Caritas Norge er en hjelpeorganisasjon med utspring i den katolske kirken i Norge, og er medlem av Caritas Internationalis, som er et av de største bistands- og utviklingsnettverkene i verden. Som en del av arbeidet med å endre internasjonale strukturer som opprettholder fattigdom og urettferdighet, har Caritas Norge begynt å publisere utredninger og aktuelle kommentarer. Blant nyere eksempler er *Fredsmekling og næringsinteresser – hånd i hånd?* (2013) og *Who benefits? Orwegian investments in the Zambian mining industry* (2013).

Changemaker

<http://www.changemaker.no>

Changemaker er ungdomsorganisasjonen til Kirkens Nødhjelp, og med utgangspunkt i det norske initiativet, har det etter hvert blitt Changemaker-grupper i flere land. Det er en aktivistorganisasjon, med vekt på aksjoner, kampanjer og påvirkningsarbeid. Arbeidet er organisert etter temagrupper som alle har sine egne utvalg og politiske plattformer, med vekt på fred, gjeld og kapitalflukt, global helse, internasjonal handel og klima og miljø. Under disse temaene ligger det mye informasjon. Det utarbeides også rapport i samarbeid med andre (se for eksempel Tax Justice Network, nedenfor)

Christian Michelsens Institute (CMI)

<http://www.cmi.no>

<http://www.u4.no>

CMI holder til i Bergen, og er et ledende internasjonalt institutt for anvendt og policy-relatert utviklingsforskning, som også har stor kompetanse på felter som menneskerettigheter og konflikter. CMI har en tverrfaglig stab på rundt 50 forskere, og er Skandinavias største senter for utviklingsstudier. Hovedtyngden av virksomheten består av evaluering og utredninger for norske og internasjonale oppdragsgivere. Her er både korte og aktuelle kommentarer (*CMI Brief*) og lengre studier (*CMI Report*), et eksempel på det siste er *China in Africa. Soft power, media perceptions and a pan-developing identity* (2013). Blant landene som følges nøye er Afghanistan og Angola. Den elektroniske nyhetsbulletinen gir en god oversikt over CMIs virksomhet og publikasjoner. *CMI Insight* springer ut av et eget forskningsprogram for militære-sivile relasjoner i Latin-Amerika og Midtøsten. Det er også lenker til artikler og rapporter som CMI-forskere publiserer andre steder, slik som Odd-Helge Fjeldstads studie *Taxation and development. A review of donor support to strengthen tax systems in developing countries* (Helsingfors: UNU-WIDER, 2013).

CMI organiserer et eget *Anti-Corruption Resource Centre* (u4), som står til tjeneste for giverland, deriblant Norge, som har gått sammen om å bekjempe korrupsjon innenfor bistandssystemet. Også her gis det regelmessig ut *U4 Brief* og *U4 Report*, et eksempel på det siste er *Collective donor response. Examining donor responses to corruption cases in Afghanistan, Tanzania and Zambia* (2013).

CICERO

<http://www.cicero.uio.no>

CICERO/Senter for klimaforskning kom til på et regjeringsinitiativ i 1990, og er en frittstående forskningsstiftelse ved Universitet i Oslo. CICERO har et bredt mandat, der oppgavene bl.a. er å drive forskning, utredning, rådgivning og informasjon om klima og globale miljøproblemer. Gjennom en allsidig virksomhet er CICERO en viktig kilde til kunnskapsbasert og helhetlig forståelse av klimasystemet, klimavirkninger og internasjonale avtaler. I tillegg til rapporter, konferanser og forskningssamarbeid med andre institusjoner, gir CICERO ut det meget informative magasinet *KLIMA* seks ganger i året– Det er tilgjengelig både i abonnement og som nettpublikasjon. I tillegg er det en nyhetstjeneste med lenker. Nettstedet tilbyr kortere og populariserte oversikter, bl.a. om hovedfunnene i FNs klimapanel. En av forgrunnsfigurene, Knut H. Alfsen, er medforfatter av *Klimaendringer i Norge. Forskningens forklaringer* (Oslo: Universitetsforlaget, 2013), som oppsummerer et omfattende forskningsprosjekt i et ikke-teknisk språk.

Norsk Klimastiftelse/Energi og Klima/Tograder.no

<http://klimastiftelsen.no>

<http://energiogklima.no>

<http://tograder.no>

Norsk Klimastiftelse er en ikke-kommersiell stiftelse som ble etablert i Bergen i 2010, og som arbeider for utvikling og bruk av ny teknologi og nye energiformer som reduserer energibruk og utslipp av klimagasser. Hensikten er å tjene som en møteplass for næringsliv, forskningsmiljøer og myndigheter, og stiftelsen er forankret i ledende kunnskaps- og forskningsmiljøer på området. Norsk Klimastiftelses viktigste informasjonskanal er nettmagasinet *Energi og Klima*, som kontinuerlig gir kommentarer og oppdatert kunnskap på en tilgjengelig måte, og som på kort tid har markert seg som et forum for debatt og analyse. Sammen med Bjerknessenteret for klimaforskning står NK også bak nettstedet *tograder.no*, som formidler ny viten fra egne og eksterne kilder. En sentral publikasjon er den årlige og pedagogisk tilrettelagte utgivelsen som bærer navnet *Klimamagasinet 2oC*, som er spekket med fakta, kommentarer, analyser og infografikk. 2013 utgaven (*Veien til klimakunnskap*) retter søkelyset bl.a. mot klimavitenskapens grunnlag, klima og matsikkerhet og naturens ”vippepunkter” . I tillegg gis en lettlest oppsummering av FNs klimarapport. Publikasjonen kan også bestilles i papirutgave til skoler, bedrifter og enkeltpersoner.

Fellesrådet for Afrika

<http://www.afrika.no>

Fellesrådet for Afrika, som tidligere het Fellesrådet for det sørlige Afrika, driver en meget omfattende informasjonsvirksomhet. En uregelmessig nyhetsbulletin (*Africa News Update*) bygger på stoff fra afrikanske massemedier, og kan fås i gratis epostabonnement. Fellesrådet gir også ut ei årbok som i tillegg til temaartikler inneholder landprofiler (bare de siste er på nett). 2013-utgaven hadde tittelen *99%. Økonomisk vekst, ulikhet og protest*. Fra Fellesrådets sider for landinformasjon er det lett å navigere videre til et stort antall lenker fra hvert enkelt land. I de siste åra har Fellesrådet viet norsk oljepolitikk og investeringer i Afrika stor oppmerksomhet, og har bl.a. opprettet en egen Afrika-bedriftsdatabase. Et ledd i samme satsing er rapporten

Næringsliv på nye veier (2013). Fellesrådets nettsted utmerker seg også ved *Africa Blog Forum*, som hyppig bringer innlegg fra ti utvalgte afrikanske bloggere.

Ei gratis nettbok som kan lastes ned fra Fellesrådet er Tore Linné Eriksen: *Nelson Mandela. Historien om den sørafrikanske frigjøringskampen* (2013).

FIAN Norge/FIAN International/Right to Food and Nutrition Watch

<http://www.fian.org>

<http://www.fian.no>

<http://www.rtfn-watch.org>

FIAN (Food First Information and Action Network) ble etablert i Tyskland i 1986, med norsk avdeling to år etter. I dag har FIAN 19 nasjonale avdelinger og enkeltmedlemmer i 50 land. FIAN er en uavhengig organisasjon som i første rekke arbeider for retten til mat, slik den er nedfelt i internasjonale konvensjoner. Det skjer gjennom enkeltaksjoner og kampanjer, samarbeid med lokale partnere og påvirkningsvirksomhet nasjonalt og internasjonalt. FIAN International informerer om sin virksomhet i nettmagasinet *Right to Food Journal*, og utgir en rekke enkeltpublikasjoner i form av høringsuttalelser, brev til myndigheter, notater og lengre rapporter både om temaer og land. FIAN står også sentralt blant utgiverne av den årlige publikasjonen *Right to food and nutrition watch*, som fra 2008 har kommet med en meget omfattende og viktig gjennomgang av hele dette feltet. 2013-utgaven hadde som tema *Alternatives and resistance to policies that generate hunger*, mens 2012-utgaven var viet spørsmålet *Who decides about food and nutrition? Strategies to regain control*.

Utover det mer generelle arbeidet er FIAN Norge engasjert i kampanjer i India, Nepal og Brasil, og fører et kritisk oppsyn med norsk politikk. Et aktuelt uttrykk for dette er en kritisk gjennomgang av investeringer i regi av "oljefondet" og andre investorer, med spesiell vekt på Guatemala, Sierra Leone og Mosambik, utgitt som en rapport i forbindelse med FNs gransking av hvordan Norge oppfyller FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter: *The right to adequate food and the compliance of Norway with its extraterritorial obligations of ESCR* (2013). FIAN Norge gir også ut nyhetsbrevet *Mat og rett*.

FN-Sambandet/Globalis.no

<http://www.fn.no>

<http://www.globalis.no>

Et hovedformål for FN-sambandets nettportal er å vise vei til informasjon om FN og en lang rekke internasjonale organisasjoner innenfor og utenfor den store "FN-familien". Det er også en lett tilgjengelig introduksjon til mange av FNs viktigste temaer, slik som fattigdom, tusenårsårene og bærekraftig utvikling. Alle temaside utmerker seg med god veiledning til hvordan man kan fordype seg videre. Det legges stor vekt på informasjon overfor skoleverket, med mange ideer til undervisningsopplegg og elevoppgaver. FN-sambandet har også et tjenestevillig bibliotek hvor det er mulig å få svar på spørsmål, og hvor det fortløpende legges ut på nett presentasjoner av sentrale rapporter og dokumenter fra alle deler av FN-systemet. FN-sambandet står også bak *Globalis.no*, som er et interaktivt verdensatlas med et vell av statistikk, landinformasjon,

satellittbilder og kart, hovedsakelig basert på kilder fra FN-systemet. Et av målene er å visualisere likheter og ulikheter i verden.

Forum for Utvikling og Miljø

<http://www.forumfor.no>

ForUM samler mer enn 50 norske miljø-, solidaritets- og opplysningsorganisasjoner, og arbeider som en tankesmie og paraply-NGO opp mot norske myndigheter i utviklings- og miljøspørsmål. Det er også mye oppmerksomhet viet klimatoppmøter og andre prosesser i regi av FN, WTO og internasjonale finansinstitusjoner. I tillegg til nyhetsoppslag og lenker til de deltakende organisasjoner, er det stoff ordnet etter tema/arbeidsgrupper. Mange nyhetsoppslag springer ut av ForUMs deltakelse på internasjonale møter og høringsuttalelser i forbindelse med offentlige utredninger og stortingsmeldinger. ForUM står også selv for lengre utredninger, slik som *Summit tourism or meaningful involvement?* (2013), *Endringer i den etiske forvaltningen av Statens pensjonsfond utland* (2013) og *Oppfører den norske staten seg ordentlig som kapitalist ute i den store verden?* (2013).

Framtiden i våre hender

<http://www.framtiden.no>

Dette er ei nyttig hjemmeside for alle som søker informasjon om Framtiden i våre henders virksomhet, noe som i tillegg til kortere notater, faktaark og bladet *Folkevett* også inkluderer oppsummeringer og fulltekstversjoner av forskningsbaserte rapporter. Blant de sentrale temaene i de siste åra er lavere forbruk (ikke minst av kjøtt), miljøvennlig transport, redusert oljeutvinning, et etisk og klimavennlig oljefond og bedre lønns- og arbeidsforhold i Sør, i det siste tilfellet med særlig vekt på kleskjedene. Blant de mange rapportene og notatene fra 2013 er *Norsk forbruk og miljøet; Ikke gull alt som glimrer- Menneskerettighetsbrudd og miljøskade ved Oljefondets gull- og sølvgruver i Latin-Amerika; Norges investeringer i framtidens største klimatruster; Et klimavennlig oljefond; Livsløpsgrillen. Hvor mange dyr spiser vi i løpet av livet? og Klær til overs*. Aktuelle kommentarer og artikler ut fra FIVHs grunnsyn kommer også til uttrykk gjennom Arilds blogg, skrevet av daglig leder Arild Hermstad.

Foreningen for internasjonale vannstudier-FIVAS

<http://www.fivas.org>

Foreningen for internasjonale vannstudier (FIVAS) er en organisasjon som arbeider med å kartlegge konsekvensene av vannrelaterte prosjekter og utbygginger i Sør, herunder damutbygging. FIVAS har også som mål å bidra til tilgang på reint vann og sanitærtjenester. Organisasjonen har mange samarbeidspartnere i et internasjonalt aktivistnettverk, og tar sikte på at stemmene til de som blir berørt kommer fram til norske myndigheter. En viktig informasjonskilde er en fortløpende nyhetstjeneste i tillegg til det elektroniske nyhetsbrevet *Vann og Konflikter*, som med åtte utgaver i året forteller om både enkeltprosjekter der Norge deltar og om vann- og energiforvaltning i et miljø- og utviklingsperspektiv. Blant større rapporter er *In our image. Norway's role*

in the global hydropower industry (2012) og *From privatisation to corporatisation. Exploring the strategic shift in neoliberal policy on urban water services* (2012).

Forum for kvinner og utviklingsspørsmål - FOKUS

<http://www.fokuskvinner.no>

FOKUS er et norsk kompetanse- og ressurscenter som har som mål å arbeide for å bedre kvinners sosiale, økonomiske og politiske situasjon internasjonalt, med særlig vekt på land i Sør. Strategiske hovedområder er bl.a. klima, reproduktiv helse, økonomiske og politiske rettigheter, kjønnsbasert vold og handel med kvinner. I tillegg til kvinnerettett utviklingssamarbeid, følger FOKUS nøye både internasjonale forhandlinger og norsk politikk. Det er nå rundt 70 medlemsorganisasjoner. I tillegg til fortløpende informasjon om FOKUS' egen virksomhet og uttalelser, blir det gitt ut et kvartalsmagasin både elektronisk og i papirformat. Et verdifullt tilskudd er *FOKUSbloggen*.

Global.no

<http://www.global.no>

Global er en norsk internettportal for internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål, som drives av Norad, UD og rundt 100 andre norske institusjoner og organisasjoner. Hovedattraksjonen ved dette nettstedet er en daglig nyhetstjeneste med lenker til en lang rekke relevante oppslag fra norske massemedier, samtidig som det legges ut stoff fra de mange partnerorganisasjonene. Det er også søkemotor etter temaer, en kalenderoversikt over møter og konferanser og henvisninger til ledige stillinger. Det er også direkte lenker til det store mangfoldet av partnere.

Globalis, se FN-sambandet

Globaliseringskonferansen, se Norges Sosiale Forum

Global skole

<http://www.globalskole.no>

Dette er ei digital samling av undervisningsressurser på globale utviklings- og miljøspørsmål for grunnskole og videregående skole, som med undervisningsopplegg, lenker og kritiske spørsmål kan fungere som et supplement til lærebøker og annet materiell i bl.a. samfunnsfagene. Virksomheten er i startfasen, og de første temaene fra 2013 handler om menneskerettigheter og om fattigdom og ulikhet.

Greenpeace/Greenpeace Norge

<http://www.greenpeace.org>

<http://www.greenpeace.org/norway/>

Greenpeace er en aktivistisk miljøorganisasjon som tar sikte på å advare mot - og stanse - miljøødeleggelser, og arbeider på et bredt felt: klima, fossil- og atomkraftfri energi, bærekraftig (GMO-fritt) jordbruk, forsvar av havområder mot overfiske og oljeboring, vern om regnskog og kamp mot krig og våpenproduksjon. Greenpeace er aktiv i 40 land i alle verdensdeler, og er uavhengig av støtte fra myndigheter eller partier. Den første kampanjen startet i 1971 da et lite skip gikk inn i et område nord for Alaska der USA gjennomførte underjordiske atomvåpentester. I tillegg til sine – ofte dramatiske – aksjoner, har Greenpeace utviklet seg til en viktig senter for informasjon og utredninger. Blant mange rapporter bare i 2013 er *Carbon majors: Accounting for carbon and methane emissions 1854-2010*; *Deep seabed mining. An urgent wake-up call to protect our oceans*; *Point of no return. The massive climate threats we must avoid*; *Oceans in the balance. The crisis facing our waters* og *An impending storm. Impacts of deforestation on weather patterns and agriculture*.

Greenpeace Norge formidler mye av det omfattende materialet fra hovedkontoret i Amsterdam, har en meget aktiv bloggjeneste og har mye oppmerksomhet rettet mot arktiske områder, oljeselskaper i nordområder, tjæresand og farene ved atomkraft.

GRID

<http://www.grida.no>

Grid er et internasjonalt senter for forskning og formidling av kunnskap om miljø- og klimaspørsmål, som blei opprettet i samarbeid i UNEP (se ovenfor) og har sin hovedbase i Arendal. Et team av framstående fagfolk står bak omfattende miljøatlas for flere land i Sør, som f.eks. *Zambia. Atlas of our changing environment* (2013). Blant de mange spesialrapportene er *Green Carbon, black trade. Illegal logging, tax fraud and laundering in the world's tropical forests* (2012), i samarbeid med Interpol) og *The last straw? The additional burden of climate change on food security in the Kindu-Kush-Himalaya* (2013).

Handelskampanjen

<http://www.handelskampanjen.no>

Handelskampanjen springer ut fra ei rekke norske fagforbund, miljø- og solidaritetsorganisasjoner, og har som mål å bygge opp folkelig motstand mot ”den rådende, nyliberalistiske handelspolitikken ” og arbeide for et internasjonalt handelssystem som beskytter verdens fattige land og folk. Handelskampanjen følger WTO-forhandlingene og bilaterale handels- og investeringer særlig nøye, og en rekke uttalelser, analyser og rapporter byr på kritisk gransking av offisielle norske posisjoner. Særlig i 2011/12 blei det utarbeidet en lang rekke rapporter om bl.a. norske oljeerfaringer, frihandelsforhandlinger med Kina og norske liberaliseringskrav i WTO. En interessant publikasjon er *Hvordan handle mer med utviklingsland* (2012), som var et bestilt innspill til Utenriksdepartementet (UD), men som UD valgte å utelate i sin trykte artikkelsamling.

Kirkens Nødhjelp/Act Alliance

<http://www.kirkensnodhjelp.no>

<http://www.actallianse.org>

Kirkens Nødhjelp har et innholdsrikt nettsted, med både nyheter, informasjon om KNs nødhjelps- og bistandsvirksomhet (særlig det fyldige KN-magasinet), opplysningsmateriale og lengre rapporter og diskusjonsnotater. Det siste springer ut av påvirkningsarbeidet overfor myndigheter, kirker og næringsliv for å fjerne årsaker til fattigdom og urettferdighet. Mesteparten av dette er utført av konsulenter på vegne av KN. Blant eksemplene er *The one billion question: how can Tanzania stop losing so much tax revenue?* (2012), *Investing for the future* (2013) og *Doing good by doing well? Statoil in Sub-Saharan Africa* (2013). KN er gjennom ACT Alliance, en av verdens ledende humanitære organisasjoner, tilstede i 150 land. ACT har også engasjert seg sterkt i kampen for klimarettferdighet og legger ut mange nyheter og publikasjoner som avspeiler dette.

Latin-Amerikagruppene i Norge (LAG)

<http://www.latin-amerikagruppene.no>

Latin-Amerikagruppene i Norge er en solidaritetsorganisasjon som formidler informasjon om Latin-Amerika og er engasjert i solidaritetsbrigader. LAG samarbeider også nært med organisasjoner i bl.a. Brasil, Bolivia og Mexico. På dette rikholdige nettstedet finnes både dagsaktuelle nyheter og bakgrunnsstoff ordnet etter tema (for eksempel jord og mat, handel og finans, demokrati og diktatur, kjønn og likestilling.) En viktig kilde er landinformasjon og en oppdatert nyhetstjeneste med artikler og kommentarer. Det utarbeides også større rapporter, slik som *Velferdsvekst i krisetider* (2012). LAG gir også ut ei fyldig årbok og medlemsmagasinet *Latin-Amerika*.

Leger uten grenser/Medécins sans frontières/Campaign for Access to Essential Medicines

<http://www.leger-uten-grenser.no>

<http://www.msf.org>

<http://www.accessmed-msf.org>

I tillegg til å drive humanitært nødhjelpsarbeid, har Leger uten grenser engasjert seg i kampen for å la hensyn til liv og pasienter gå foran hensynet til storselskapenes patentrettigheter. Campaign for Access to Essential Medicines har en egen hjemmeside med et vell av nyheter, dokumenter og rapporter om patenter, medisiner, storselskaper og handelsavtaler. En god introduksjon er *The right shot. Extending the reach of affordable and adapted vaccines* (2013). I tillegg til en nyhetstjeneste, utarbeider den internasjonale hovedorganisasjonen ei rekke studier og rapporter, slik som *Urgent delivery. Maternal death: The avoidable crisis* (2013). Den norske avdelingen er engasjert i et prosjekt, som også inkluderer skoleverket, for å løfte fram de krisene som får lite oppmerksomhet. Det rettes også et kritisk søkelys på norsk humanitær politikk, en aktuell rapport er *Der nøden er størst? Prinsipper, prioriteringer og potensial i norsk humanitær politikk* (2013).

Miljøstatus i Norge

<http://miljostatus.no>

Dette er en nettportal for den nyeste informasjonen om miljøets tilstand og utvikling, der et hovedformål er å skape forståelse for sammenhengen mellom miljøets tilstand, hva som påvirker det, konsekvenser og tiltak. Nettstedet er bygd opp rundt hovedtemaer som igjen er delt inn i undertemaer (som for eksempel globale klimaendringer, med en interessant figur som viser temperaturen gjennom 13 000 år). Dette gjør det mulig å bevege seg fra en overordnet og lettfattelig presentasjon til en mer detaljert og faglig omtale. Interaktive/levende kart er tett integrert med temasidene og er tilpasset smarttelefoner og lesebrett. Miljøstatus er utviklet av miljødirektoratene (bl.a. Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet) på oppdrag fra Miljøverndepartementet, og har de sentrale forskningsinstituttene på feltet som leverandører av data. Meget nyttig er også ei alfabetisk liste over ord som blir definert og forklart.

Norad/Bistandsaktuelt/Utenriksdepartementet

<http://www.norad.no>

<http://www.bistandsaktuelt.no>

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud>

Norad driver et nyttig nettsted for informasjon om norsk og internasjonal bistand, som gir både nyheter, bakgrunnsstoff, statistikk og lenker til publikasjoner (bl.a. evalueringer og sentrale grunnlagsdokumenter for norsk bistand.) Den viktigste publikasjonen, som i sin helhet ligger på nett, er en årlig *Resultatrapport*, som både er viet et hovedtema og mer generelt bringer opplysninger om bistand og situasjonen i mottakerland. Mens 2012-utgaven retter søkelyset mot naturressurser og – forvaltning, er det helse og utdanning som står i sentrum i 2013-rapporten. Månedssavisa *Bistandsaktuelt* ligger også på nett, til tross for sitt navn dekker den Nord/Sør-forhold mer allment, ikke sjelden med et kritisk blikk. Det har etter hvert også blitt et nettforum for diskusjon.

Utenriksdepartementets hjemmeside gir i tillegg informasjon om regjeringens virksomhet på områder som handelspolitikk, humanitært arbeid, utviklingspolitikk og menneskerettigheter. Her ligger også grunnlagsdokumenter som meldinger til Stortinget, handlingsplaner osv, i tillegg til et rikholdig arkiv med taler og uttalelser fra utenriksministeren og andre i den politiske ledelsen. Herfra er det også lett å ta seg videre til andre departementer og offentlige dokumenter. Utenriksdepartementet har også egne sider med landinformasjon

Natur og Ungdom

www.nu.no

Natur og Ungdom er en miljøvernorganisasjon, som legger vekt både på lokale aksjoner og kampen for å begrense globale klimaendringer. I NUs nyhetstjeneste er det derfor mye informasjon å hente om oljepolitikk, klima og internasjonale forhandlinger. Det samme gjelder i magasinet *Putsj*.

Norges fredslag

www.fredslaget.no

Norges Fredslag har sine røtter tilbake til 1885, og er en aktiv organisasjon. Et sentralt tema i publikasjonsvirksomheten er norsk og internasjonal våpenhandel, som f.eks. i studien *Militært forbruk og global våpenflyt 2013. En analyse av aktuelle trender i internasjonal våpenhandel (2013)*. Fredslaget vier også mye oppmerksomhet til konflikten i Midtøsten.

Norges Naturvernforbund/

<http://www.naturvern.no>

Naturvernforbundet er landets eldste natur- og miljøvernorganisasjon, med over 100 fylkes- og lokallag. Hovedtyngden av virksomheten er viet norske forhold, men Naturvernforbundet er også en viktig aktør når det gjelder internasjonale miljøspørsmål. Det kommer bl.a. til uttrykk gjennom uttalelser, artikler og en nettbasert nyhetstjeneste. Det gis også ut rapporter, som for eksempel *Klimagambling. Om hvordan politisk ansvarsfraskrivelse øker faren for alvorlige klimaendringer (2011)*. Naturvernforbundet utgjør en del av *Friends of the Earth* (se nedenfor).

Norges Sosiale Forum (NSF) /Globaliseringskonferansen

<http://www.globalisering.no>

NSF samler over 50 norske organisasjoner, med tyngdepunkt i solidaritets-, miljø-, kvinne- og fagbevegelser, og har som mål «å arbeide for en verden der hensynet til mennesker, samfunn og miljø settes foran hensynet til økonomisk profitt». Nettverket er knyttet til World Social Forum (se nedenfor). Hvert annet år arrangeres Globaliseringskonferansen med et bredt spekter av innledere og temaer. I 2014 avholdes Globaliseringskonferansen 30/10-2/11.

Norwatch, se Framtiden i våre hender

Norsk Folkehjelp (NF)

<http://www.folkehjelp.no>

NF er den norske fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon, og har "Rettferdig fordeling av makt og ressurser" som et av sine strategiske områder. Hovedtyngden av materialet på dette nettstedet er knyttet til Norsk Folkehjelps virksomhet og prosjekter både i Norge og i land i Sør, men her finnes også en av aller grundigste og mest informative rapportene om ulikhet i verden: *Inequality Watch (2012)*. I tillegg til globale oversikter, er det her landstudier av Sør-Afrika, Mosambik, Bolivia og El Salvador. Det er også utarbeidet en liten bildeserie på norsk i tilknytning til rapporten.

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

<http://www.nupi.no>

Selv om hovedtyngden av forsknings- og informasjonsvirksomheten ligger på andre utenriks- og sikkerhetspolitiske felter, har NUPI avdelinger både for utviklingsspørsmål og internasjonal økonomi. Mye relevant materiale publiseres i tidsskriftene *Forum for Development Studies* og *Internasjonal Politikk*, men de er ikke tilgjengelige på nett. Informasjonstjenesten for skoleverket – *Hvor hender det?* – har en lang rekke innslag om Nord/Sør-forhold, verdensøkonomi, miljø og konflikter, og høsten 2013 var det for eksempel grundige bidrag både om global urbanisering, Midtøsten, Asias vekst og Kina. Serien *NUPI-rapporter* har med ujamne mellomrom bidrag om de samme temaer, som for eksempel *BRICS, energy and the new world order* (2012) og *India in Africa* (2012).

Press, se Redd Barna

Publish What You Pay/PWYP Norway

<http://www.publishwhatyoupay.org>

<http://www.publishwhatyoupay.no>

Dette er en kampanje som ble etablert i 2002 og som i dag er en koalisjon med mer enn 750 sivilsamfunnsorganisasjoner i over 70 land, med et sekretariat i London. Det viktigste kravet helt fra starten vært at storselskapene innenfor olje-, gass- og gruvedrift skal offentliggjøre hva de betaler for å delta i utvinning av naturressurser, samtidig som regjeringene på samme måte må være helt åpne om sine inntekter. Det er et nært samarbeid med EITI (se nedenfor). Den norske avdelinga tar sitt utgangspunkt i at disse spørsmålene er spesielt relevante for Norge, og følger derfor både "oljefondet", UD, Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet nøye. PWYP driver aktiv utrednings- og påvirkningsvirksomhet med støtte fra en lang rekke medlemsorganisasjoner. Et sentralt krav i de siste åra har vært å få til obligatorisk "land-til-land"-rapportering for å hindre kapitalflukt og avsløre hva som betales i skatt i de ulike leddene i selskapskjedene. Det norske nettstedet presenterer og utgir flere sentrale rapporter, slik som for eksempel *Lost billions. Transfer pricing in the extractive industries* (2012) og *The case for windfall taxes. A guide to optimal resource taxation* (2013). En egen studie tar for seg den strenge taushetsplikten som advokatfirmaer påberoper seg for å beskytte sine klienter: *Taushet er gull* (2013). Nyheter og dokumenter presenteres gjennom et digitalt kunnskapssenter, der stoffet ordnes etter dato, tema eller region. PWYP Norway har også tatt initiativet til TRACE, som er et eget program for å støtte journalister, fagforeninger og sivilsamfunnsorganisasjoner i Sør for å kartlegge utvinningsindustrien.

Redd Barna/ Press/Save the Children (UK)

<http://www.reddbarna.no>

<http://www.press.no>

<http://www.savethechildren.org.uk>

Redd Barna kombinerer nødhjelp og bistand til barn i kriser med arbeid for barns rettigheter også i vårt eget land. Kritisk søkelys rettet også mot norsk Sør-politikk og miljøpolitikk, og Redd Barna var blant de organisasjonene som forlot klimatoppmøtet i Bali i 2013 i protest. En slik aktivisme kjennetegner i høyeste grad ungdomsorganisasjonen PRESS, som har en plattform som gjør organisasjonen til en del av sivilsamfunnsmiljøet som ønsker en norsk utviklings- og klimapolitikk som tar mer hensyn til fattige land og fattige mennesker. Press er også en del av Handelskampanjen (se ovenfor) og Norges Fredsråd.

Save the children (UK) har i økende grad engasjert seg i forsknings- og utredningsvirksomhet omkring handel, globale maktforhold, ulikhet og strukturelle årsaker til underernæring og sult blant barn. Dette materialet utgjør i sitt innhold og i sin pedagogiske formidling meget viktige bidrag til både innsikt og handling, og blir blant annet presentert gjennom sin norske medlemsorganisasjon. Blant nyere rapporter i denne retning er *A high price to pay. The impact of rising and volatile food prices on children's nutrition and food security* (2012), *Breaking the mould. Transforming the economic development paradigm* (2013) og *Getting to Zero. How we can be the generation that ends poverty* (2013). Mange kortere rapporter ser særlig på barn i krigs- og konfliktsituasjoner, slik som *Gaza's children: Falling behind. The effect on blockade on health in Gaza* (2013) og *Hunger in a war zone. The growing crisis behind the Syria conflict* (2013).

Regnskogfondet/Rainforest Foundation International

<http://www.regnskog.no>

Regnskogfondet kjemper sammen med partnerorganisasjoner og urfolk i Sør for å stoppe rasering av tropisk skog og å bevare biologisk mangfold. Det er et utstrakt samarbeid med lokalsamfunn og organisasjoner i regnskogland, samtidig som det gjøres mye for å påvirke politikken både nasjonalt og internasjonalt. Det støttes prosjekter i ei rekke land i Latin-Amerika og Sørøst-Asia, i tillegg til Den demokratiske republikken Kongo. Regnskogfondet så dagens lys i 1989 og er en del av Rainforest Foundation International. Det gis ut et informativt magasin – *Regnskog*, samtidig som nettstedet formidler aktuelle nyhetssaker. I tillegg utarbeides også egne utredninger, som *Menneskerettigheter og ressurskonflikter i Amazonas* (2013). En aktuell kampanje er rettet mot produksjon og import av produkter basert på palmeolje, og sammen med *Grønn hverdag* er det utgitt en egen rapport: *Hvor kommer palmeoljen fra? Norske matprodusenters umulig oppgave* (2013).

RORG-samarbeidet

<http://www.rorg.no>

Internasjonale utviklings spørsmål. Ressurssider fra RORG-samarbeidet er et meget fortjenestefullt tiltak fra et nettverk av rundt 50 bistands-, solidaritets- og opplysningsorganisasjoner som mottar støtte til sitt opplysningsarbeid fra Norad. Samarbeidets formål og virksomhet er fylldig presentert i rapporten *Folkeopplysning for en ny tid* (2013).

RORG-nettstedet er en helt uunnværlig kilde med et vell av informasjon og pekere til nyheter fra dagspresse (se også *global.no* ovenfor), temasider med kommenterte oversikter og lenker på områder som norsk Sør-politikk, globalisering, oljefond/etikk, FNs tusenårsmål, fattigdom, bistand og miljøspørsmål. Det mest spennende er temaoppslag der spørsmålene blir presentert, samtidig som det følger en lang rekke direkte lenker til supplerende stoff. Blant de aktuelle temaene som er allsidig belyst på denne måten i andre halvdel i 2013 er «blå-blå» utviklingspolitikk, Angola, og energi/olje i utviklingsland. Det legges også ut fyldigere studier og rapporter, slik som Tore Linné Eriksen: *Fattig og rik i samme verden. Hva kan vi vite om fattigdom og ulikhet, hvor skal vi hente kunnskap og hva skal vi tro på?* (2012).

Slett u-landsgjelda (SLUG)

<http://www.slettgjelda.no>

Aksjon slett u-landsgjelda (SLUG) er et samordningsorgan med nærmere 50 tilknyttete norske organisasjoner. På hjemmesida finnes både et fyldig nyhetsbrev (*Gjeldsbrevet*), utredninger, aktuelle erklæringer og lenker til beslektete organisasjoner i andre land. SLUG har vært en aktiv pådriver for å granske – og endre – norsk politikk. Aktuelle eksempler på dette er rapportene *Etisk underskudd. Oljefondet som utlåner* (2012) og *Has Norway been a responsible lender? A shadow report of the Norwegian Debt Audit* (2013).

Spire

<http://www.spireorg.no>

Spire ble etablert som Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon, og har etter hvert utviklet seg som en viktig aktør i kampen for en mer rettferdig og økologisk forsvarlig klima- og jordbruksmatpolitikk. I forbindelse med kampanjen i 2013 mot landran, blei det utarbeidet en grundig rapport som gransker investeringer i regi av Oljefondet, Norfund og private norske selskaper: *Solgt. Finansierer norske offentlige midler landsran?* (2013).

Tax Justice Network/TJN Norge

<http://www.taxjustice.no>

www.taxjustice.net

TJN Norge er en del av den internasjonale globale alliansen som springer ut fra Tax Justice Network, og har som sin fremste oppgave å arbeide for et mer rettferdig skattesystem både nasjonalt og lokalt. Med dette menes et demokratisk og åpent skattesystem der innbyggerne har kontroll over skattlegging, og hvor det settes en stopper for hemmelighold og skatteparadiser. Virksomheten går ut på å informere om skadelige virkninger av skjulte pengestrømmer, stimulere og organisere forskning og debatt og ta del i nasjonale og internasjonale kampanjer. Tax Justice Networks hjemmeside utmerker seg ikke minst med en meget rikholdig nyhets- og bloggtjeneste, der det daglig legges ut lenker til relevant materiale fra nyhetsmedier, organisasjoner og forskere. Det er også et meget fyldig nettmagasin: *Tax Justice Focus*, som ofte har et

spesialtema. Den beste oversikten over temaet er ei bok som er skrevet av de to forgrunnsfigurene John Christensen og Nicholas Shexson. Boka *The finance curse – How oversized centres attack democracy and corrupt economies* (2013) kan i sin helhet lastes ned. Det samme gjelder *The Financial Secrecy Index*, som er et interaktivt datasett (med rangering) som blei lansert i 2013.

TJN Norge formidler nyheter og rapporter fra andre deler av nettverket, og vier i tillegg stor oppmerksomhet til norske forhold. De samarbeider nært både med myndigheter, skattejurister, fagforeninger og sivilsamfunnsorganisasjoner. Samtidig som det avholdes konferanser og stimuleres til studentoppgaver og forskning. En viktig oppgave er å analysere og påvirke norsk politikk, ikke minst gjennom høringsuttalelser og møter med myndigheter og partier. Sammen med Changemaker (se ovenfor) er det utarbeidet et omfattende introduksjonshefte: *Skjult – et hefte om kapitalflukt og hemmelighold* (2012).

Transparency International/TI Norge

<http://www.transparency.org>

<http://www.transparency.no>

TI blei opprettet i 1993 for å motarbeide korrupsjon både nasjonalt og internasjonalt, og avspeiler ønsket fra "sivilsamfunnet" om å bekjempe en av de alvorligste hindringene for utvikling og demokrati. Hovedkvarteret er i Berlin, men det er et kontaktnett i over 90 land. Virksomheten både til TI og beslektete tiltak rundt om i verden blir omtalt i en fyldig nyhetstjeneste, og med sine uavhengige analyser og veldokumenterte rapporter øver TI stor innflytelse. En nøkkelpublikasjon er *Global Corruption Report*, som er en omfangsrik rapport som både dekker et hovedtema (i 2013 handlet det om utdanning), landstudier og ny forskning på anti-korrupsjonsfeltet. Både nyere og tidligere rapporter ligger i sin helhet på nettet, det samme gjør de årlige *Corruption Perception Index* og *UN Convention against corruption. Progress report*. TI utgir også en serie med større rapporter, bl.a. *Transparency in corporate reporting. Assessing the world's largest companies* (2013) og korte *Working Papers*, som *2015 and beyond. The governance solution for development* (2013).

TI Norge, som blei startet i 1999, arbeider på det samme grunnlaget. Fra deres nettsted formidles både internasjonale rapporter og materiale som er rettet inn mot det norske samfunnet, ikke minst næringslivet selv. Et gjennomgangstema er at heller ikke norske myndigheter og selskaper har reint rulleblad, selv om forholdene er bedre enn i de fleste andre land. I tillegg til et rikt utvalg av nyheter, kommentarer og blogginnlegg, utarbeides det grundigere rapporter, som for eksempel *Korrupsjonsdommer i Norge 2003-2012* (2012) og *Åpenhet i selskapsrapportering. Vurdering av store selskaper på Oslo børs* (2013)

Utviklingsfondet

<http://www.utviklingsfondet.no>

Hjemmesida til Utviklingsfondet, en norsk utviklings-, miljø- og solidaritetsorganisasjon med mange samarbeidspartnere og selvhjelpsprosjekter i Sør, har mye stoff å by på om sult, matsuverenitet, biologisk mangfold, handel, bærekraftig

forvaltning av naturressurser utvikling og klimaendringer i Sør. Det er også lett å bevege seg videre til Utviklingsfondets samarbeidspartnere i Sør og nettverk som Utviklingsfondet er med i. Nyheter om Utviklingsfondet gis i magasinet *U-nytt*. Fra Utviklingsfondet kommer også større rapporter og utredninger, slik som *Hva skal vi spise i framtiden og hvordan skal vi produsere det? Utviklingsfondets sultrapport 2012*, Nora Ingdal: *Kampen om de fattige. Et diskusjonsnotat om utfordringer for norsk bistand* (2012) og *Superbonden. Morgendagens helt. Utviklingsfondets sultrapport 2013*. Kommentarer legges også ut på *Utviklingsbloggen*. En viktig bidragsyter til Utviklingsfondets politikkutforming og informasjonsvirksomhet er Aksel Nærstad, som sammen Olav Randen har skrevet boka *Den unødvendige sulten* (Ål: Boksmia, 2012). Ungdomsorganisasjonen til Utviklingsfondet er *Spire* (se ovenfor),

Verdensmagasinet X

<http://www.xmag.no>

Dette er et redaksjonelt uavhengig magasin, med seks nr. i året, som utgis i samarbeid med bl.a. SAIH. Fellestrådet for Afrika, Latin-Amerikagruppene i Norge og Utviklingsfondet. En del av artiklene legges ut på nett, og det samme gjelder serien med landprofiler.

WWF-The Conservation Organization/WWF-Norge

<http://www.panda.org>

<http://www.wwf.no>

WWF (tidligere kjent som World Wildlife Fund) er en internasjonal miljøorganisasjon med nasjonale avdelinger over hele verden. Det er organisert i et nettverk - WWF International - som driver utrednings- og lobbyvirksomhet på et bredt felt av miljøsaker, noe som også inkluderer handel, investeringer og global klimapolitikk. I tillegg til en lang rekke forskningsrapporter og studier, blir WWFs kunnskapsbase årlig oppsummert i *Living Planet Report*, som er både vitenskapsbasert, faktaspekkt, pedagogisk illustrert og analytisk. 2012-utgaven, som er på mer enn 150 sider, har som tema: *Biodiversity, biocapacity and better choices*.

WWF-Norge har sine røtter tilbake til 1970, og har mye oppmerksomhet rettet mot biologisk mangfold i hav- og kystområder og ønsket om å legge om norsk klima- og oljepolitikk i mer økologisk retning. I likhet med «moderorganisasjonen» legger WWF-Norge vekt på samarbeid med næringslivet. En god inngang til virksomheten og synspunktene er det fyldige nettmagasinet *Verdens Natur*.

III: ET STED (ELLER TJUE STEDER) Å STARTE

ActionAid International:

<http://www.actionaid.org>

<http://www.actionaid.org.uk>

ActionAid International startet for 30 år siden som en britisk hjelpeorganisasjon med barn som målgruppe, men har nå vokst til en internasjonal organisasjon som legger stor vekt på å endre de globale rammevilkår som bidrar til fattigdom og ufrihet. Organisasjonen er i dag virksom i 40 land, og det rikholdige informasjons- og forskningsmaterialet forener overordnede analyser med lokalkunnskap og nasjonale casestudier. Det er i alt 14 nasjonale nettsider i land i Sør, men når det gjelder publiseringsaktivitet, er hovedkontoret i Storbritannia den mest aktive. ActionAid tilbyr et rikholdig materiale med alt fra kortere nyhetskommentarer til grundigere utredninger som spenner over et vidt felt. I de siste åra har ActionAid særlig levert viktige bidrag når det gjelder klima, jordbruk og FNs utviklingsmål. Blant eksemplene på dette er *Tackling the climate reality* (2013), *Fuelling hunger* (2013), *How tax havens plunder the poor* (2013) og *Post 2015: Business as usual or bending the arc of history* (2013).

Bretton Woods Project

<http://www.brettonwoodsproject.org>

En rekke (hovedsakelig britiske) NGOer gikk sammen om dette prosjektet i 1995, med hovedformål å følge Verdensbanken/IMFs politikk med et kritisk blikk. Dette er et nettverk som gjennom nyhetssoppslag og aktuelle kommentarer stadig har økt i betydning som ressursbase for organisasjoner, forskere, journalister og politikere. I tillegg til at nyheter, artikler og lenker til tilleggsstoff legges ut fortløpende, blir mye stoff også samlet i et rikholdig kvartalsmagasin - *Bretton Woods Observer*, som kan leses på nettet og mottas som epost. BWP har også en nyttig kalender over konferanser og toppmøter (inkludert i regi av Verdensbanken/IMF selv). I de siste åra har BWP engasjert seg sterkt i kritikken av Verdensbankens rolle når det gjelder utforming av internasjonal klimapolitikk, ikke minst gjennom Climate Investment Funds. I tillegg til å være et informasjonssenter for materiale fra en lang rekke samarbeidspartnere, utarbeides også egne rapporter og kortere presentasjoner av lengre studier og bøker. Et eksempel på det siste er *Foreclosing the future*, der Bruce Rich sammenfatter sin nye bok: *Foreclosing the future. The World Bank and the politics of environmental destruction* (Washington: Island Press, 2013).

Christian Aid

<http://www.christianaid.org.uk>

I tillegg til sin omfattende bistands- og prosjektvirksomhet, er Christian Aid en av mange britiske organisasjoner som engasjerer seg i radikal "advocacy"-virksomhet omkring fattigdom, verdensøkonomi, handel og miljøspørsmål ("we believe in life before death"). I tillegg til kortere uttalelser og notater om aktuelle spørsmål, utarbeides en serie omfattende rapporter, som kjennetegnes av høy faglig standard, klare

synspunkter og god pedagogisk tilrettelegging. I de siste åra har det kommet mange studier om klima- og skattespørsmål, slik som *Multinational corporations and the profit-shifting lure of tax havens* (2013), *Fair shares in a constrained world. Equity principles for a new global climate-change deal* (2013) og *Who pays the price? Hunger: The hidden cost of tax injustice* (2013).

ELDIS - The gateway to development information

<http://www.eldis.org>

Dette er en helt uovertruffen guide til informasjon (med vekt på utredninger og akademiske studier) fra flere tusen forskningsinstitutter, offentlige organer og NGO-er. ELDIS har en aktuell oversikt som ajourføres fortløpende etter hvert som nye dokumenter legges inn, og basen utgjør nå godt over 3 000 dokumenter. Tjenesten driftes fra Institute for Development Studies i Sussex (se nedenfor). Det som særpreger ELDIS er at alle dokumenter presenteres både i form av et kort sammendrag og i fulltekst, og at alt kan lastes ned gratis. Under hvert dokument er det også direkte lenker til utgiverinstitusjon eller forfatter. Et fortrinn er at det finnes store mengder materiale fra land i Sør, som ellers ikke har så lett for å nå fram på et forskningsfelt som fortsatt er dominert fra Nord. For dette formålet er det et tett samarbeid med en lang rekke institusjoner i utviklingsland, og det er også her t halvparten av brukerne holder til.

Materialet er ordnet etter rundt 30 temaguides, som for eksempel fattigdom, klima og miljø, jordbruk og mat, bistand og gjeld, utdanning og ”rising powers in international development”. For hvert av disse temaene er det mulig å abonnere på nyhetsbrev som presenterer nye innslag med relevante lenker. Det er også velorganiserte region- og landprofiler, noe som gjør ELDIS til et godt sted å starte. Bidrag fra norske institusjoner/forskere er likeledes organisert i form av en egen temaside.

EURODAD (European Network on Debt and Development):

<http://www.eurodad.org>

Dette er et betydningsfullt europeisk nettverk som sprang ut av et felles arbeid med gjeldskrise og gjeldsslette, men som etter hvert har fått et bredere nedslagsfelt når det gjelder utvikling og kamp mot fattigdom. Nærmere 50 organisasjoner fra 20 land er med i nettverket. Nettstedet utmerket seg med å presentere utredninger, aktuell informasjon og lenker som viser til både medlemsorganisasjoner og forskningsmiljøer. EURODAD gir også ut egne studier av høy kvalitet, slik som *The new debt vulnerabilities. 10 reasons why the debt crisis is not over* (2013), *Private sector development: Business plan or development strategy?* (2013) og *Secret structures, hidden crimes. Urgent steps to address hidden ownership, money laundering and tax evasion from developing countries* (2013). Nyheter med lenker gis gjennom bulletinen *Development Finance Watch*, som kommer hver 14. dag.

Focus on the Global South:

<http://www.focusweb.org>

Dette er et Asia-basert NGO-nettverk med kontorer i New Delhi, Bangkok og Manila. Sammen med Third World Network (se nedenfor) er Focus et av de mest toneangivende ressursentra i Sør, og beskriver selv virksomheten slik: "Focus combines policy research, advocacy, activism and grassroots capacity building in order to generate debates on national and international policies related to corporate-led globalisation, neo-liberalism and militarisation". Den beste inngangen til konferanser, aksjoner, kampanjer og publikasjoner er et abonnement på nettverkets *Newsletter*. Under overskriften *Derailer's guide 2.0 to WTO and free trade regime* legges det hyppig ut spenstige analyser av utviklinga innafor WTO og den såkalte "Doharunden". Med ujamne mellomrom legges det også fylldige rapporter om enkelttemaer, slik som *Rethinking regionalisms in times of crises. A collection of activists' perspectives from Latin America, Asia, Africa and Europe* (2013) og *Conference on water privatization. Learning from India and international experiences* (2013).

En forgrunnsfigur fra starten har vært Walden Bello, fillipinsk politiker og sosiologiprofessor. Hans nyeste bok er *Capitalism's last stand? Deglobalization in the age of austerity* (London: Zed Books, 2013).

Friends of the Earth

<http://www.foei.org>

<http://www.foeeurope.org>

Friends of the Earth International er det største nettverket av miljøorganisasjoner, og er representert gjennom nasjonale organisasjoner og et stort mangfold av grasrotorganisasjoner i over 70 land. (Norske medlemsorganisasjoner er Norges Naturvernforbund og Natur og Ungdom). I de siste åra har virksomheten til Friends of the Earth blitt utvidet mer i retning av globale miljøspørsmål og det internasjonale økonomiske systemet med vekt på handel og investeringer. Et gjennomgående synspunkt er her at jordbruk, naturessurser og miljøer ikke er temaer som bør underkastes WTOs liberaliserende regelverk. Det er en omfattende publiseringsvirksomhet med rapporter som bl.a. *Economic drivers of water financialization* (2013), *Good energy, bad energy. Transforming our energy system for people and the planet* (2013) og det forteffelige *Meat atlas. Facts and figures about the animals we eat* (2014).

Friends of the Earth Europe omfatter mer 30 medlemsland, og har mye oppmerksomhet rettet mot EUs miljøpolitikk og globale rolle. Herfra kommer også en serie utredninger om forbruk og europeiske lands bruk av jordas ressurser, herunder jord og skog fra land i Sør. Et eksempel på dette er den grundige studien *Hidden impacts. How Europe's resource overconsumption promotes global land conflict* (2013).

Human Rights Watch

<http://www.hrw.org>

Dette er et meget rikholdig nettsted for en av verdens ledende menneskerettighetsorganisasjoner, som har drevet sin virksomhet i mer enn 30 år. Med hovedkvarter i USA blir det gransket og dokumentert alvorlige brudd på

menneskerettigheter over hele verden. I økende grad er oppmerksomheten rettet mot brudd på økonomiske og sosiale rettigheter og storselskapers ansvar, der temaer som rettferdighet, undertrykking og utbytting står sentralt. Flaggskipet er den årlige *Human Rights Watch World Report* (2013-utgaven er på nesten 700 sider), som inneholder både landoversikter og utdyping av temaer som menneskerettslige virkninger av miljødeleggelser og storselskapers manglende ”accountability”. På nett er også et rikholdig materiale fra kortere erklæringer til rapporter på størrelse med bøker. Bredden i virksomheten går fram av titler som *Claiming rights. Domestic workers’ movements and global advances for labour reform* (2013), *The risk of returning home. Violence and threats against displaced people reclaiming land in Colombia* (2013), *Between a drone and Al-Qaeda. The civilian cost of US targeted killings in Yemen* (2013) og *What is a house without food? Mozambique’s coal mining boom and resettlements* (2013).

Institute of Development Studies (University of Sussex)

<http://www.ids.ac.uk>

<https://www.hancindex.org>

IDS er en av pionerene innenfor utviklingsstudier i Storbritannia og administrerer ei rekke viktige tiltak for å spre kunnskap om utviklingsspørsmål gjennom nettressurser. Instituttet har samarbeidspartnere over hele verden, i tillegg til en egen stab på 100 personer, og står bak *Eldis* (se ovenfor). For å gjøre arbeidet relevant i kampen mot fattigdom og ulikhet, legges det stor vekt på å formidle forskningsresultatene gjennom kortere notater, artikler og blogger. Det gis ut en rekke bøker og temanumre av *IDS Bulletin*, som dessverre ikke er tilgjengelig som nettressurser. Det er derimot en serie med kortfattede *IDS Policy Briefings*, samt *Research reports*, *Evidence reports* og *Working papers*. Eksempler på det siste er *Gender equality and economic growth: Is there a win-win?* (2013), *Global climate change justice* (2013) og *Reimagining development 3.0 for a changing planet* (2014). Et nytt forskningsprogram er ”Rising powers in international development”, som gir ut studier som bl.a. *The economic engagement footprint of rising powers in Sub-Saharan Africa: An analysis of trade, foreign direct investment and aid flows* (2013). IDS er også den viktigste partneren bak et eget nettsted som er viet arbeidet med *The Hunger and Nutrition Commitment Index –HANCI*.

Instituto del Tercer Mundo, se Social Watch

International Centre for Trade and Sustainable Development

<http://www.ictsd.org>

Dette er ei uavhengig tankesmie som siden starten i 1996 har etablert seg som et ledende ressurscenter for informasjon og utredning omkring spørsmål som ligger i skjæringspunktet mellom internasjonal handel og bærekraftig utvikling. Med en voksende stab i hovedkvarteret i Geneve følger ICTSD særlig det som skjer (eller ikke skjer) innenfor WTO. Den fortløpende utviklinga på det internasjonale handelsområdet formidles gjennom en serie bulletiner, som inneholder store mengder faktastoff og lenker til ytterligere dokumentasjon. Det kan tegnes gratis nettabonnement på den

ukentlige bulletinen *BRIDGES Weekly. Global trade new from a sustainable development perspective*, som også kommer med egne utgaver i forkant av og under handels- og klimatoppmøter. Meget informativ er også nettpublikasjonen *BioRes* med fyldige kommentarer og en spesiell utgave om Afrikas plass i internasjonale forhandlinger: *Bridges Africa*.

I tillegg til de ovennevnte bulletinene, står ICTSD også bak en rekke separate publikasjoner, ofte i samarbeid med andre institusjoner, slik som *Global biofuel trade. How uncoordinated biofuel policy fuels resource use and GHG emissions* (2012), *The future and the WTO. Confronting the challenges* (2013) og *From rule takers to rule makers. The growing role of Chinese in global governance* (2012).

One World-nettverket:

<http://www.oneworld.net>

Dette er et spennende nettsted for daglige nyheter, reportasjer og kommentarer fra et verdensomspennende nettverk av journalister som er engasjert i utviklings- og Nord/Sør-spørsmål. Hovedkontoret ligger i London, men det er også avdelinger i Egypt, Marokko og Senegal. I tillegg legges det ut nyhetsstoff hentet fra en lang rekke samarbeidsorganisasjoner.

Oxford Poverty & Human Development Initiative (OPHI)

www.ophi.org.uk

I løpet av noen få år har OPHI blitt en viktig kilde til kunnskap om fattigdom både lokalt, nasjonalt og global, der det er utviklet nye måter å beskrive og måle fattigdom på. Denne forskningsbaserte virksomheten er sammenfattet i form av en *Multipoverity Index (MPI)*. Dette er et mål som nå trekkes inn i UNDPs *Human Development Report* (se ovenfor), og som utgjør et eksplisitt alternativ til Verdensbankens endimensjonale og snevre inntektsmål. Forgrunnsfiguren er Sabina Alkire, mens Amartya Sen – indisk økonom og nobelprisvinner – er en sentral rådgiver. Deres rikholdige hjemmeside tilbyr både lengre bakgrunnsstudier om metode og forskningsresultater og kortere presentasjoner av oppdaterte funn. Meget nyttig er også deres mange landstudier, som dessuten går bak nasjonale gjennomsnittsstall ved å se på regionale og sosiale forskjeller. Det er også en databank og interaktive kart, i tillegg til videoinnslag og presentasjoner fra kurser og konferanser. Et sted å starte er en pedagogisk tilrettelagt publikasjon: *Multidimensional Poverty Index 2013*.

Overseas Development Institute (ODI)

<http://www.odi.org.uk>

ODI er sammen med Institute of Development Studies (se ovenfor) det ledende britiske forskningssenteret for internasjonale utviklingsspørsmål, og samordner en rekke prosjekter som legger grunnlaget både for offentlig debatt og politiske beslutninger. Fra hjemmesida er det lett å navigere seg fram til de forskjellige sidene av ODIs virksomhet, slik de bl.a. kommer til uttrykk gjennom *Working Papers*, *Briefing Papers* og

tidsskriftet *Development Policy Review*, som alt ligger på nettet. ODI utmerker seg også ved å formidle sine forskningsresultater i form av gode oppsummeringer, avisartikler og blogger. Instituttet leverer mange bidrag til den internasjonale diskusjonen om utviklingsmål etter 2015, slik som *A rough guide to emerging consensus and divergence in post-2015 goal areas* (2013) og *Game changers. Global policy priorities for the post-2015 agenda* (2013). Prisutviklinga på matvarer følges gjennom *Shockwatch: Food prices annual review* (2013) og kontinuerlige oppdateringer. Flere studier tar også opp temaer i krysningspunktet mellom klima og utvikling, som for eksempel *Time to change the game. Fossil fuel subsidies and climate* (2013).

Oxfam/Oxfam International/Oxfam India

<http://www.oxfam.org.uk>

<http://www.oxfam.org>

<http://www.oxfamindia.org>

<http://www.oxfamblogs.org/fp2p>

OXFAM er en britiske bistands-, solidaritets- og opplysningsorganisasjon med røtter tilbake til hjelpearbeid i Europa under og etter den andre verdenskrigen, og driver i dag utviklingssamarbeid i mer enn 30 land. Oxfam International er en sammenslutning av 18 nasjonale avdelinger rundt om i verden. Organisasjonen spiller en sentral rolle i kampanjer med sikte på å bekjempe årsakene til fattigdom og ulikhet. Ved siden av aktuelle kommentarer og nyhetsoppslag er OXFAM internasjonalt kjent for en lang rekke utredninger (*Oxfam Issue Briefings*), kortere notater (*Oxfam Briefing Note*) og lengre forskningsrapporter (*Oxfam Research Report*) og serien *Oxfam Humanitarian Policy Note*. Dette er utgivelser som har fått stor betydning på grunn av høy kvalitet og pedagogisk tilgjengelighet. I de siste åra har Oxfam-studier viet stor oppmerksomhet til klima og jordbruk, og et eget forskningsprosjekt følger virkningene av høyere matvarepriser. Blant nyere eksempler på dette feltet er *Growing disruption: Climate change, food and the fight against hunger* (2013), *Promises, power, and poverty. Corporate land deals and rural women in Africa* (2013) og *Sugar rush. Land rights and supply chains of the biggest food and beverage companies* (2013.) En aktuell og fyldig gjennomgang av økonomisk ulikhet i verden er *Working for the few. Political capture and economic inequality* (2014), som viser at de 85 rikeste i verden har omtrent samme formue som den fattigste delen av verdens befolkning (3,5 milliarder). Det meste av materialet er tilgjengelig fra det britiske nettstedet, der det også legges ut artikler fra tidsskriftene *Gender & Development* og *Policy & Practice*.

Oxfam India utmerker seg også ved en lang rekke rapporter innenfor rammen av Close the Gap-kampanjen, som dokumenterer og bekjemper voksende ulikhet i en "framvoksende økonomi". Blant de grunnleggende dokumentene er her *Development after 2015. Ten goals to make a difference for those left behind in India* (2013) og *India: Moving towards equal opportunities for all?* (2013). Oxfam India følger også mer generelt den rollen som BRICS-landa har inntatt internasjonalt, slik som i *BRICS in the contemporary global economy: Prospects and challenges* (2013).

Sentralt i Oxfams forsknings- og utredningsinstitutt står Duncan Green, som er forfatter av grunnboka *From poverty to power. How active citizens and effective states can change the world* (London: Practical Action Publishers, 2012). Nytt material og aktuelle kommentarer legges hyppig ut på hans blogg i tilknytning til boka.

Social Watch/Instituto del Tercer Mundo

<http://www.socialwatch.org>

<http://www.item.org.uy>

Social Watch er en av de mest sentrale rapportene som kaster lys over utviklingsspørsmål og Nord/Sør-forhold, og utgis nå annethvert år. Den settes sammen av et eget forskningsteam i Montevideo, som bygger på innspill fra samarbeidspartnere i 60 land rundt om i verden. Den første utgava kom allerede i 1996, men rapporten har vokst betraktelig i omfang og betydning siden den gang. Et utgangspunkt fra starten har vært å granske i hvilken utstrekning land både i Nord og Sør har fulgt opp forpliktelsene avgitt på FN-toppmøter, noe som nå også inkluderer tusenårsmålene. Hver rapport består av en bolk med artikler omkring et hovedtema, en bolk som ved hjelp av en lang rekke sosiale indikatorer måler framgang (eller tilbakegang) og en bolk med landstudier. Ofte er landstudiene forkortete utgaver av grundigere rapporter, som også er tilgjengelige på nett. Tema for *Social Watch 2012* er *Sustainable development: The right to a future* (2013), mens den forrige – *After the fall* – la særlig vekt på virkningene av den globale krisa. Oppdatering av landstudier legges fortløpende ut. I tilknytning til SW utarbeides det også to interessante indekser: *The gender equity index* og *Social capabilities index*, som begge viser at det er et stort sprik mellom økonomisk vekst og forbedringer i vanlige folks levekår.

Sekretariatet for Social Watch ligger ved Instituto del Tercer Mundo (Third World Institute (ITEM), et uavhengig ressurscenter i Uruguay.

South Centre

<http://www.southcentre.int>

South Centre, som har hovedsete i Geneve, blei opprettet midt på 1990-tallet. Utgangspunktet var Sør-kommisjonen, ledet av Tanzanias tidligere president Julius K. Nyerere, som i 1990 ga ut rapporten *The challenge to the South*. Senteret finansieres av regjeringer i Sør, og hovedvekten ligger på utrednings- og forskningsvirksomhet for å fremme Sør-Sør-samarbeid og styrke utviklingslandas forhandlingsposisjoner innenfor FN-systemet og andre internasjonale organisasjoner. En av grunnene til at South Centre er blitt en viktig informasjonsressurs fra et Sør-perspektiv er den fylldige nettbulletinen *South Bulletin*, som inneholder nyhetsstoff og analyser som særlig tar for seg klimaforhandlinger og virkningene i Sør av den globale økonomiske krisa. South Centre avholder også en rekke viktige konferanser. Leder av senteret er Martin Khor, som tidligere sto i spissen for Third World Network (se nedenfor). En sentral bidragsyter til forsknings- og utredningsvirksomheten er Yilmaz Akyüz, som bl.a. står bak de viktige rapportene *The staggering rise of the South?* (2013) og *Waving or drowning: Developing countries after the financial crisis* (2013). Det gis også ut mer tekniske utredninger i forbindelse med internasjonale forhandlinger og en serie kortere “policy briefs”.

Third World Network (TWN)

<http://www.twinside.org.sg>
<http://www.twnafrica.org>

Dette er et av de aller viktigste nettstedene for aktuelle kommentarer og utredninger fra et radikalt Sør-perspektiv, med basis både i organisasjoner og sentrale enkeltpersoner. En nøkkelfigur fra starten har vært Martin Khor, som nå leder South Centre (se ovenfor). Hovedkvarteret er i Penang, med kontorer også i New Delhi, Montevideo, Accra, Geneve og London. Selv om mange Nord/Sør-spørsmål dekkes, er det særlig vekt på handel/WTO, UNCTAD/FN-systemet, klima, jordbruk, bærekraftig utvikling, helse og jordbruk. Daglig oppdateres en nyhets- og kommentartjeneste som er organisert tematisk, i tillegg til at det legges ut enkeltstående rapporter og lengre analyser. TWN følger særlig nøye internasjonale klima- og handelsforhandlinger, og utgir ved slike anledninger både analyser på forhånd, kommentarer underveis og fyldige analyser i etterkant. Nettverket kommer også selv med viktige innspill overfor bl.a. FN, slik som i analysen *Beyond rhetoric: A credible post-2015 development agenda requires structural transformations in finance and trade architectures* (2013). Et meget fyldig og informativt nettmagasin er *Third World Resurgence*, som kommer med seks utgaver i året, og som oftest er på rundt 60 sider. Vanligvis er det et hovedtema, for eksempel var nr. 276-277 (2013) viet *The great recession five years on*. Mer detaljert når det gjelder økonomi og det internasjonale systemet er magasinet *Third World Economics*, som nå er tilbake som gratis nettpublikasjon.

TWN har et eget nettsted for Afrika, som administreres fra TWNs avdeling i Ghana. TWN Africa står også bak det fyldige og informative nettmagasinet *African Agenda*.

Transnational Institute (TNI)

<http://www.tni.org>
<http://www.carbonradewatch.org>

Transnational Institute har hatt sitt tilholdssted i Amsterdam siden midten av 1970-tallet, og konsentrerer virksomheten omkring utvalgte programområder som militarisme/konflikter, storselskapers makt, global økonomi og maktforhold, regionalt Sør-samarbeid og nye former for sosiale og politiske bevegelser. Mange kjente forskere, skribenter og aktivister fra Nord og Sør er knyttet til instituttet. Resultatet er blitt et omfattende nettverk for tverrfaglig forskning, seminar- og publikasjonsvirksomhet. Gjennom nyhetsbrevet *TransnationalNews*, som sendes ut to ganger i måneden, er det lett å ta seg videre til artikler, nyhetskommentarer og utredninger fra TNI- medarbeidere som Walden Bello, Achin Vanaik, Marcos Arruda, Praful Bidwai, Hilary Wainwright og Susan George. Den siste er en nøkkelperson i TNI, og hennes nyeste bok – *How to win the class war* (2013) – er utgitt av TNI. Et nytt satsingsområde er programmet for ”agrarian justice”, som bl.a. har resultert i tungtveiende publikasjoner som *Land grabbing and global land deals* (2013), *The sugarcane industry and the global economic crisis* (2013) og *Old story, new threat: Fracking and the global land grab* (2013). Et eksempel på publikasjoner innenfor programmet ”Corporate power” er *Impunity Inc. Reflections on the ”super-rights” and ”super-powers” of corporate capital* (2013). *State of power 2014. Exposing the Davos class* (2014) er en velillustrert og omfangsrik oversikt over maktforhold og ulikhet i verden. Den er ment som en motrapport til World Economic Forum (se nedenfor), som årlig holder sitt stevne for den globale overklassen i Davos i januar.

Gjennom nettstedet *carbontradewatch.org* følges internasjonal klimapolitikk, der flere publikasjoner stiller seg kritisk til de nye former for ”avlatshandel” gjennom kjøp og salg av Co2-kvoter, som Norge og EU er forkjempere for. Et eksempel på dette er *EU ETS myth busting. Why it can't be reformed and shouldn't be replicated* (2013).

World Development Movement

<http://www.wdm.org.uk>

Dette er en meget sentral britisk opplysnings- og kampanjeorganisasjon, som også internasjonalt spiller en viktig rolle gjennom grundige studier og popularisert informasjonsmateriell, og som legger stor vekt på å føre kampanjer sammen med sosiale bevegelser i Sør. WDM ser det som sin hovedoppgave å rette søkelyset mot fattigdommens grunnleggende årsaker, og har som grunnholdning at dagens verdensøkonomi fungerer til fordel for mektige selskaper og rike land. En stor del av WDMs utredninger og rapporter har en klarere systemkritisk brodd enn det som ofte er tilfelle i andre organisasjoner. I de siste åra har stor oppmerksomhet blitt viet finansspekulasjoner som driver fram matkriser, der det ikke minst er dokumentert hvordan internasjonale storbanker og finansinstitusjoner tjener grovt på bekostning av fattigfolk i Sør. Et grunnleggende dokument, som seinere er fulgt opp gjennom aktuelle undersøkelser, er *The great hunger lottery. How banking speculation causes food crisis* (2010). Et annet tema er klimagjeld og ”lånehaier” på klimaområdet, der det også utføres granskinger av hvordan rike land presser land i Sør innenfor internasjonale klimaforhandlinger. Et eksempel på det siste er *The end game in Durban? How developed countries bullied and bribed to try to kill Kyoto* (2012).

World Resources Institute

<http://www.wri.org>

WRI er et toneangivende institutt for forskning og aktuell informasjon om et bredt spekter av miljøspørsmål, ikke minst klima og naturressurser, som ofte er koplet til Nord/Sør- og utviklingsspørsmål. WRI er ikke en medlemsbasert aktivistorganisasjon, men består av en lang rekke fagpersoner med kontorer i bl.a. USA, Inda, Kina og Brasil. Nettstedet har også gode databaser med oppdaterte kart og grafisk framstillinger. Det utgis en lang rekke forskningsrapporter, som ofte er detaljerte og tekniske, men det er også temaoversikter for et større publikum, slik som *Climate justice: Equity and justice informing a new climate agreement* (2013) og *Equity lessons from multilateral regimes for the new climate agreement* (2013). Som del av et nytt forskningsprogram, publiseres det fortløpende lett tilgjengelige oversikter i serien *Creating a sustainable food future*. Sammen med Mary Robinson Foundation, driver WRI også Climate Justice Dialogue, som bl.a. oppdaterer forskningsbasert kunnskap som grunnlag for utforming av en ny klimaavtale som tar hensyn til en rettferdig fordeling.

IV: NOE Å FORTSETTE MED

350.org

<http://350.org>

Dette er en grasrotaksjon som på kort tid har spredt seg fra USA til hele verden, og som har som mål å få konsentrasjonen av CO₂ i atmosfæren ned fra dagens nivå på rundt 400 ppm (part per million) til 350, derav navnet. Initiativtaker er Bill McKibben, som i 2013 mottok den siste Sofieprisen for sitt miljøengasjement. I boka *Oil and honey* (New York: Times Book, 2013) forteller han om kampanjens målsetting, aktiviteter og resultater. Nettstedet er hovedsakelig viet grasrotaktiviteter, men inneholder også ny kunnskap om global oppvarming. Et basisdokument er *Solutions. How to get back to 350* (2013), som gir grunnleggende informasjon på en lett tilgjengelig måte.

African Forum and Network on Debt and Development (AFRODAD)

<http://www.afrodad.wordpress.com>

Dette er et nettverk av afrikanske organisasjoner som kom sammen i kampen for gjeldssletting, og som etter hvert har utvidet feltet til også å omfatte spørsmål som nasjonal skattelegging og mer eller mindre fordekte overføringer av kapital fra Afrika. En aktiv nyhetstjeneste – som oftest bygd på afrikanske medier – og lenker til rapporter er et fortrinn, sammen med enkeltstående utredninger. AFRODAD gjennomførte omkring 2011 en rekke grundige landstudier av skatte- og gjeldsforhold, men dette ser ikke ut til å ha vært fulgt opp i de siste åra. Sekretariatet ligger i Harare, Zimbabwe..

Aid Data, se Development Gateway

AidWatch, se CONCORDE

AlterNet

www.alternet.org

Dette er et rikholdig nettsted i USA, som tar sikte på å bringe fram alternative nyheter og kritiske kommentarer, med vekt både på forhold i USA og globale miljøspørsmål. Med jamne mellomrom tilbys det også tematiske oversikter, men det er den daglige oppdaterte nyhets- og kommentartjenesten som gjør nettstedet så verdifullt.

Amnesty International, se Amnesty Norge

Anti-slavery International

<http://www.antislavery.org>

Dette er trolig verdens eldste menneskerettighetsorganisasjon, grunnlagt i 1839, som i dag arbeider aktivt over hele verden for å avskaffe de gjenværende former for ”moderne” slaveri, tvangsarbeid og ufrie arbeidskontrakter (bonded labour), grove former for barnarbeid og ”trafficking”. Virksomheten presenteres i meget informative, oppdaterte og fylldige temaguides på nettet, samt i kvartalsmagasinet *Reporter*. Det er også en egen avdeling på nettet for informasjon om den transatlantiske slavehandelen. I de siste åra har det også blitt lagt mer vekt på slavearbeid i produksjonen av forbruksvarer innenfor de globale varekjedene, slik som i rapporten *Slavery on the high street- Forced labour in the manufacture of garments for international brands* (2012). Også barneekteskap har fått økende oppmerksomhet, se for eksempel *Out of the shadows. Child marriage and slavery* (2013).

APRODEV

<http://www.aprodev.net>

”Association of World Council of Churches related development organisations in Europe (APRODEV)” er et nettverk for 17 organisasjoner (deriblant Kirkens Nødhjelp) som arbeider med utviklingsspørsmål og humanitær bistand, med hovedkontor i Brussel. I tillegg til selve bistandsvirksomheten er APRODEV engasjert i utredningsvirksomhet omkring handels-, klima- og utviklingsspørsmål. Sammen med CIDSE (se nedenfor) gir APRODEV ut et nyhetsbrev som tar for seg EUs forhold til Sør (*EU News*). APRODEV legger også ut uttalelser, aktuelle kommentarer og ”policy briefs”, som for eksempel *The role of European development finance institutions in land grabs* (2013).

Association for Women’s Rights in Development (AWID)

<http://www.awid.org>

AWID blei dannet tidlig på 1980-tallet som et medlemsbasert nettverk av forskere, aktivister, bistandspraktikere o.a. som ville løfte fram kvinners rettigheter innenfor rammen av internasjonale utviklingsspørsmål. AWIDs viktigste funksjon er å knytte forbindelser mellom enkeltpersoner, NGO-er og andre organisasjoner, og for dette formålet er deres nettsted en nyttig møteplass for nyheter, analyser og andre dokumenter. Blant de viktigste temaområdene er ”Resisting and challenging religious fundamentalisms”, som både kan vise til en egen nyhetstjeneste og spesialrapporter som *Religion, culture and tradition. Strengthening efforts to eradicate violence against women* (2013). Mye oppmerksomhet vies også kritisk deltakelse i prosessen fram mot utviklingsmål etter 2015, bl.a. gjennom egne innspill som *Getting at the roots: Re-integrating human rights and gender equality in the post-2015 development agenda* (2012) og *Reflections towards a post-2015 development agenda* (2013).

Attac, se Attac Norge

Bank Information Center

<http://www.bicusa.org>

The Bank Information Center (BIC) er en uavhengig NGO som samarbeider med en rekke partnere over hele verden, og som har som mål å utvikle en kunnskapsbase, foreta utredninger, være et senter for utveksling av informasjon og stimulere til kontakt mellom sosiale bevegelser, miljø-, kvinne- og urfolksbevegelser som vil påvirke Verdensbanken, IMF og andre multilaterale finansinstitusjoner. Målet er mer åpenhet og mer vekt på økonomisk rettferdighet og bærekraftig utvikling.

BankTrack

<http://www.banktrack.org>

Dette nettverket av en rekke NGO-er i flere verdensdeler ser det som sin oppgave å ”track the operations of the private financial sector (commercial banks, investors, insurance companies, pension funds) and its effect on people and the planet”. For dette formål drives kritisk forskning, nettverksbygging og utveksling av kunnskap om bankenes miljømessige og sosiale virkninger, i tillegg til at det utveksler erfaringer om aksjoner og kampanjer. Nettstedet er en god kilde til nyheter, kortere rapporter og søkemuligheter for informasjon om enkeltland, enkeltbanker og enkeltsektorer. Sekretariatet er i Nederland.

bilaterals.org

<http://www.bilaterals.org>

Dette nettstedet presenterer seg som et tiltak som tar sikte på å spre informasjon og samarbeid mellom organisasjoner som stiller seg kritisk til den lange rekka av bilaterale handelsavtaler som forhandles i skyggen av WTO, og tar dermed for seg ”everything that’s not happening at the WTO”. Det er en fyldig nyhetstjeneste og oversiktlig oversikt over de forskjellige forhandlingene og deres viktigste temaer.

Bistandsdebatten.se

<http://www.bistandsdebatten.se>

Dette er et nettsted som er knyttet til det svenske Forum for Utvecklingsfågor (FUF), der det legges ut diskusjonsinnlegg og lenker til debatter og dokumenter av relevans for utviklingsdebatten.

BOND

<http://www.bond.org.uk>

Bond (British Overseas NGOs for Development) er et nettverk av over 400 britiske organisasjoner som er engasjert i utviklingssamarbeid og Nord/Sør-informasjon, fra de store kjente til små og spesialiserte. Hjemmesida gir derfor en god inngang til mange medlemsorganisasjoner og til relevante nettsteder. En av de viktigste oppgavene er å

være et forum for utveksling av erfaringer, ideer og utredninger med sikte på endringer i EUs og Storbritannias Nord/Sør- og bistandspolitikk.

CADTM, se The Committee for the Cancellation of the Third World Debt

Campaign for people's goals for sustainable development, se Ibon Foundation

Carbon Trade Watch

<http://www.carbontradewatch.org>

Dette er et aktivist- og forskerbasert nettverk som tilbyr kritiske ressurser til diskusjonen om – og kampanjen mot - handel med klimakvoter, ikke minst ETS-systemet i EU, som Norge også er en del av. En meget konkret og fylldig rapport er *Green is the color of money. The EU ETS failure as model for the "green economy"* (2013).

Carnegie Council on Ethics and International Affairs

<http://www.cceia.org>

Dette er et uavhengig senter i New York som har som hovedmål å bidra til forskning og diskusjon omkring etiske spørsmål i internasjonal politikk, og som ikke minst retter søkelyset mot menneskerettigheter, global ulikhet og internasjonale konflikter. *Ethics and International Affairs* er et toneangivende fagtidsskrift, der sentrale artikler ofte kan lastes ned. Gode eksempler på dette fra nr. 3/2013 er Frances Loore Lappé mfl.: "How we count hunger matters" og Richard Schiffman: "Hunger, food security, and the African land grab".

Carnegie Endowment for International Peace/Globalization101.org/

<http://carnegieendowment.org>

<http://www.globalization101.org>

Carnegie Endowment for International Peace er ei global tankesmie i Washington, som har mer enn hundre år lang tradisjon, og som nå også har avdelinger i Russland, Kina, Europa og Midøsten. Den er mest kjent for magasinet *Foreign Policy*, men byr også på en lang rekke notater og forskningsrapporter som tar opp geopolitiske og utviklingsrelaterte temaer. Ikke minst blir India og Kina fulgt nøye både i artikler, rapporter og bøker. *Globalization 101.org* er en internettressurs som blei startet i 2001 av medarbeidere ved The Center for Strategic and Studies, som ønsket å bidra til undervisning og diskusjon om globalisering og internasjonal økonomi. For dette formål er det lagd nyttige oversikter som gir data og ulike synspunkter på temaer som handel, miljø, utvikling, oljepolitikk osv. Nettstedet driftes nå fra Carnegie Endowment.

Catholic Agency for Overseas Development (CAFOD)

<http://www.cafod.org.uk>

CAFOD er en bistands- og opplysningsorganisasjon som er knyttet til den katolske kirken i England og Wales, og som deltar i tillegg til sitt praktiske utviklingsarbeid i samarbeid med hundrevis av lokale partnere i kampanjer for økt internasjonal rettferdighet. Herfra kommer en serie med nyttige studier og policy-dokumenter omkring temaer som økonomisk rettferdighet, miljø og klimaendringer og tusensårsmålene. Blant de nyeste er *Setting the post-2015 development compass. Voices from the ground* (2013), *100 voices. Southern perspectives on what should come after the MDGs* (2013) og *Public-Private Partnerships (PPSs) in international development. Are we asking the right questions?* (2013).

Center for Economic and Policy Research (CEPR)

<http://www.cepr.net>

Dette er ei uavhengig tankesmie med base i Washington, som i første rekke utmerker seg med fagøkonomisk forskning og aktuelle kommentarer - fra en radikal synsvinkel - omkring økonomi og globalisering, med vekt på USA og Latin-Amerika. Alle ressurser er tilgjengelige for nedlasting. De ledende forskningsmedarbeidere er Dean Baker og Mark Weisbrot.

Center for Global Development

<http://www.cgdev.org>

Dette er et uavhengig senter i Washington som blei opprettet i 2001 for å drive forskning innenfor internasjonal økonomi og å påvirke beslutninger på områder som bl.a. handel, gjeld, bistand, migrasjon, helsepolitikk og miljø. Selv om hovedtyngden av forsknings- og utredningsvirksomheten er forankret i markedsøkonomisk tenkning, rettes det ofte kritisk søkelys mot virkningene av USAs og de internasjonale finansinstitusjonenes politikk overfor land i Sør. CGD ledes av Nancy Birdsall, som tidligere var leder for Verdensbankens forskningsavdeling. Senteret er ikke minst kjent for sin årlige - og høyst omstridte - rangering av industrilands "utviklingsvennlighet" (*Commitment to Development Index*), der bl.a. bistand, handelsliberalisering, innvandringspolitikk, fredsbevarende innsats og miljøpolitikk blir vurdert.

Det gis årlig ut flere kortere *CGD Briefs* og lengre *Policy Papers* og *Working Papers*, som for eksempel *The strugglers: The new poor in Latin America?* (2013) og *The global partnership for development. A review of MDG 8 and proposals for the post-2015 development agenda* (2013). I en serie forskningsrapporter har økonomen Andy Sumner vist at de fleste fattige i verden ikke bor i sårbare afrikanske stater, men i stabile vekstområder som India og Kina, og at dette bør få konsekvenser for rike lands bistand og Sør-politikk. CGD har også en egen forskningsgruppe som ser på matsikkerhet.

Centre for Science and Environment/Down to Earth

<http://www.cseindia.org>
www.downtoearth.in

Dette er et meget anerkjent senter i New Dehli for utredning og aktivisme omkring miljøspørsmål på alle nivåer. I tillegg til virksomheten som er knyttet til India (med vekt på vann, industriforurensning, jordbruk og lokale miljøaksjoner), følger CSE internasjonale miljø- og klimaforhandlinger fra et Sør-perspektiv. CSE gir også ut miljømagasinet *Down to Earth* to ganger i måneden, der enkelte artikler legges ut på nettet. Mot betaling kan det tegnes abonnement på en nettutgave, som gir adgang til en gullgrube av et arkiv helt tilbake til tidlig på 1990-tallet.

CIDSE (Coopération Internationale pour le Développement et la Solidarité)

<http://www.cidse.org>

CIDSE er et samarbeidsorgan for 17 katolske utviklingsorganisasjoner i Europa og Nord-Amerika, og driver et nettsted med god dekning av deres aktiviteter og utredninger. Dette inkluderer også kritiske rapporter om klimarettferdighet, internasjonale finansinstitusjoner, EUs Sør-politikk og næringslivets forhold til menneskerettigheter. Sammen med Aproveo og Caritas Europe gis det ut en egen nyhetsbulletin – *EU News* – med direkte lenker til utredninger og kommentarer fra medlemmer og beslektete organisasjoner.

CGIAR, se International Food Policy Research Institute

Climate Action Network International/Climate Action Network Europe

<http://www.climnet.org>
<http://www.caneurope.org>

CAN er et verdensomspennende nettverk med over 700 NGO-er, som står samlet om å fremme en politikk med siktepå reduksjoner i menneskeskapte utslipp av klimagasser. CAN Europe har aleine over 100 medlemmer i 25 land, og regnes som et ledende ressurscenter for kunnskap om klima- og energispørsmål. Nettstedet oppdateres daglig med nyhetssaker, posisjonsnotater og materiale fra medlemsorganisasjonene. Blant nyere rapporter er en kritisk oversikt over tiltak og forpliktelser fra rike land, *The climate change performance index. Results 2014* (2013) og *Adequacy and feasibility of the 1.5 C long-term global limit* (2013).

Climate & Capitalism

<http://climateandcapitalism.com>

Dette er et nettbasert magasin, der det legges ut artikler, bokmeldinger, diskusjonsinnlegg og lenker til et bredt spekter av ressurser omkring klima- og

miljøspørsmål. Nettstedet har et «økososialistisk» grunnlag, og drives i samarbeid med det marxistiske tidsskriftet *Monthly Review* i USA.

Comparative Research Programme on Poverty (CROP)

<http://www.crop.org>

CROP er et internasjonalt nettverk av forskere og forskningsinstitusjoner som knytter sammen kritisk forskning og politikkutforming med sikte på å redusere nasjonal og global fattigdom. Utgangspunktet er et langvarig samarbeid mellom International Social Science Council og Universitet i Bergen, som ble fornyet i 2013. En vesentlig del av virksomheten er knyttet til konferanser og møteplasser mellom forskere, og det utgis både nyhetsbrev, konferanserapporter, kortere kommentarer og bøker. Et godt innblikk i virksomheten og forskningsresultatene gis i notatserien *Poverty briefs*. Initiativtaker var professor Else Øyen ved UIB, og den kjente sosialfilosofen Thomas Pogge er leder av Crops Scientific Committee.

CONCORD (European NGO Confederation for relief and development)/AidWatch/CONCORD Danmark

<http://www.concordeurope.org>

<http://aidwatch.concordeurope.org>

<http://www.concord.se>

<http://www.concord.se>

<http://www.concord.dk>

Concord er et nettverk for organisasjoner i EU som er engasjert i bistands- og utviklingsarbeid, og som med alle sine nasjonale avdelinger og 20 internasjonale nettverk representerer over 1800 NGO-er. Virksomheten består i første rekke av dokumenter, studier og erklæringer som spilles inn mot EUs organer, og som ofte gir et kritisk perspektiv på den offisielle bistands- og Sør-politikken. Et aktuelt eksempel på det siste er 2013-rapporten av *Spotlight on EU policy coherence for development. The real life impact of EU policies on the poor* (2013), som denne gang legger stor vekt på mat- og klimaspørsmål. Concorde står også bak den årlige rapporten *AidWatch*, som i 2013 dokumenterte stagnerende og fallende bistandsbudsjetter i de fleste EU-land, samtidig som det argumenteres for at bistand er viktigere enn noen gang: *AidWatch 2013. The unique role of European aid. The fight against global poverty* (2013).

Concord har nå også nasjonale nettverk i Sverige og Danmark, som samler en lang rekke utviklingsorganisasjoner (48 i Sverige og 40 i Danmark). Også her er det mye relevant stoff, ikke minst om EUs bistands- og utviklingspolitikk.

Corporate Europe Observatory

<http://www.corporateeurope.org>

Dette er et Amsterdam-basert forsknings- og kampanjesenter som har vokst i betydning i de siste åra, og som i første rekke retter søkelyset mot europeiske storselskapers globale

makt og innflytelse over beslutningsprosessen i EUs organer. Nettstedet inneholder mye nyhetsstoff og kortere erklæringer, men byr også på større utredninger, slik som *A brave new transatlantic partnership. The proposed EU-US transatlantic trade and investment partnership (TTIP/TAFTA), and its socio-economic & environmental consequences* (2013). Stadig mer oppmerksomhet vies miljøspørsmål og storselskapers rolle, se for eksempel rapporten som blei lagt fram foran klimatoppmøtet i Warszawa i 2013: *The COP 19 guide to corporate lobbying. Climate crooks and the Polish government's partners in crime* (2013).

Corporate Watch (UK)

<http://www.corporatewatch.org.uk>

Dette er en London-basert kampanjeorganisasjon som både journalistisk og faglig foretar kritisk gransking av storselskaper (hovedsakelig med base i Storbritannia), og som særlig utmerker seg med aktuelt nyhetsstoff. Det gis også ut enkelte rapporter, slik som *Demystifying the financial sector. A nuts & bolts guide* (2012). Store mengder data er godt organisert både etter sektor og enkeltselskaper ("corporate profiles").

CorpWatch (US)

<http://www.corpwatch.org>

Dette er ett av flere velorganiserte nettsteder med brodd mot storselskaper og "corporate-led" globalisering. Corpwatch har vært drevet siden midten av 1990-tallet av et kooperativ i San Francisco, og har i de siste åra viet mye oppmerksomhet til finanssektoren og "war profiteering" i Midtøsten og Afghanistan. I tillegg til nyhetsoppslag og kortere dokumenter, utarbeides det også mer omfattende studier, slik som *The Eurozone profiteers* (2013), som ser på seks europeiske storbanker og deres bidrag til kriser i bl.a. Hellas og Spania. Dette nettstedet må ikke forveksles med den britiske organisasjon Corporate Watch (se ovenfor), selv om de deler mange av de samme verdiene.

Council for Canadians, se The Council for Canadians

Credit Suisse Research

<https://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/?fileID=BCDB1364-A105-0560-1332EC9100FF5C83>

For noen år tilbake blei det ved UNU-WIDER (se ovenfor) gjennomført en stor fagstudie av formueulikheter i verden. Med de samme framstående økonomene som forskningsteam har den sveitsiske storbanken Credit Suisse ført dette arbeidet videre med årlige rapporter, bl.a. fordi det gir et bilde av investeringsmuligheter og markedet for luksusprodukter. Dette er den hittil grundigste dokumentasjon på den enorme ulikheten i formue og ressurser både nasjonalt og globalt, dvs. "verden som en pyramide"). (Adressen ovenfor gjelder 2013-utgava).

Cultural Survival

<http://www.cs.org>

Dette er en ledende organisasjon som gjennom 40 år har støttet kampen for urfolks rettigheter, og som i sine publikasjoner ofte retter søkelyset mot naturressurser, jordreformer og lokal kunnskap som "handelsvare". Det innholdsrike kvartalstidsskriftet *Cultural Survival International* ligger i sin helhet på nett, og utgjør en meget verdifull kunnskapsbase. En aktiv nyhetstjeneste gir et godt innblikk i urfolks kamp rundt om i verden.

CUTS Centre for International Trade, Economics & Environment (CUTS CITEE)/CUTS International

<http://www.cuts-citee.org>

<http://www.cuts.org>

CUTS (Consumer Unity & Trust Society) startet i 1983 beskjedent som en indisk grasrotorganisasjon for å ivareta forbrukerinteressene til fattigfolk, men utvidet midt på 1990-tallet virkeområdet til å omfatte internasjonal handel og økonomiske maktforhold gjennom CUTS CITEE. Hovedkvarteret ligger i Jaipur, men det er ressursentra også i Genève, Lusaka, Nairobi og Hanoi. CUTS samarbeider med organisasjoner verden over, men retter sin oppmerksomhet særlig mot Sør- og Sørøst-Asia og det østlige og sørlige Afrika. Det utføres omfattende forsknings- og utredningsvirksomhet omkring WTO/handel, generelle utviklingsspørsmål og regionalt Sør-Sør-samarbeid. Det legges også vekt på å bygge opp bedre kapasitet blant forbrukerorganisasjoner og representanter for myndigheter i Sør, slik at de bedre kan forstå og påvirke de intrikate forhandlingsprosessene innenfor internasjonal økonomi. I 2013 blei det gitt ut flere informative notater om WTO-forhandlinger og om frihandelsavtalen mellom EU og India. Fra CUTS foreligger også en rekke lengre utredninger, bl.a. om klimaendringer og matvaresikkerhet i Sør-Asia og om BRICS-samarbeidet.

Dag Hammarskiöld Foundation

<http://www.dhf.uu.se>

Dette er et spennende ressurscenter for konferanser og forskning omkring internasjonale utviklings- miljø- og fredsspørsmål, med base i Uppsala. Av særlig interesse er den omfangsrike publikasjonen *Development Dialogue*, som nå i sin helhet er tilgjengelig på nettet. Dette er et innholdsrikt tidsskrift av høy standard med vekt på formidling av kunnskap og debatt. Nyere eksempler på dette er *No future without justice. Report of the Civil Society Reflection Group on Global Development Perspectives* (59/2012) og *Climate, development and equity* (61/2012). DHF har også lansert en serie med kortere innspill om reformer av FN-systemet og om utviklingsagendaen etter 2015.

Development Alternatives with Women for a New Era - DAWN

<http://dawnnet.org>

Initiativet til DAWN blei tatt i forkant av FNs kvinnekonferanse i Nairobi i 1985, der feministiske akademikere og aktivister fra Sør la fram en radikal plattform. Med utgangspunkt i en rekke regionale nettverk, tilbyr DAWN mye verdifullt materiale omkring programområder som globaliseringas politiske økonomi, reproduktiv helse og kvinners rettigheter og økologi og bærekraftig utvikling. Ikke minst er DAWN aktiv i forberedelsene til FNs mange toppmøter om miljø, utvikling og kvinner situasjon, og flere dokumenter er lagt ut i forbindelsene med "post-2015"-prosessen. Under de forskjellige programområdene legges det også ut arbeider som nettverkets medlemmer har publisert i andre kanaler.

Development Gateway/Aid Data

<http://www.developmentgateway.org>

<http://aiddata.org>

Dette er en nettportal i regi av Development Gateway Foundation, som er en non-profit organisasjon som tar sikte på kunnskapsutveksling omkring Nord/Sør-forhold og bistandssamarbeid. Formålet er i første rekke å dele erfaringer for å forbedre bistandsvirksomhet, investeringer og utviklingsfinansiering, og det legges ut informasjon fra både multilaterale organisasjoner, NGO-er, forskningsmiljøer og enkeltpersoner. *AidData* drives som en egen seksjon, der det i samarbeid med UNDP, OECD og UNDP tilbys et omfattende dataregister over nærmest alt som har vært utført av over 90 bistandsaktører, med muligheter til å søke på land, sektor eller bistandsform. I de siste åra legges det særlig vekt på informasjon fra nye giverland og private stiftelser, som ellers ikke er så lett tilgjengelig. En interaktiv database (Chinese Development Finance in Africa) er nå lansert for å spore all kinesisk virksomhet i Afrika etter 2001.

Development Initiatives

<http://www.devinit.org>

Development Initiatives er en uavhengig organisasjon som utfører studier, forskning og konsulentoppdrag innenfor et bredt spekter av fattigdomstemaer. DI blei startet i 1992 av Judith Randel og Tony German. Nettstedet samler mye data og gir mye lett tilgjengelig informasjon, ikke minst om nye giverland ("emergent donors"). Det utarbeides også egne forskningsrapporter, slik som *Counting the poor. Methods, problems and solutions behind the \$1,25 a day global poverty estimates* (2013). Den viktigste publikasjonen er den store (over 300 s.) rapporten *Investments to end poverty* (2013), som er en fyldig oversikt over internasjonalt utviklingssamarbeid og hva som trengs av midler for å utrydde all fattigdom innen 2030. Her finnes også et vell av pedagogisk tilrettelagt materiale i form av tabeller og figurer. Det er også egne kapitler om sektor- og landfordeling.

Down to Earth, se Centre for Science and Development

Earth Institute/Jeffrey D. Sachs

<http://www.earth.columbia.edu>

The Earth Institute er en del av Columbia University i New York, der et stort antall økonomer, samfunns- og naturvitere har gått sammen om å forske på tverrfaglige temaer som fattigdom, klimaendringer, helse og økosystemer. Instituttet ledes av økonomen Jeffrey D. Sachs, som er kjent både som pådriver for Verdensbanken/IMFs «sjokkterapi» og som forkjemper for utviklingshjelp (Doctor Shock og Mr. Aid». Herfra formidles også hans egne publikasjoner, som inkluderer blogger, avisinnlegg, videoinnslag og mer vitenskapelige innslag. Det samarbeides med Lamont-Soherty Earth Observatory, som bl.a. driver en viktig kartlegging av endringer i klodens livsgrunnlag.

Earth Policy Institute

<http://www.earth-policy.org>

Dette instituttet blei opprettet i 2001 da Lester R. Brown trakk seg tilbake fra ledelsen av Worldwatch Institute (se nedenfor). Hovedvekten legges på å dokumentere økologiske og økonomiske utviklingstrekk, slik som matproduksjon, befolkning, klimaødeleggelser og ressursbruk. Det legges ut på nett stadig oppdatering av nøkkeldata på aktuelle områder (*Eco-economy updates*), slik som klima, befolkning, matproduksjon, vann og befolkning. Boka *Full planet. Empty plates – The new geopolitics of food scarcity* (2012) er bare utgitt som bok, men både en fyldig PowerPoint-presentasjon, et vell av informative figurer, bakgrunnsdata og oppdateringer i form av artikler er tilgjengelige. Flere av hans tidligere bøker kan lastes ned gratis på nett. På norsk foreligger boka *Plan B 4.0. Hvordan redde vår jord* (Ål: Boksmia, 2010).

EarthRights International

<http://www.earthrights.org>

Dette er en uavhengig NGO som arbeider med miljø og menneskerettigheter, og som tilbyr støtte og juridisk bistand til dem som blir utsatt for plyndring av jord og andre vitaleressurser. ERI driver særlig Amazonas- og Burmakampanjer, og har utgitt flere publikasjoner som kritisk belyser gass-, gruve- dam- og skogsprosjekter, slik som den store studien *Land, water, rights. Voices from the Tibetan platau to the Mekong delta* (2012).

Electronics Watch, se SOMO

End Water Poverty

www.endwaterpoverty.org

www.KeepYourPromises.org

Dette er en kampanje med 230 sivilsamfunnsorganisasjoner i 60 land som medlemmer, der formålet er å rette oppmerksomheten mot behovet for reint vann og sanitære forhold. En viktig mobiliseringsdag er en marsj med hundretusener av deltakere på World Water Day (22. mars). Det foregår også en aktuell kampanje som går ut på å minne rike land om deres forpliktelser på dette området: *Keep your promises on sanitation and water*. EWP er dessuten en av organisasjonene bak et viktig innspill til ”post-2015”-prosessen: *Water in the post-2015 development agenda* (2013).

Environmental Justice Foundation

<http://www.ejfoundation.org>

Dette er en organisasjon med base i London, som har som utgangspunkt at vern om miljø og ressurser utgjør en forutsetning for virkeliggjøring av grunnleggende menneskeretigheter. Ut fra dette grunnsynet arbeides det nært sammen med lokalsamfunn og lokale organisasjoner for å avsløre og motvirke miljøovergrep. En av de viktigste kampanjene handler om overfiske og trusselen mot kystsamfunn, med publikasjoner som *Pirate fishing exposed* (2012). Dette er tema for en rekke studier og filmer. I det siste omhandler flere rapporter klimavirkninger i Sør, slik som i *A nation under threat. The impacts of climate change on human rights and forced migration in Bangladesh* (2013).

ETC Group

<http://www.etcgroup.org>

ETC Group (”Erosion, Technology and Concentration”) er opptatt av kritisk kartlegging av de virkninger som ny teknologi har på miljø, jordbruk og levekår for småbønder og fattigfolk i Sør, og stiller sin faglige kompetanse til disposisjon for sivilsamfunnsorganisasjoner og andre som er opptatt av sosioøkonomisk og økologisk rettferdighet. Eksempler på publikasjoner er *Putting the cartel before the horse ...and farms, seeds, soil, peasants, etc. Who will control agricultural inputs?* (2013) og *With climate chaos- who will freed us? The industrial food chain/The peasant food web* (2013).

Ethical Trading Initiative

www.ethicaltrade.org

Etter et britisk initiativ bygger ETI på et samarbeid mellom fagforeninger, NGO-er og en del bedrifter, der formålet er å sikre mer åpenhet og bedre arbeidsforhold – inkludert retten til å organisere seg – innenfor rammen av de globale leverandør- og

varetjenestene. ETI har utarbeidet et eget reglement som bedrifter må forplikte seg til. Nettsteder er en rikholdig nyhetstjeneste som avdekker alvorlige svakheter ved produksjons-, lønns- og arbeidsforhold, ikke minst innenfor tekstil- og teindustrien. Det utarbeides også notater i tillegg til en aktiv blogg-tjeneste.

Equal Times, se International Trade Union Confederation

European Coalition for Corporate Justice

<http://www.corporatejustice.org>

ECCJ er et nettverk av over 200 europeiske sivilsamfunnsorganisasjoner, som har til formål å arbeide for internasjonalt bindende regler og bedre oppfølging av tankene bak "corporate social responsibility" (CSR). Det drives aktiv påvirkning over EUs organer. Blant mer omfattende rapporter er *Human rights due diligence: The role of states* (2012).

Extractive Industries Transparency Initiative

<http://www.eiti.org>

Dette er et samarbeid som forener regjeringer, bedrifter og NGO-er, der formålet er å få til større åpenhet når det gjelder både olje-, gass- og gruveselskapers disposisjoner og statlige inntekter. Norge var fra starten en viktig bidragsyter. Gjennom en nøye spesifisert *EITI Standard*, som blei revidert i 2013, forplikter medlemsland seg til å gi sine innbyggere informasjon om hvor mye (eller lite) de får i inntekt fra ressurs-selskapene. 25 stater hadde i dette året full godkjenning, mens mange andre var "kandidatland" som i de fleste tilfeller også offentliggjorde årlige rapporter. Alle er tilgjengelige på nett. EITI gir også samlet ut en årlig *Progress report*. Fra nettsida er det lenker videre til forskning og rapporter med tilknytning til EITI.

Fairtrade Foundation

www.fairtrade.org.uk

Dette er den britiske organisasjonen som tildeler produkter retten til å bli solgt med Fair trade-merket, og som samtidig støtter medlemsorganisasjonenes utviklingssamarbeid med småbønder og andre produsenter i Sør. I tillegg blir det drevet en nyhetstjeneste og utarbeidet studier og rapporter, slik som *Powering up smallholder farmers to make food fair* (2013).

Financial Transparency Coalition, se Global Financial Integrity

Food Crisis and the Global Land Grab

<http://www.farmlandgrab.org>

Dette er et nettsted som er tilknyttet GRAIN (se nedenfor), men som er åpen for publisering fra alle kilder. Det har på kort tid utviklet seg til å bli en aktiv portal for nyheter, artikler og rapporter om det globale kappløpet om å kjøpe opp eller rane til seg matjord. Tjenesten blir daglig oppdatert, og det er en lang rekke lenker til andre organisasjoner, aksjoner og nettverk.

FoodFirst Information and Action Network (FIAN), se FIAN Norge

Food First - Institute for Food and Development Policy

<http://www.foodfirst.org>

Food First er ei uavhengig tankesmie som produserer bøker, rapporter, artikler og AV-ressurser med sikte på grunnleggende endringer i "the global food system". Food First blei grunnlagt i 1975 av Frances Moore Lappé og Joseph Collins. Deres nettsted byr på velorganiserte ressurser omkring temaer som handel og jordbruk, bioteknologi, alternative produksjonssystemer, matsuverenitet og retten til mat. Virksomheten presenteres i *News & views*, mens studier og forskningsresultater oppsummeres i seriene *Food First Backgrounder* og *Land & sovereignty briefs*. En bonus er lenker til artikler som sentrale medarbeidere publiserer i internasjonale fagtidsskrifter som *Journal of Peasant Studies* og *Journal of Sustainable Agriculture*. Et eksempel på det siste er Eric Holt-Giménez/Miguel A. Altieri: «Agroecology, food sovereignty, and the new green revolution» (2013). Food First er også et forlag som utgir mange bøker, som bl.a. *Food movements unite! Strategies to transform our food systems* (2011).

Food & Water Watch

<http://www.foodandwaterwatch.org>

Food & Water Watch sprang i 2005 ut fra miljøavdelinga i Public Citizen (se nedenfor), og har seinere vokst til en betydelig institusjon med kontorer både i USA, Latin-Amerika og Europa. Formålet er kritisk gransking av storselskapers kontroll over matproduksjon og privatisering av vann og andre naturressurser, samtidig som det legges stor vekt på å forsvare forbrukers rett til trygg mat. F&WW publiserer både rapporter, kortere notater og faktaark, slik som *Bad credit. How pollution trading fails the environment* (2013), *Grocery goliaths. How food monopolies impact consumers* (2013) og *Fracking. The new global water crisis* (2013). Det utarbeides også kritiske profiler av enkeltselskaper, hvorav mange også er virksomme i Norge.

Foreign Policy in Focus, se Institute for Polcy Studies

Forum Syd:

<http://www.forumsyd.org>

Forum Syd er et svensk nettverk av rundt 200 organisasjoner som er engasjert i bistands-, opplysnings- og solidaritetsarbeid. I tillegg til stoff fra medlemsorganisasjonene gir

Forum Syd selv ut en serie med informative studier (*Globala Studier*), som dessverre ikke lenger kan lastes gratis ned fra nettet. Den kjente utviklingsøkonomen Stefan de Vylder har gitt ut flere bøker på FSs forlag, bl.a. *Utvecklingens drivkrafter* (2. utg. 2013).

Friedrich Ebert Stiftung – Global Policy and Development Departement

<http://www.fes.de/GPol/en>

FES er tenketanken til det tyske sosialdemokratiske partiet, som har en internasjonal avdeling på engelsk som byr på mange interessante rapporter og utredninger. Blant de nyeste er *Tax havens and the taxation of transnational corporations* (2013), *Towards a framework convention on the right to development* (2013) og *Global shifts and changes in Latin America* (2013).

FXB Center for Health & Human Rights (Harvard)

<http://fxb.harvard.edu>

The Francois-Xavier Bagnoud (FXB) Center er en del av Harvard University, og er det eneste senter som utelukkende er viet forbindelseslinjene mellom helse og menneskerettigheter, med stor oppmerksomhet rettet mot utviklingsland. Når det fortjener stor oppmerksomhet også mer generelt, er det fordi det i 2012/13 – i samarbeid med The New School i New York – er gjennomført et stort forskningsprosjekt under samletittelen *The power of numbers. A critical review of MDG targets and indicators from the perspectives of human development of human rights*. Sentralt i denne virksomheten står Saikko Fukuda-Parr, som er forfatter/medforfatter av flere av 14 spennende ”working papers” om bl.a. utdanning, inntektsfattigdom, kjønnsperspektiver, vann og helse. Hovedtyngden av dette materialet leverer en viktig kritikk av de eksisterende tusenårsmålene, og løfter fram spørsmål som makt og ulikhet i sine nye analyser.

Future United Nations Development System

<http://www.futureun.org>

Dette er et forum, opprettet i 2009, for å diskutere hvordan FN – med alle sine underorganisasjoner – bedre kan bli i stand til å fremme utvikling. De viktigste sponsorene er nordiske land, mens Ralph Bunche Institute for International Studies er en sentral partner. I tillegg til å avholde konferanser og samle inn synspunkter fra mange hold, publiseres det rapporter og kortere ”briefings”, hvorav flere utgjør informative og interessante debattinnspill.

Gaia Foundation

<http://www.gaiafoundation.org>

Grunnlaget for Gaia Foundation blei lagt for tjuefem år tilbake av et nettverk av forskere og miljøaktivister, bl.a. Vandana Shiva og Wangari Maathai, som ønsket å rette søkelyset med de grunnleggende årsakene til den globale miljøkrisa. Organisasjonen samarbeider i dag med en rekke organisasjoner, nettverk og personer over hele verden. I tillegg til å presentere nyheter, utmerker GF seg med å produsere DVD-er som *Seeds of freedom* (2012) og *Seeds of sovereignty* (2013).

Gender Action

<http://www.genderaction.org>

Gender Action så dagens lys i 2002, etter initiativ fra Elaine Zuckerman. Hun hadde bakgrunn som økonom i Verdensbanken og Den interamerikanske utviklingsbanken, og så behovet for sterkere press fra kvinneorganisasjoner og andre deler av sivilsamfunnet for å kreve bedre samsvar mellom retorikk og virkelighet i finansinstitusjonene. Hun er fortsatt leder av Gender Action, som har bygd opp et globalt nettverk med både utredninger og grasrotaksjoner. Blant programområdene er klimaendringer, reproduktiv helse, matvarekrise og vold mot kvinner. Historien til Gender Action og det som er oppnådd i det første tiåret, er fortalt i *Gender Action. Holding financial institutions to account. Ten critical achievements in ten years (2002-2012)* (2013). Et eksempel på en temarapport er *Building back by half? Gender issues in IFI investments in post-earthquake Haiti* (2013). Det er også lenker til Elaine Zuckermans presentasjoner og publikasjoner i andre sammenhenger, slik som *Assessing the effectiveness of World Bank investments. The gender dimension* (UNU-WIDER Working Paper 2013/017).

Global Campaign for Education

<http://www.campaignforeducation.org>

GCE blei grunnlagt i 1999, og samler NGO-er og lærerorganisasjoner i nærmere 100 land (inkl. Utdanningsforbundet) som deler det syn at utdanning er en menneskerett, en nøkkel til fattigdomsreduksjon og et grunnleggende ansvar for offentlige myndigheter. Et av målene er økt bistand og gjeldslette som kommer utdanning til gode og økt statlig innsats for gratis grunnutdanning. GCEs nettsted tilbyr både egenprodusert materiale og en rikholdig samling av utredninger og rapporter fra andre. Et nøkkeldokument er *Education Aid Watch 2013*, som byr på en kritisk gjennomgang av 11 sentrale giverland hvor GCE har et virksomt nettverk. Mer oppmerksomhet er i de siste åra viet mobilisering av nasjonale ressurser for utdanningsformål, slik det avspeiles i rapporten *A taxing business. Funding education for all through domestic resources* (2013).

Global Carbon Project/Global Carbon Atlas

<http://www.globalcarbonproject.org>

<http://www.globalcarbonatlas.org>

GCP er et prosjekt fra 2001, med utgangspunkt i flere vitenskapelig faginstanser som gikk sammen i Earth Systems Science Partnership (ESSP). Formålet er å bidra til kunnskapsbasert diskusjon og politiske tiltak ut fra oppdaterte data om virkningene av den økende CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren. Et årlig flaggskip er *Global Carbon Budget*, som presenteres både i en kortversjon og som en omfattende rapport, supplert

med store datasett, videoer og power point-presentasjoner. GCP driver også nettstedet Global Carbon Atlas, som er en uovertruffen interaktiv visualisering av klimaendringer over tid.

Global Climate Change – NASA

<http://climate.nasa.gov>

Dette er et av de aller mest informative og pedagogisk tilrettelagte nettstedene for informasjon om klimaendringer, som tilbyr et vell av grafer, karter og interaktive installasjoner som viser temperaturøkning, ismelting og andre uttrykk for global oppvarming. Kortfattet og velillustret blir det også dokumentert hva som er de viktigste årsaker, samtidig som det understrekes hvor høy grad det er av forskningsmessig samstemthet. Det er også rikelig med pekere til grundigere bakgrunnsmateriale. *Peoples under threat* er også en årlig oversikt.

Global Exchange

<http://www.globalexchange.org>

Dette er en medlemsbasert internasjonal menneskerettighetsorganisasjon i USA som fikk sin start i 1988, og som har til hovedoppgave å belyse – og bekjempe – de underliggende årsakene til politisk og økonomisk ufrihet. Mesteparten av materialet, som er både tematisk og kronologisk organisert, retter oppmerksomheten mot storselskaper, USAs utenrikspolitikk, Verdensbanken/IMF og WTO. Nyhetstjenesten følger Latin-Amerika med særlig årvåkenhet. GE driver også et eget *Fair Trade Program*, som både omsetter varer fra kooperativer i over 40 land og bevisstgjør forbrukere i Nord om de sosiale og miljømessige virkninger av deres varekjøp. Global Exchange står bak *Top 10 corporate criminals list*, som i 2013 hadde Shell på topp, og hvor hvert selskap presenteres med lenker til NGO-er som er aktive på deres felter.

Global Forest Coalition

<http://globalforestcoalition.org>

Dette er en meget aktiv koalisjon av en lang rekke NGO-er og urfolksorganisasjoner verden over, som særlig arbeider for å ivareta interessene til dem som bor i – og er avhengig av – skogen. Den allsidige virksomheten dokumenteres i nyhetsmagasinet *Forest cover*, mens utredninger og rapporter går mer i dybden. Blant eksemplene på dette er *Wood bioenergy: Green land grabs for dirty 'renewable' energy* (2013) og *Redd+ and the underlying causes of deforestation and forest degradation* (2013).

Global Frackdown

<http://www.globalfrackdown.org>

Global Frackdown samler organisasjoner og kampanjer verden over som tar sikte på lokale aksjoner og internasjonal påvirkning for å stanse den voldsomme veksten i

oljeutvinning gjennom ”fracking”. Nettstedet byr på nyheter i denne kampen, og formidler egne uttalelser og rapporter fra mange partnere.

Global Health Watch/WTO Watch

<http://www.ghwatch.org>

Dette er et initiativ fra ei rekke fagfolk i helsevesenet, sosiale aktivister og NGO-er i flere verdensdeler, som har gått sammen om å lage en alternativ rapport over helsetilstanden i verden. *Global Health Watch* kom med sin tredje utgave i 2011, og er tilgjengelig både som bok og som nettressurs. GHW er en veldokumentert gjennomgang av helse i et utvidet samfunnsperspektiv, som også trekker inn nasjonale og globale maktforhold og viser hvordan det internasjonale helsesystemet i dag er dominerte av rike land og mektige storselskaper. Det rettes også kritisk søkelys mot WHO, UNICEF, Verdensbanken/IMF, storselskaper og internasjonal bistandsvirksomhet. Rapporten kan derfor leses som et kritisk motstykke til WHO's *World Health Report* (se ovenfor). På nettet ligger også en god del bakgrunnsstoff. Den neste rapporten lanseres høsten 2014.

Global Financial Integrity/Financial Transparency Coalition

www.gfintegrity.org

www.financialtransparency.org

GFI kom til i 2006 etter initiativ fra økonomen Raymond Baker, som året før hadde gitt ut ei bok om ”illicit financial flows”, dvs. lysskye finansielle overføringer, ikke minst fra Sør til Nord gjennom utenlandske selskaper og innenlandsk elite. Etter hvert er det bygd opp en omfattende fagstab som utarbeider grunnleggende rapporter både om globale overføringer og enkeltstudier av land eller regioner. Den nyeste og grundigste studien er *Illicit financial flows from developing countries, 2000-2011* (2013), som anslår et beløp på nær 1000 milliarder USD bare for året 2011. Sammen med African Development Bank er det utarbeidet en egen Afrikastudie: *Illicit financial flows and the problem of net resources transfers from Africa 1980-2009* (2013).

GFI står også sentralt i et nettverk med en rekke partnere med samme formål: *Financial Transparency*.

Global Forest Coalition/Global Justice Ecology Project

<http://globaljusticeecology.org>

Global Justice Ecology Project arbeider i USA som en del av Global Forest Coalition, og har et eget aksjons- og informasjonsprogram. I tillegg til aktuelle kommentarer, er det lagt ut en omfattende og meget spennende publikasjon i fire deler: *The green shock doctrine* (2013).

Global Humanitarian Assistance

<http://www.globalhumanitarianassistance.org>

Det er et viktig initiativ som tar sikte på å gi kritisk oversikt over de mange forskjellige formene for overføringer som går under den uklare sekkebetegnelsen "humanitær bistand", og som omfatter midler fra både multilaterale organisasjoner, stater og et vell av private aktører. GHA tar sikte på å dokumentere hva som skjer på dette feltet, utveksle erfaringer og rydde opp i begreper. For dette formålet har det siden 2000 vært utgitt en fyldig og informativ *Global Humanitarian Assistance Report*, i tillegg til en serie spesialrapporter, som for eksempel *Private funding for humanitarian assistance. Filling the gap?* (2013) og *Counting the cost of humanitarian aid delivered through the military* (2013).

Globalization 101, se Carnegie Endowment

Global Policy Forum

<http://www.globalpolicy.org>

Global Policy Forum kom til i 1993 etter et initiativ fra en rekke forskere og aktivister, der målet var å stimulere til mer åpen og kritisk debatt omkring globale spørsmål. Organisasjonen arbeider i første rekke med temaer som står sentralt i FNs organer, og følger derfor FN med et kritisk blikk. I tillegg til konferanser og egne utredninger, som har til oppgave å fremme menneskerettigheter og sosial rettferdighet, er driften av dette nettstedet en av GPFs hovedsaker. Det er kontorer både i New York og i Bonn, og det er derfor mye interessant materiale fra tyske organisasjoner (både på tysk og engelsk). Informasjon og lenker blir daglig oppdatert og er tematisk velorganisert, med vekt på FN, klimapolitikk og økonomisk krise. Materialet som legges ut varierer fra kortere avisartikler til lengre studier og rapporter fra organisasjoner som er med i nettverket, slik at dette er et verdifullt nettsted for henvisninger til stoff som ellers ville ha blitt oversett. GPF har et eget program som følger storselskaper som er involvert i «sikkerhetsoppgaver» og krig. En interessant studie på dette feltet er *Dangerous partnership. Private military & security companies and the UN* (2012).

Global Subsidies Initiative, se International Institute for Sustainable Development

Global Transparency Initiative (GTI)

<http://www.globaltransparency.org>

GTI er et nettverk av NGO-er som arbeider for mer åpenhet og diskusjon omkring internasjonale finanstasjoner (IFIs), slik som Verdensbanken, IMF, European Investment Bank og regionale utviklingsbanker. Formålet med mer åpenhet er å skape et bedre rom for sivilsamfunnet til å engasjere seg for økt rettferdig og en miljøansvarlig utvikling. Aktiviteten er noe ujamn.

Global Unions, se International Trade Union Confederation

Global Witness

<http://www.globalwitness.org>

Global Witness er en London-basert NGO som retter søkelyset mot sammenhengen mellom utnyttning av naturessurser (olje, diamanter, tømmer), økonomisk utbytting, korrupsjon, kriger og brudd på menneskerettighetene, og som legger fram grundig dokumentasjon som grunnlag for sine kampanjer. Organisasjonen har også vært med på å få i gang både Publish What You Pay og Extractive Industries Transparency Initiative. GW blei opprettet som en pioner på feltet allerede i 1993, og følger nøye det som skjer i land som bl.a. Angola, Nigeria, Sierra Leone, DR Congo, Zimbabwe, Kambodsja og Indonesia. Nettstedet gir god oversikt over nyheter, rapporter og lobbyvirksomhet. Blant publikasjonene er både fyldige oversikter, slik som *Anonymous companies. How secretive shell companies are a major barrier in the fight against poverty and what to do about it* (2013) og enklere kampanjemateriell, som *An idiot's guide to money laundering* (2012). En vesentlig del av virksomhet går ut på å granske lovgivning og lovforslag innenfor olje- og gruvesektoren, slik som i *A shaky foundation. Analysing Afghanistan's draft mining law* (2013), eller å dokumentere hvordan banker og finansieringsselskaper er involvert i ressursplyndring og korrupsjon. Et eksempel på det siste er *In the future, there will be no forests left* (2013), som handler om storbanken HSBC som støttespiller for avskoging i Malaysia. En annen viktig rapport er *Rubber barons. How Vietnamese companies and international financiers are driving a land grabbing crisis in Cambodia and Laos* (2013),

GRAIN

<http://www.grain.org>

Grain er en internasjonal NGO som har til formål å arbeide for biologisk mangfold i jordbruket gjennom folkelig og lokal kontroll over genetiske ressurser. Grain startet beskjedent tidlig på 1990-tallet, men er nå en betydningsfull organisasjon med virksomhet på fem kontinenter og ansatte i ni land. Grain står også sentralt i den internasjonale kampanjen for matsuverenitet, og samarbeider nært med La ViaCampesina (se nedenfor). I tillegg til å formidle praktiske erfaringer fra arbeidet for biologisk mangfold og styrking av det lokale kunnskapsgrunnlaget, blir det utført utredninger som gir et alternativ til den dominerende formen for jordbruksforskning som favoriseres av storselskaper. *Against the grain* er mer kortfattet presentasjoner av aktuelle temaer, slik som framstøtene fra Gates Foundation for en «grønn revolusjon» i Afrika, den ukritiske bruken av begrepet "bærekraftig utvikling" fra Monsanto og andre storselskaper, landran i Vest-Afrika og soyabønneproduksjon i Latin-Amerika. Det utarbeides også mer omfattende rapporter, slik som for eksempel *Squeezing Africa dry. Behind every land grab is a water grab* (2012) og *GMOs: Fooling – er, "feeding" – the world for 20 years* (2013).

Greenpeace International, se Greenpeace Norge

Heinrich Böll Stiftung/Foundation

<http://www.boell.de>

Denne tyske stiftelsen, som er oppkalt etter forfatteren Heinrich Böll, er ein betydningsfull tankesmie knyttet til partiet De grønne. Selv om en god del av det tilgjengelige materialet omkring globalisering, verdensøkonomi og økologi er på tysk, foreligger det også godt med rapporter, bøker og andre dokumenter på engelsk som ligger ute på nettet i fulltekst. Blant mange eksempler på dette er *Privatizing the governance of "green growth"* (2012), *Copper, coals and conflicts. Resources and resource extraction in Asia* (2013), *What future for international climate politics? A call for a strategic reset* (2013) og *After COP 19 in Warsaw. Checkmate for international climate politics* (2013).

IBON International/Peoples' movement on climate change/Campaign for people's goals for sustainable development

<http://www.iboninternational.org>

<http://www.peoplesclimatemovement.net>

<http://peoplesgoals.org>

IBON International springer ut av det filipinske IBON Foundation, og har etter hvert blitt et viktig ressurscenter som foretar utredninger og utarbeider materiale for mange grasrotkampanjer og internasjonale NGO-er. Nyhetstjenesten følger ikke minst internasjonale handels- og klimaforhandlinger nøye. Blant de omfattende og informative rapportene kan nevnes *IBON primer on food sovereignty and the food crisis* (2012) og *IBON primer on the WTO 'Bali package'* (2013), mens et eksempel på kortere Policy Briefs er *Development justice* (2013). Det vises også stor interesse for fiskerispørsmål og kystfiskernes interesse, slik som i *Resist corporate capture of fisheries. Build sustainable fisheries for the people* (2013).

Peoples' movement on climate change er et løst nettverk som springer ut av IBON, og som har utarbeidet en felles plattform som krever at land i Nord tar på seg et større ansvar for å redusere utslipp, bøte på skadene og avvise "falske løsninger" som klimakvoter o.a. som gjør det mulig å fortsette med å ødelegge kloden og livsgrunlaget for folk i Sør. Ibon International står også sentralt i nettverket Campaign for People's goals for sustainable development, som ikke minst deltar aktivt for å gi "post-2015"-prosessen i FN et mer radikalt og økologisk rettferdig innhold.

Indigenous Environmental Network

<http://www.ienearth.org>

Dette er et nettsted der representanter for urfolk – hovedsakelig i USA og Canada - presenterer nyheter og kommentarer, ikke minst i form av erklæringer i forbindelse med konferanser og internasjonale forhandlinger. I de siste åra har oppmerksomheten blitt utvidet til å gjelde globale urfolks- og miljøspørsmål, der formålet er "strengthening,

maintaining and respecting traditional teachings and natural laws”. En hovedperson i nettverket er urfolksaktivisten Tom Goldtooth.

Initiative for Policy Dialogue/Joseph E. Stiglitz

<http://policydialogue.org/>

www.josephstiglitz.com

IPD ligger ved Columbia University i New York, og kom i stand i 2000 etter initiativ fra Joseph Stiglitz, nobelprisvinner i økonomi og tidligere sjefsøkonom i Verdensbanken. Utgangspunktet var et ønske om en mer allsidig og kritisk diskusjon om alternative utviklingsstrategier, ettersom mange land (og akademikere) var lite tilfreds med den ene modellen som er kjent som ”Washington consensus”. For dette formål har Stiglitz samlet en lang rekke framstående fagfolk og praktikere fra hele verden, og IPD tilbyr både en møteplass for diskusjoner, forsknings- og utredningsoppdrag. På nettstedet finnes både konferanserapporter, utredninger og ”working papers”. Flere andre framstående fagpersoner i nettverket er godt representert med publikasjoner, slik som Isabel Ortiz/Matthew Cummins: *The age of austerity. A review of public expenditures and adjustment measures in 181 countries* (2013), Isabel Ortiz mfl.: *World protests 2006-2013* (2013) og José Antonio Ocampo: *Global economic and social governance and the United Nations system* (2013). Mye av materialet er samlet i bøker som bare er utgitt på forlag. På Stiglitz’ egen hjemmeside legges ut artikler, papers og andre publikasjoner, deriblant hans egen spalte med aktuelle kommentarer for aviser verden over. Her er det også presentasjon (og anmeldelser) av Stiglitz’ bøker, slik som *The prize of inequality* (New York/London: Norton, 2012).

Inside the Bottle, se Polaris Institute

Institute for Policy Studies/Foreign Policy in Focus/ Sustainable Energy and Economy Network/Network for Justice in Global Investment

<http://www.ips-dc.org>

<http://www.fpif.org>

<http://www.ips-dc.org/SEEN>

<http://www.justinvestment.org>

IPS er ei tankesmie i Washington, som for 50 år tilbake sprang ut fra et ønske om å en mer nyansert utenrikspolitisk diskusjon under den kalde krigen. I dag er hovedoppgaven å utarbeide rapporter og kommentarer om ulikhet og maktkonsentrasjon i USA og om USAs globale maktposisjon. Det er også nære forbindelser til mange sosiale bevegelser. Kartleggingen av inntektsulikhet kommer bl.a. til uttrykk i *Executive excess. 2013. Bailed out, booted, busted* (2013).

Foreign Policy in Focus er et nettsted som drives av Institute for Policy Studies, og som samler flere hundre bidragsytere. Blant de mest kjente skribentene er Medea Benjamin og Michael T. Klare, som i de siste åra har utgitt viktige bøker om dronekrig og om energi- og ressurskappløp i et klimaperspektiv. Det lages også kortere rapporter, slik som *Humanitarian intervention: Destroying nations to save them* (2013). IPS

driver også nettstedet **Sustainable Energy and Economy Network**, som legger stor vekt på Nord/Sør-dimensjonen i internasjonale klimaspørsmål og global oppvarming. Det utgis dessuten bøker, blant de mest sentrale er Marcus Tuskis/Gregory Squieres: *Warfare welfare. The not-so-hidden costs of America's permanent war economy* (2012).

Sammen med The Democracy Center (se nedenfor), driver IPS også nettstedet Network for Justice in Global Investment, som er en nyhets- og dokumentasjonstjeneste som belyser de sosiale og økologiske skadevirkningene ved globale og regionale investeringsavtaler.

International Bar Association's Human Rights Institute

www.ibanet.org

I tillegg til å gi ut nettmagasinet *IBA Global Insight*, som tar opp mange viktige menneskerettighetsspørsmål, har den internasjonale advokatforeningen et eget Human Rights Institute. Et utgangspunkt er her at fattigdom er en trussel mot menneskerettighetene, og det er opprettet en egen arbeidsgruppe som ser på skatteunndragelser og urettmessige overføringer fra utviklingsland, med en rekke internasjonale eksperter som medlemmer. Dette har bl.a. resultert i en omfattende og veldokumentert rapport: *Tax abuses, poverty and human rights* (2013).

International Development Economics Associates (IDEAS)

<http://www.networkideas.org>

IDEAS er et rikholdig nettsted som drives av et nettverk av radikale (eller "heterodokse") økonomer som er opptatt av internasjonal økonomi og utviklingsspørsmål. Det administreres fra New Delhi med Jayati Ghosh og C.P. Chandrasekhar som nøkkelpersoner. I tillegg til kortere kommentarer, bokmeldinger og informasjon om konferanser, er hovedvekten lagt på tematisk organisering av studier og analyser utført av nettverkets medlemmer.

International Energy Agency – IEA

<http://www.iea.org>

Dette er i hovedsak et organ for stater med produksjon av fossil energi, men deres flaggskiprapport – *World Energy Outlook* – gir et vell av nyttig informasjon om energi- og ressursbruk, og har i de siste åra dokumentert hvor stor del av fossile ressurser som ikke kan hentes opp om minstekravene til utslippsreduksjoner skal oppfylles.

International Forum on Globalization/Koch Cash

<http://www.ifg.org>

<http://www.kochcash.org>

Dette er en radikal "tenketank" basert i San Francisco, som blei opprettet midt på 1990-tallet. Her utarbeides utredninger, rapporter og bøker med kritisk blikk på nyliberalistisk

globalisering, WTO, storselskaper og økonomisk maktkonsentrasjon. Flere nyere publikasjoner handler særlig om superrike personer og deres selskapers tilknytning til oljevirksomhet og fossilrelatert industri, med tilhørende makt over politikutforming, opinionsdanning og internasjonale forhandlinger. Eksempler på omfattende rapporter er *Outing the oligarchy. Billionaires who benefit from today's climate change* (2011) og *Faces behind a global crisis. US carbon billionaires and the UN climate deadlock* (2012). IFG driver også en egen kampanje rettet mot de enormt rike Koch-brødrene og deres finansiering av nykonservative nettverk og "klimafornektere" – *Koch Cash. The single largest source of private money corrupting democracy*.

International Food Policy Research Institute/CGIAR

<http://www.ifpri.org>

<http://www.cgiar.org>

Dette er et av de ledende internasjonale ressursentra for anvendt jordbruksforskning, som ble opprettet i 1975. IFPRI samarbeider nært med både organisasjoner, regjeringer, NGO-er og andre forskningsmiljøer verden over for å oppnå økt matsikkerhet og redusert fattigdom og sult. Hovedkontoret er i Washington, med avdelinger i flere land i Sør. Et informativt nettmagasin – *IFPRI Insights Magazine* - inneholder nyhetsstoff og kortere artikler, mens en fyldig årsrapport gir en mer omfattende orientering om virksomheten. Det tilbys en lang rekke studier, konferanserapporter og artikler, i tillegg til serien "IFPRI Issue briefs", der bl.a. *2013 Global hunger index. The challenge of hunger* (2013) er utgitt. Enkelte bøker er også i sin helhet tilgjengelig på nett, slik som de omfattende studiene *Southern African agriculture and climate change. A comprehensive analysis* (2013) og *West African agriculture and climate change. A comprehensive analysis* (2013).

International Institute for Sustainable Development/Trade Knowledge Network/Global Subsidies Initiative

<http://www.iisd.org>

<http://www.iisd.org/tnk>

<http://www.iisd.org/gsi>

Dette er et innflytelsesrikt senter for forskning, utredning og formidling av kunnskap omkring internasjonale miljøspørsmål, der det bærende budskapet er den viktige rollen som næringsliv, myndigheter og NGO-er i fellesskap kan spille for å sikre "bærekraftig utvikling". IISD har sitt hovedkontor i Canada. I tillegg til kortere kommentarer til aktuelle spørsmål, står IISD bak en omfattende oppdragsforskning. Et eksempel på dette er *The future of sustainable development. Rethinking sustainable development after Rio + 20 and implications for UNEP* (2013), utført for det danske utenriksdepartementet. IISD er også en sentral deltaker i *Trade Knowledge Network*, som består av forskningsmiljøer og institusjoner både i Nord og Sør som ønsker å belyse forbindelsene (og mulige konflikter) mellom handel og bærekraftig utvikling. TKN lager også egne rapporter, som for eksempel *Trade and food security policy in Tanzania* (2011), *Food security in Southern Africa: A loaf in hand is worth two in the oven* (2012) og *Foreign investment in agriculture in Cambodia. A survey of recent trends* (2012).

IISD er knyttet til Global Subsidies Initiative, som i form av rapporter og kortere kommentarer dokumenterer miljøvirkningene av de omfattende subsidiene som gis til biodrivstoff, utvinning av fossilt brennstoff og irrigasjon. *Reporting Services* er en egen nettside hvor rapporter og internasjonale dokumenter fra mange hold legges ut, mens *Earth Negotiations Bulletin* inneholder korte og daglige meldinger fra miljøkonferanser og forhandlinger i FN-regi.

International Land Coalition

www.landcoalition.org

De første skritt i retning av ILC blei tatt i 1995, da tusenvis av representanter for organisasjoner og institusjoner kom sammen med en konferanse i Brussel med jord og sult som tema. Resultatet blei The Popular Coalition to Eradicate Hunger and Poverty. Etersom hovedvekten etter hvert er lagt på mer rettferdig adgang til jord for de fattigste, skjedde det et navneskifte til International Land Coalition (ILC). I dag har koalisjonen mer enn 150 medlemsorganisasjoner i 56 land, som forenes i kampanjer for trygg og rettferdig tilgang på jord. Blant egne rapporter som går i dybden er *Indigeneous people's rights to land. Territories and resources* (2013), som er et innspill til World Conference on Indigenous Peoples i 2014. Det gis også ut region-og landstudier, som bl.a. *Land governance in Africa, How historical context has shaped key contemporary issues relating to policy on land* (2013) og *Land governance in Asia. Understanding the debates on land tenure rights and land reforms in the Asian context* (2013).

International Rivers Network

<http://www.irn.org>

Dette er et utrednings- og kampanjenettverk for å verne elver og vassdrag, som bygger på et nært samarbeid med lokalsamfunn og organisasjoner i alle deler av verden. Virksomheten har som mål å knytte sammen miljøvern og menneskerettigheter i situasjoner der store damprosjekter truer både økosystemet og interessene til lokalbefolkningen. Siden 1985 har IRN også bygd opp omfattende databaser, og informasjonen er godt organisert tematisk og regionalt. En innholdsrik nettbulletin – *World Rivers Review* – gir både nyheter og kommentarer omkring et spesialtema, for eksempel handler nr. 3/2013 om Verdensbanken og gigantdammer. Det legges også ut fylldige rapporter om aktuelle temaer, slik som *Infrastructure for whom? A critique of the infrastructure strategies of the group of 20 and the World Bank* (2012) og *The new great walls. A guide to China's overseas dam industry* (2012).

International Trade Union Confederation/Equal Times/Global Unions

<http://www.ituc-csi.org>

<http://www.equaltimes.org>

<http://www.global-unions.org>

<http://www.industrialunion.org/globalworker>

ITUC er ei sammenslutning av de fleste nasjonale fagbevegelser, og organiserer nærmere 170 millioner arbeidere i 150 land. Dette er en viktig kilde for informasjon om

arbeiderrettigheter, sysselsetting og sosiale og økonomiske spørsmål i et globalt perspektiv. ITUC engasjerer seg i politikktutforming i internasjonale institusjoner som FN, Verdensbanken og WTO. Nettstedet byr på mye informasjon i form av nyhetsbrev og erklæringer, der ikke minst virkningene av krisa i den globale kapitalismen og storselskapenes makt blir analysert og diskutert. Et fyldig eksempel på det siste er *Economic Briefing* (nr. 2/2013). ITUC gir også ut *Equal Times*, som kontinuerlig legger ut nyhetsstoff i form av kommentarer, rapporter og meningsytringer.

ITUC er en av flere fagbevegelser som har dannet Development Coordination Network, og utgjør også en viktig del av Global Unions, som omfatter enda flere internasjonale fellesorganisasjoner. En av dem er en Industri All Global Union, som nylig har startet utgivelsen av nettmagasinet *Global Worker*, som formidler nyheter om faglig kamp for rettigheter rundt om i verden.

International Working Group for Indigenous Affairs (IWGIA)

<http://www.iwgia.org>

Dette er en av de første organisasjonene som viet seg til kampen for urfolks rettigheter, og som fra slutten av 1960-tallet har fungert som nettverk både for urfolksrettigheter og for antropologer/forskere som arbeider med de samme spørsmålene. Sekretariatet ligger i København. IWGIA kombinerer faglige utredninger med aktivisme og støtte til urfolk. Organisasjonens historie er grundig beskrevet av Jens Dahl i *IWGIA: A history* (2009), som foreligger både som bok og nettpublikasjon. Det samme gjelder den omfangsrike årboka *The Indigenous World*, som i 2013 var på over 500 sider med regionale og tematiske oversikter, og bøker som *Pitfalls and pipelines. Indigenous peoples and extractive industries* (2013). IWGIA gir også ut en serie med kortere papers og notater.

IPS- Inter Press Service

<http://www.ipsnews.net>

Dette er en uovertreffende kilde til uavhengige reportasjer, blogger, kommentarer og analyser drevet av journalister som hovedsakelig har sine baser i Sør, der materialet oppdateres flere ganger daglig under mottoet: "Journalism and communication for global change". Det er lett å orientere seg både kronologisk, tematisk og regionalt, og det kan tegnes gratis abonnement på nyhetstjenester.

IRC International Water and Sanitation Centre

<http://www.irc.nl>

IRC har siden slutten av 1960-tallet vært et internasjonalt fag- og ressurscenter når det gjelder vann og sanitære forhold i utviklingsland. Fra deres nettsted tilbys informasjon om prosjekter, opplæringstiltak og konferanser, og *Wash Library* gir en god oversikt over egne publikasjoner (særlig i magasinet *Water Alternatives*) og materiale fra andre på det samme feltet.

Jeffrey D. Sachs, se Earth Institute

Joseph E. Stiglitz, se Initiative for Policy Dialogue

Jubilee Debt Campaign/Jubilee South

<http://www.jubileedebt.org.uk>

<http://www.jubileesouth.org>

Den omfattende kampanjen Jubilee 2000 (UK) var lenge et samlingspunkt for nyhetsstoff, utredninger og kommentarer omkring gjeldskrisa og de ulike tiltak for å redusere eller slette tilbakebetalingene. Arbeidet føres nå videre gjennom Jubilee Debt Campaign, som samler en rekke britiske medlemsorganisasjoner, og som fortsatt er meget aktiv med nyhetsoppslag og rapporter. Et eksempel på det siste er en omfattende gjennomgang av gjeldsspørsmålet: *Life and debt- Global studies of debt and resistance* (2013). JDC samarbeider også med andre organisasjoner om utredninger og studier, slik som en gransking av de økonomiske konsekvensene av Mozal-aluminiumsverket i Mosambik, utført sammen med Friends of the Earth Mozambique og Tax Justice Network: *Whose development is it?* (2012). Jubilee South er et kampanjenettverk som drives fra Sør, og som har vært en pådriver når det gjelder å stille mer radikale krav og ta opp spørsmålet om erstatninger for miljøødeleggelser ("økologisk gjeld") og historisk utbytting.

La Via Campesina

<http://www.viacampesina.org>

Dette er en 20 år gammel sammenslutning av et mangfold av bevegelser som organiserer småbønder, landarbeidere og urfolk, der Norsk Bonde- og Småbrukarlag er norsk representant som har vært aktiv siden 1993. Over 150 lokale og nasjonale organisasjoner i 70 land er medlemmer, det representerer til sammen over 200 millioner bønder. Sentrale kampanjespørsmål er matsuverenitet (et begrep som først blei lansert av La Via Campesina), jordreformer, biologisk mangfold, motstand mot storselskaper og ønsket om å trekke landbruket ut av WTO. I de siste åra har kartleggingen av – og motstanden mot – landran fått stadig større oppmerksomhet. Nettstedet har mange aktuelle nyhetsaker og erklæringer, i tillegg til større rapporter og dokumenter, slik som bl.a. *La Via Campesina: Our seeds, our future* (2013), *Land is life! La via Campesina and the struggle for land* (2013) og *From Maputo to Jakarta. 5 years of agroecoogy in La Via Campesina* (2013).

**Medecins sans frontiers/Campaign for Access to Essential Medicines,
se Leger uten grenser**

Minority Rights Group International//Minority Voices Newsroom

<http://www.minorityrights.org>

<http://www.minorityvoices.org>

MRGI driver kampanjer – med 130 partnere i 60 land – for å fremme interessene til minoritetsgrupper og urfolk. I tillegg til en nyhetstjeneste, rapporter og kortere notater, utgis årlig flaggskipet *State of the world's minorities and indigenous peoples*, som i 2013 løftet fram helsespørsmål. I tillegg til tematiske essays, er det regionale oversiktsartikler. *Peoples under threat* er ei årlig liste over land rangert etter risikoen for folkemord eller massedrap. *Minority Voices Newsroom* drives som et eget – og åpent – nettsted, der nyheter, kommentarer og rapporter om minoritetsgrupper og urfolk kan legges inn.

Network for justice in global investment, se Institute for Policy Studies

New Economics Foundation

<http://www.neweconomics.org>

Dette er ei uavhengig og radikal britisk tankesmie, som har til mål å fremme sosial rettferdighet og en økonomi som tar hensyn til økologi og en likere fordeling. Selv om hovedtyngden av virksomheten i de siste åra er rettet inn mot britiske forhold, har en stor del av forskningen allmenn betydning. Det gjelder ikke minst klimapolitikk, ressursplyndring (ikke minst på fiskeriområdet), kritikk av det rådende vekstbegrepet og alternative måter å måle og forstå velferd (og lykke!) på. Et eksempel på det siste er arbeidet med *The Happy Planet Index*. En grunnleggende og vidtfavnende studie er *Natural solutions. Nature's role in delivering well-being and key policy goals* (2012). En god inngang til den allsidige virksomheten, som oppsummerer både forskning og aktivisme, er *nef review of the year 2012-2013* (2013). Når det gjelder klima- og energispørsmål, er det mulig å abonnere på et nyhetsbrev som kommer to ganger i måneden.

New Internationalist

<http://newint.org>

New Internationalist er et ledende månedsmagasin for nyheter, artikler og kommentarer om Nord/Sør-forhold, miljøspørsmål og den tredje verden. På deres nettsted kan et utvalg av dette materialet leses og lastes ned, og det er et arkiv som er inndelt etter tema og land. I tillegg er det en lang rekke interessante og aktuelle blogger.

Nyeléni

www.nyeleni.org

I 2007 møttes 500 personer med røtter i organisasjoner i 80 land til et møte i Nyéléni i Mali, der det blei utformet en erklæring om matsuverenitet og småbønders interesser. Dette har seinere dannet grunnlaget for et nettverk med samme navn, som bl.a. gir ut et hyppig oppdatert *Nyeléni Newsletter*.

OECD WATCH, se SOMO

Oilchange International

<http://priceofoil.org>

<http://shifthesubsidies.org>

<http://dirtyenergymoney.com>

Dette er et internasjonalt aktivistnettverk som særlig retter søkelyset mot de politiske og økonomiske hindringene for overgang til andre energiformer enn olje, og som ser på det ansvaret som den internasjonale oljeindustrien bærer for global oppvarming, kriger og konflikter, miljøødeleggelser, fattigdom og brudd på menneskerettighetene. Det legges daglig ut nyhetsstoff, i tillegg til bakgrunns- og kampanjemateriale, ofte i form av interaktive presentasjoner. Det er også egne nettsteder som dokumenterer subsidier til fossil energi bl.a. gjennom Verdensbanken, og som offentliggjør de bidrag som oljeindustrien gir til medlemmer av Kongressen i USA. I de siste åra har det vært utgitt flere utredninger om tjæresand, som for eksempel *Petroleum coke. The coal hiding on the tar sands* (2013).

Open democracy

<http://opendemoncravy.net>

Dette er en britisk nettportal for innlegg og analyser med en kjerne av bidragsytere, men som ellers er åpen, og som ofte bidrar med informative artikler, kommentarer og diskusjoner om utviklings-, klima og fredsspørsmål. I de siste åra har ikke minst situasjonen i Egypt blitt fulgt nøye.

Our world is not for sale

<http://www.ourworldisnotforsale.org>

Dette er et løst nettverk av over 250 organisasjoner og aktivister, hovedsakelig i Sør, som har underskrevet en omfattende plattform: *Stop corporate globalization: Another world is possible!* Nettverket har vokst fram med bakgrunn i internasjonale kampanjer mot det som omtales som en ”corporate – driven trade agenda” i regi av WTO og bilaterale handelsavtaler. På deres nettsted legges ut kampanjenyheter og erklæringer, slik som *WTO turnaround 2013: Food, jobs and sustainable development first* (2013).

Pambazuka News

<http://www.pambazuka.org>

Dette er en ukentlig nyhetstjeneste som dekker hele det afrikanske kontinentet, og som ofte samler seg omkring temaer som menneskerettigheter, konflikter, miljø, økonomi og kultur. Mange av innslagene består av lengre og analytiske artikler, skrevet fra et radikalt/panafrikansk ståsted, og det fyldige arkivet gjør det lett å søke. Pambazuka Press har på kort tid blitt et sentralt Afrika-forlag, bl.a. med nyere titler som Horace Campbell: *Global NATO and the catastrophic failure in Libya* (2013); Samir Amin: *The*

people's spring. The future of the Arab revolution (2012) og Nnimmo Bassey: *To cook a continent. Destructive extraction and the climate crisis in Africa* (2012).

Peoples' movement on climate change, se Ibon Foundation

PLATFORM

<http://www.platformlondon.org>

PLATFORM har i mer enn tjuefem år vært drevet av aktivister, forskere og kunstnere i London, som gjennom publikasjoner, utstillinger og kunstneriske prosjekter vil bidra til økt bevissthet omkring oljeindustriens makt og ødeleggelser. I tillegg til nyhetsbrev, artikler og omtale av arrangementer, har PLATFORM etter hvert også tatt initiativ til forskningsbaserte utredninger og rapporter, slik som bl.a. *Dirty work. Shell's security spending in Nigeria and beyond* (2013) og *Making a killing. Oil companies tax avoidance & subsidies* (2013). Stor oppmerksomhet vies også oljeindustriens innflytelse på finansiering, forskning og undervisning på universiteter og høyskoler, slik det dokumenteres i *Knowledge and power. Fossil fuel universities* (2013).

Polaris Institute/Tar Sands Watch/Inside the Bottle

<http://www.polarisinstitute.org>

<http://www.tarsandswatch.org>

<http://www.insidethebottle.org>

Polaris Institute er ei progressiv tankesmie i Canada, som arbeider sammen med grasrotkampanjer for å spre informasjon om frihandelsavtaler, storselskapenes makt, gruve- og tjæresandprosjekter og privatisering innenfor tjenestesektoren. Selv om de fleste rapportene er viet kanadiske forhold – som *Big oil's oily grasp. The making of Canada as a petro-state and how all money is corrupting Canadian politics* (2012) – er det også mye material av relevans for andre land. Polaris Institute har også tatt initiativet til - og driver nettstedet for - kampanjer mot tjæresand og mot den ressursløsende og miljøfiendtlige bruken av flaskevann. Det utarbeides også en serie grundige og kritiske "corporate profiles" av selskaper som investerer rundt om i verden.

Post Globalization Initiative

<http://www.postglobal.org>

Dette er et nettsted som springer ut av initiativer fra organisasjoner og sentrale akademikere/aktivister under World Social Forum (se nedenfor) i Tunisia 2013. Hensikten er å ha et forum for utvikling av kritiske synspunkter på den rådende verdensordenen og behovet for radikale alternativer. Det var stor aktivitet i forbindelse med G-20-toppmøtet i St. Petersburg i september 2013, da det blei lagt fram en alternativ slutterklæring: *Declaration of the G-20 counter-summit*. Nettstedet gjør tilgjengelig en lang rekke artikler, blogger, intervjuer og videoer, med deltakere som bl.a. Vandana Shiva, Boris Kagarlitsky, Walden Bello, Samir Amin, Naomi Klein og Barry K. Gills.

Progressio

<http://www.progressio.org.uk>

Dette er en internasjonal hjelpeorganisasjon med tilknytning til katolske kirker, som også presenterer verdifullt informasjons- og utredningsmateriale. (I Storbritannia blei denne virksomheten tidligere drevet under navnet Catholic Institute for International Relations). Et eksempel på deres ”policy briefings” er *Our planet and its people. What scientists are saying about the threats to a sustainable future* (2013).

Public Citizen

<http://www.citizen.org>

Public Citizen blei startet av Ralph Nader i 1971, og har med sine 300 000 medlemmersom som hovedmål å ivareta forbrukerinteresser overfor storselskapene i USA. *Global Trade Watch* drives innenfor rammen av samme organisasjon, og følger kritisk både WTO, regionale handelsorganisasjoner og frihandelsområder. En god inngang til aktivitet og publikasjoner er nettmagasinet *Public Citizen News*, som gis ut annenhver måned.

Publish What You Pay, se PWYP Norway

Public Services International/Public Services International Research Unit

<http://www.world-psi.org>

<http://www.psiru.org>

I debatten omkring liberalisering og privatisering av offentlige tjenester (helse, utdanning, vann osv.) og nedskjæringer i krisetider spiller den internasjonale sammenslutningen av stats- og kommuneansatte en sentral rolle. PSI har medlemsorganisasjoner i nærmere 140 land, og organiserer over 20 millioner medlemmer. Fra deres hjemmeside kan det hentes utredninger som byr på både konkret kunnskap og aktuelle analyser. Det er nære forbindelser til Public Services International Research Unit ved University of Greenwich, som publiserer en lang rekke forskningsrapporter, studier av transnasjonale selskaper og land- og regionstudier. Fra publikasjonslista for 2013 kan nevnes *Renewable energy depends on the public not the private sector* og *Why the private sector kills more than it cures*.

REDD-Monitor

www.redd-monitor.org

Dette er et meget aktivt og oppdatert nettsted, som ledes av Chris Lang, og som ukentlig legger ut nyheter og lenker til kritisk materiale om klima- og skogsinitiativet, som Norge er en av intiativtakerne til. REDD-monitor springer ut av sosiale bevegelser og

miljøkampanjer både i Nord og Sør, som går inn for reduksjon i utslipp av klimagasser og bevaring av regnskog, men som påviser at REDD-ordningen med karbonkreditter har gjort vondt verre. I 2013 blei det opprettet et eget *No Redd In Africa-Network*, som har samlet en rekke organisasjoner gjennom *Maputo statement* fra august 2013.

Re-define. An international think-tank

<http://dev.re-define.org>

Dette er en uavhengig tenketank, ledet av Sony Kapoor, som utfører utredninger og analyser omkring finanskrise, utviklingsfinansiering og klimaendringer. Oppdragsgivere er både regjeringer (deriblant Norge), fagforeninger og sivilsamfunnsorganisasjoner. I de siste åra har mye oppmerksomhet vært viet EUs finanskrise og endringer i finanssystemene for å fremme en mer bærekraftig utvikling. I tillegg til aktuelle og hyppige kommentarer fra nettverkets leder, legges det også ut mer omfattende utredninger, slik som *Funding the green new deal. Building a green financial system*, utført for bl.a. organisasjonen for grønne partier i EU-parlamentet.

Research Foundation for Science, Technology and Ecology (RFSTE)

<http://www.navdanya.org>

RFSTE blei startet i New Delhi i 1982 av den kjente forskeren og aktivisten Vandana Shiva, og kombinerer forskning og utredning med aktiv deltaking i grasrotkampanjer i India, ikke minst med sikte på vern om biologisk mangfold og lokal produksjon, retten til vann og småbønders kamp mot bio-piratvirksomhet og frihandel. I tillegg til forskningssenteret drives et internasjonalt kurssenter og prosjektet Navdanya, som arbeider med støtte til lokalt jordbruk og biologisk mangfold. Hovedtyngden av bøker og større publikasjoner kan bare kjøpes i trykt utgave, men det legges også ut stadig flere utredninger i fulltekst, som bl.a. *Seed freedom* (2013) og *The GMO emperor has no clothes* (2013). Det gis også adgang til annet materiale fra Vandana Shiva, inkludert videoinnslag, foredrag og andre presentasjoner. Hun er også godt representert på Z-Net (se nedenfor), twitter og you-tube. Blant hennes nyeste bøker er *Making peace with the earth* (2013) og *Talking environment* (2013).

Revenue Watch Institute

<http://www.revenuewatch.org>

Dette er et initiativ som springer ut fra Open Society Institute (George Soros), som særlig arbeider for innsyn og åpenhet om ressurser og inntekter i oljerike stater som Irak, Aserbajdsjan, Kasakhstan og en rekke land i Afrika. En nøkkelpublikasjon er *The resource governance index*, som kommer årlig. Det samarbeides nært med organisasjoner som Publish What You Pay (se ovenfor).

Rightingfinance

<http://www.rightingfinance.org>

”A bottom up approach to righting financial regulation” er et initiativ som tar sikte på å utvikle og fremme nasjonal og global regulering av finanssystemet som tar hensyn til menneskerettigheter og utviklingsmuligheter. Blant medlemmene i nettverket er Det Norske Menneskerettighetscenteret og flere internasjonale kvinneorganisasjoner (se bl.a. AWID og DAWN overfor). I tillegg til nyheter og lenker legges det ut kortere notater.

Rights and Resources Initiative

www.rightsandresources.org

Dette er et nettverk av organisasjoner som har som mål å styrke rettighetene og levekårene for dem som bor i – og er avhengig av – skogsområder, og som er opptatt av politiske reformer og forvaltning som bedre tar hensyn til lokale interesser. Det arbeides i første rekke gjennom 13 partnerorganisasjoner rundt om i verden. I 2013 var RRI med på en større konferanse sammen med bl.a. International Land Coalition, Oxfam og IUCN som resulterte i en fyldig rapport: *Scaling-up strategies to secure community land and resource rights* (2013). RRI har også fått utført en større studie: *Global capital, local concessions. A data-driven examination of land tenure risk and industrial concessions in emerging market economies* (2013).

Rights to Water and Sanitation, se WaterAid

Robin Hood Tax, se STAMP OUT POVERTY/

Save the Children, (UK), se Redd Barna

Seattle to Brussels Network

<http://www.s2bnetwork.org>

Dette er et aktivt nettverk av europeiske NGO-er (deriblant Attac, Utviklingsfondet, Natur og Ungdom, For velferdstaten og Norsk Bonde- og Småbrukarlag), som blei opprettet etter Seattledemonstrasjonen mot WTO-toppmøtet i 1999. På dette nettstedet utveksles nyheter, kampanjemateriale og lengre utredninger, som ikke minst retter oppmerksomheten mot den rollen som storselskaper spiller i utformingen av EUs handels- og Sør-politikk. I tillegg til å formidle publikasjoner fra medlemsorganisasjoner, står nettverket også – ofte som medforfatter – for egne utredninger, slik som *A transatlantic corporate bill of rights* (2013) og *The EU trade and investment agenda: Quashing the aspirations of the Arab spring* (2013).

SciDev.net

<http://www.scidev.net>

Dette er et nettsted, med det anerkjente tidsskriftet *Nature* som initiativtaker, som på kort tid har blitt en viktig kilde til nyheter og dokumentlenker som tar sikte på å gjøre

naturvitenskapelig og teknologisk kunnskap relevant for utviklingsspørsmål. Mottoet er "Bringing science and development together through news and analysis". Det omfattende materialet er gruppert rundt hovedtemaer som jordbruk, miljø og helse. I tillegg til å videreformidle ny viten fra et mangfold av kilder, utarbeides det egne tematiske analyser basert på oppdatert kunnskap. Et stort antall fagfolk, konsulenter og journalister er engasjert i nettverket, som også har egne nettsteder for avdelinger i bl.a. Afrika sør for Sahara, Latin-Amerika, Sør-Asia og Sørøst-Asia.

SOMO (Stichting onderzoek multinationale ondernemingen)/OECD WATCH/Electronics Watch

<http://www.somo.nl>

<http://www.oecdwatch.org>

<http://www.electronicswatch.org>

SOMO er et meget sentralt utredningsinstitutt omkring internasjonal økonomi og flernasjonale storselskaper, som kjennetegnes av kritisk og grundig forskning. SOMO blei opprettet allerede i 1973, holder til i Amsterdam, finansieres hovedsakelig med midler fra EU og Nederland, og samarbeider med en lang rekke NGO-er i Sør. Det er gode søkemuligheter for å finne data og utredninger om enkeltelskaper og om sektorer som tekstil- og elektronikkindustri. Fra SOMO foreligger en lang rekke studier av produksjonsforhold i fabrikker i Sør og den rolle som utenlandske storselskaper spiller. Også internasjonale handelsforhold og frihandelsforhandlinger følges nøye. En publikasjon av stor interesse for norske forhold, ikke minst i diskusjonen om investeringer og Norfund, er *The Dutch Good Growth Fund. Who profits from development cooperation?* (2013).

SOMO er en av koordinatorene for OECD Watch, som er et nettverk av over 50 NGO-er som arbeider for økt samfunnsbevissthet hos storselskaper (CSR). Det foretas særlig gransking av selskaper for å finne ut om de følger OECD Guidelines for Multinational Enterprises. Det utarbeides jevnlig et fyldig *OECD Watch Newsletter*. I 2013 blei det tatt initiativ til *Electronics Watch*, som særlig ser på arbeidsvilkårene i elektronikkindustrien i Kina og andre asiatiske land, og som har et eget nyhetsbrev og lenker til rapporter om dette temaet fra andre organisasjoner.

STAMP OUT POVERTY/Robin Hood Tax

<http://www.stampoutpoverty.org>

<http://robinhoodtax.org.uk>

Dette er et aktivitsnettverk av hovedsakelig britiske organisasjoner og fagforeninger som kjemper for en skatt på finanstransaksjoner (Financial Transactions Tax), også kjent som Robin Hood-skatten. Det er ikke så mange egne publikasjoner, men et viktig bidrag er *Financial transaction tax: Myth-busting* (2012).

STOP THE TRAFFIK

<http://www.stophetraffic.org>

Dette er et nettverk av organisasjoner i mer enn 40 land, som driver kampanjer rettet mot “human trafficking”, som omtales som en av flere former for slaveri i dag. I tillegg til nyhetsstoff, kampanjemateriale og erklæringer, produseres det også utredninger som går mer i dybden. Mye oppmerksomhet vies den internasjonale sjokoladeindustrien og dens forbindelser med slaveliknende arbeid for barn på kakaoplantasjer, se for eksempel *Dark chocolate. Understanding human trafficking risks in the chocolate supply chain; we have a choice* (2013).

Sustainable Energy and Economy Network, se Institute for Policy Studies

Tar Sands Watch, se Polaris Institute

Tar Sands World

<http://www.tarsandsworld.com>

Dette er et meget informativt og oppdatert nettsted, med sin opprinnelse i Canada, som samler store mengder nyheter og tilgjengelig informasjon om tjæresand- og oljeskiferprosjekter over hele verden. Stoffet er ordnet både etter land og selskaper.

Tax Justice Network, se Tax Justice Network Norway

The African Biodiversity Network

www.africanbiodiversity.org

Dette er et regionalt nettverk for organisasjoner og enkeltpersoner, med småbønder og pastoralister som basis, som fra slutten av 1990-tallet har arbeidet for biologisk mangfold og økologisk jordbruk, og som motsetter seg industrialisering av jordbruk på storselskapers premisser. Under klimatoppmøtet i Durban i 2012 blei det tatt initiativ til Alliance for Food Sovereignty (AFSA). Blant de nyeste rapportene er *Seeds for life: Scaling up agro-ecology* (2013).

The Committee for the Cancellation of the Third World Debt (CADTM)

<http://www.cadtm.org>

Dette er en belgisk-basert organisasjon med en rekke internasjonale deltakere, som helt fra 1990 har levert utredninger og deltatt i diskusjoner og kampanjer for gjeldsslette. En aktuell nyhets- og kommentartjeneste oppdateres jevnlig, og er en nyttig kilde for kritikk av IMF, Verdensbanken og global finansspekulasjon. Her ligger også lenker til andre bidragsyterere på samme temaer, samt lengre artikler/rapporter. Et eksempel på det siste er *The IMF and the World Bank: It's time to replace them* (2013), skrevet av nettverkets

forgrunnsfigur Eric Toussaint. Han har også utgitt flere viktige bøker, bl.a. *Debt, the IMF and the World Bank. Sixty questions and sixty answers* (2010) og *A glance in the rear mirror. Neo-liberal ideology from its origins to the present* (2012). En rekke artikler av Eric Toussaint og Damien Millet, sammen med aktuelle intervjuer, er samlet i boka *The debt crisis: From Europe to where?* (2013), som er utgitt av den indiske organisasjonen Vikas Adhyayan Kendra, men som kan lastes gratis ned fra CADTM.

The Council for Canadians

<http://www.canadians.org>

Dette er en sentral aktør i den internasjonale diskusjonen om globalisering og handel, med mer enn 100 000 medlemmer i Canada, som i siste åra har konsenterert seg om WTO, frihandelsavtaler, olje/klima og privatisering av vann og andre viktige sektorer. Det er mye å lese i det fyldige nettmagasinet *Canadian Perspectives*, som høsten 2013 hadde ”Fracking our future?” som hovedtema. Det utarbeides også materiale om forhold utenfor Canada, som for eksempel rapporten *Conflicts over water in Chile – between human rights and market rules* (2013) og den korte oversikten *False solutions to the climate crisis* (2013). En sentral person er Maude Barlow, som har utgitt en rekke bøker, deriblant *Blue future. Protecting water for people and the planet forever* (2014).

The Democracy Center

<http://www.democracctr.org>

DC har siden slutten av 1990-tallet vært en aktiv støttespiller for kampanjer og organisasjoner som kjemper for miljørettferdighet og et globalt system som tar mer hensyn til mennesker og miljø enn til storselskaper. Arbeidsformen er bl.a. forskning, utredninger og kursvirksomhet for aktivister i mange deler av verden, bl.a. gjennom en avdeling i Bolivia og underprosjektet *Climate change is about...water*. DC har produsert en lang rekke bøker og rapporter, slik som *Unfair, unstable, and under the radar. How corporations use global investment rules to undermine a sustainable future* (2013). Nyheter gis gjennom det månedlige *The Democracy Center Newsletter*.

The Globalist

www.theglobalist.com

Dette er et meget aktivt og uavhengig nettsted, som i USA-sammenheng framstår med en liberal/radikal profil, der flere av forgrunnsfigurene er kjent for sitt ønske om ”capitalism with a human face”. Det har vært virksomt fra 2000, og legger daglig ut informative bidrag i form av kommentarer og analyser ut fra et mangfold av perspektiver. Mye oppmerksomhet vies WTO, det internasjonale finanssystemet, Kina og Brasil.

The Institute for Agriculture and Trade Policy

<http://www.iatp.org>

Dette er et ressurscenter med tilholdssted i Minneapolis, som blei startet mot slutten av 1980-tallet for å ivareta interessene til lokalt familiejordbruk i konkurranse med ”agribusiness”, og som har utvidet saksområdet til å gjelde internasjonale jordbruks-, miljø-, vann- og handelsspørsmål. I 1999 blei det opprettet en egen avdeling (Trade Observatory, tidligere WTO Watch) for å drive forskning og informasjonsvirksomhet omkring internasjonale jordbruksspørsmål, WTO og frihandelsavtaler. Fra senterets nettsted er det inngang både til aktuelle nyhetssaker og lengre utredninger. En av de mest aktive bidragsytere er Sophia Murphy, som bl.a. står bak *Land grabs and fragile food systems. The role of globalization* (2013). Det gis også ut rapporter sammen med andre, slik som *EU-US trade deal: A bumper crop for ”big food?”* (2013), som er et samarbeid med Friends of the Earth Europe (se ovenfor).

The Oakland Institute

<http://www.oaklandinstitute.org>

The Oakland Institute er ei uavhengig tankesmie som tar sikte på å stimulere til åpen og kritisk debatt om økonomisk rettferdighet både nasjonalt og globalt, ikke minst i lys av hvordan sosiale og økonomiske menneskerettigheter (ikke) blir satt ut i livet. Under ledelse av Anuradha Mittal blir jordbruk, matsuverenitet og kamp mot sult løftet fram, ikke minst med vekt på landran (land grabbing) som tema. Store forskningsprogrammer har ført til en lang rekke konkrete studier av stater og selskaper, der det er kartlagt både hvordan landran finner sted og hvilke virkninger dette har for miljø, fattigdom og sult. Resultatene formidles både gjennom fyldige rapporter og kortere oversikter. Blant de landene som vies særlig interesse er Etiopia, Tanzania, Zambia, Mosambik, Kamerun, Sierra Leone og Papua New Guinea. *Betting on world agriculture* (2012) er en rapport som avslører hvilken rolle investeringsselskaper og fond i USA spiller når det gjelder å profitere på jordbruk, mens *Eco-skies. The global rush for aviation biofuel* (2013) ser på sammenhengen mellom voksende flytrafikk og jakten på jord for agrodrivstoff.

The People’s Coalition on Food Sovereignty

<http://www.foodsov.org>

Dette er et voksende nettverk av grasrotorganisasjoner, småbrukerorganisasjoner og NGO-er som støtter deres kamp. Et av målene er å drive fram en internasjonal People’s Convention on Food Sovereignty og å undersøke virkningene som handel har på lokalt jordbruk. Nettverket sprang ut fra Asia rett etter tusenårsskiftet, men er nå verdensomspennende. På nettstedet legges det ut nyheter om både kampanjer og publikasjoner, samtidig som det også produseres egne rapporter, slik som ”mini-boka” *A glimpse of her stories. Rural women’s resilience and food security* (2013) og *WTO on agriculture: Over a decade of false hopes* (2013).

The Reality of Aid

<http://www.realityofaid.org>

Over 170 NGO-er både i Nord og Sør har gått sammen om en omfattende, kritisk og uavhengig gjennomgang av utviklingssamarbeid og bistandspraksis, der målet er å

bidra til at utviklingshjelpen oppnår bedre resultater når det gjelder fattigdom, sosial likhet og global solidaritet. Sekretariatet ligger nå ved Ibon Foundation i Fillippinene. Flaggskipet til nettverket er den omfattende rapporten *The Reality of Aid*, som gis ut hvert annet år. I tillegg til gjennomgang av enkeltland og regioner, har hver utgave en temadel, som i 2012 var viet *Aid and the private sector. Catalysing poverty reduction and development?* Alle rapportene er tilgjengelige både i bokform og på nett. Nyhetsbulletinen *Reality check* har vanligvis også et hovedtema, blant de nyeste er samstemt politikk for bærekraftig utvikling og Verdensbankens fortsatte kondisjonalitet.

The United Nations Non-Governmental Liaison Service (NGLS)

<http://www.un-ngls.org>

Dette er et initiativ fra FN-systemet for å samordne samarbeidet med et omfattende nettverk av NGO-er i det globale sivilsamfunnet, som i de siste åra deltar aktivt med konferanser, dialogmøter og skriftlige (og ofte kritiske) innspill til bl.a. ”post-2015”-prosessen og innenfor UN Sustainable Development Solutions Network. For dette formål er det bl.a. utarbeidet *Policy Briefs* og andre dokumenter.

The World Conservation Union (IUCN)

<http://www.iucn.org>

The World Conservation Union – IUCN (tidl. kjent som International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources) er en internasjonal miljøorganisasjon som samarbeider med statlige institusjoner, over 900 NGO-er og tusener av framstående fagfolk rundt om i verden. Virksomheten er inndelt i seks fagkommisjoner. IUCN ble startet i 1948, og har som viktigste oppgave å bidra til å bevare det biologiske mangfoldet. Nettstedet gir en god oversikt over virksomheten, ikke minst i form av en database over flere tusen publikasjoner i regi av IUCN og organisasjonens fagkommisjoner. Magasinet *World Conservation* ser ut til å komme uregelmessig. IUCN samarbeider også i sin utrednings- og policyvirksomhet med stater, enkeltsekskaper og næringsorganisasjoner.

Trade Justice Movement

<http://www.tradejusticemovement.org.uk>

Trade Justice Movement er en kampanje for mer rettferdig verdenshandel, som med oppslutning fra over 60 britiske organisasjoner/bevegelser har drevet sin virksomhet fra 2000. Det viktigste formålet er å vise forskjellen mellom ”trade justice” og ”free trade”. Hovedtyngden av nyheter, videoer og annet materiale på nettstedet består av utredninger og dokumenter fra medlemsorganisasjoner, som for eksempel Oxfam, World Development Movement og Christian Aid. Den norske Handelskampanjen (se ovenfor) har oppstått etter britisk mønster.

Trade Knowledge Network, se International Institute for Sustainable Development

Traidcraft

<http://www.traidcraft.org>

Dette er en av Storbritannias ledende organisasjoner for ”rettferdig handel”, som i tillegg til å drive import og støtte lokale produsenter er aktivt engasjert i kampen for mer rettferdige handelsregler. For dette formål er det utarbeidet en rekke faktaoversikter, grundige utredninger og offentlige høringssvar. Traidcraft har særlig et rikholdig og kritisk materiale om EUs forhandlinger om ”Economic Partnership Agreements”, og står bak studier som *The new resource grab. How EU trade policy on raw materials is undermining development* (2010) og *Cashing in on cashews. How EU supermarkets drive exploitation of cashew workers in India* (2013). Løpende informasjon blir gitt i *The extra mile magazine*, som gis ut tre ganger i året.

Transparency International, se TI Norway

Triple Crisis Blog

www.triplecrisis.com

Dette er et nettsted som på kort tid har etablert seg som en viktig kommentartjeneste, som springer ut fra ønsket om å se ”trippelkrisa” (finans, utvikling, klima) under ett. Et mangfold av organisasjoner, forskningsinstitutter, nettverk og radikale akademikere står bak nettstedet, og innleggene består både av korte kommentarer og noe lengre analyser, ofte i tilknytning til lenker som gir fordypning. Blant de sentrale bidragsyterne er Jayati Ghosh, Patrick Bond, Edward Barbier, Ilene Grabel, Sunita Narain og Kevin Gallagher.

Trócaire

<http://www.trocaire.org>

Trócaire er bistandsorganisasjonen til den irske katolske kirken, og i likhet med for eksempel Christian Aid og Kirkens Nødhjelp er organisasjonen engasjert i utrednings- og kampanjevirkosomhet omkring viktige utviklingsspørsmål. På nettsida finnes en lang rekke studier, ”policy papers” og aktuelle kommentarer med et bredt temavalg innenfor utviklings og miljøområdet. Et meget interessant bidrag, som bygger på materiale fra seks land hvor Trócaire arbeider, er den omfattende rapporten *My rights beyond 2015: Making the post-2015 framework accountable to the world's poor* (2013).

U-landsnyt.dk

<http://www.u-landsnyt.dk>

Dette er et uavhengig dansk nettsted som drives av en stiftelse, der formålet er å formidle nyheter om globale spørsmål, bistand og utvikling i Afrika Asia, Latin-Amerika og Midøsten. Det er en aktiv netttjeneste som oppdateres daglig med nyheter,

kommentarer og lenker til relevant materiale. Det er også direkte lenker til andre organisasjoner og nettsteder som driver u-landsinformasjon i Danmark.

War on Want

<http://www.waronwant.org>

War on Want er en bistands- og solidaritetsorganisasjon, som har sitt utspring i britisk fagbevegelse tidlig på 1950-tallet, og som i dag er en viktig deltaker i kampanjer for et mer rettferdig handelssystem, faglige rettigheter og kamp mot fattigdom og global ulikhet. Denne virksomheten drives i nært samarbeid med lokale partnere rundt om i verden. I forbindelse med arbeidet for ”corporate accountability” har det blitt utarbeidet flere rapporter som alternativ til de offisielle årsmeldingene fra storselskaper som Wal-Mart og Coca-Cola. I de siste åra har mye oppmerksomhet blitt viet kampen for rettigheter for arbeidere i tekstilindustrien i asiatiske land, samtidig som søkelyset rettes mot arbeidsforhold blant dem som dyrker te eller vindruer for salg i europeiske supermarkeder. Eksempler på grundige og pedagogiske rapporter er *Stitched up. Women workers in the Bangladeshi garment sector* (2011), *Breathless for blue jeans. Health hazards in China’s denim factories* (2013) og *The living wage. Winning the fight for social justice* (2013). Nettmagasinet *Up front* forteller om kampanjer og nye rapporter.

WaterAid/Rights to Water and Sanitation

<http://www.wateraid.org>

<http://www.righttowater.org.uk>

Dette er en organisasjon som siden tidlig 1980-tall har vært engasjert i bistandssamarbeid innenfor vannsektoren, og som i tillegg arbeider internasjonalt for retten til vann. I tillegg til en serie kortere *Policy briefings*, ikke minst om sammenhengen mellom klima og vann, legger Water Aid ut resultatene av et omfattende utrednings- og analysearbeid. Blant eksemplene på dette er *We can’t wait. A report on sanitation and hygiene for women and girls* (2013) og *Keeping promises. Why African leaders need now to deliver on their water and sanitation commitments* (2013). Kvartalsmagasinet *Oasis* er en nyttig kilde til løpende informasjon. Sammen med flere andre organisasjoner driver WaterAid også den britiske nettportalen *Rights to Water and Sanitation*, som samler informasjon med utgangspunkt i retten til vann som en menneskerettighet. Ikke minst blir behandlingen av vann- og sanitærforhold i ulike deler av FN-systemet fulgt nøye.

Water Justice

<http://www.waterjustice.org>

Dette nettstedet beskriver seg selv som “a resource center on alternatives to privatisation”, der det legges ut utredninger, erklæringer og kampanjemateriale. Nettverket springer ut fra bevegelser som deltar i World Social Forum, og drives i samarbeid med Transnational Institute og Corporate Europe Observatory (se ovenfor). De har også gått sammen om den sentrale og fyldige rapporten *Reclaiming public water*, som har bidrag om kampen mot vannprivatisering. Water Justice er en viktig portal for

en lang rekke bevegelser og aksjoner rundt om i verden, og fungerer som et møtested for utveksling av erfaringer fra kampen mot vannprivatisering. I de siste åra omfatter dette også den globale motstanden mot ”fracking”.

WIDE +

<http://www.wideplusnetwork.wordpress.com>

WIDE (Network Women in Development Europe) var fram til 2011 et meget aktivt nettverk av kvinneforskere, menneskerettighetsaktivister og deltakere i NGO-er som var opptatt av "globalisation, gender equality and social justice". Etter at det blei lagt ned, har det nå gjenoppstått under navnet Wide+. Det er et løst nettverk med sikte på å forene bevegelser og enkeltpersoner både i Nord og Sør som arbeider for et feministisk alternativ til det nåværende ny-liberalistiske økonomiske systemet. (Det verdifulle materialet fra forløperen er fortsatt tilgjengelig i et arkiv). *Wide+ Newsletter* kommer kvartalsvis, og med spesialutgaver etter behov, og er en nyttig informasjonskilde med lenker til publikasjoner og konferanser.

World Economic Forum

<http://www.weforum.org>

Dette er en organisasjon som springer ut av de årlige møtene som har vært avholdt i Davos siden tidlig på 1970-tallet, der politikere og andre ”globale ledere” inviteres til treff med topplederne i de transnasjonale storselskapene. Medlemmer i WEF er de mektigste storselskapene i verden. I tillegg til at dette nettstedet formidler erklæringer og taler fra Davos og tilsvarende regionale fora, gis det ut rapporter og studier, slik som *The Global Gender Gap Report 2013*, *Outlook on the global agenda 2014* og *Global risks 2014*. Trass i at det etter hvert har blitt mer varierte temaer, inkludert miljø og bedrifters samfunnsansvar, er WEF – også kjent som «Davos-klassen» i hovedsak en møteplass og en kamporganisasjon for internasjonal storkapital og en liberalisert verdensøkonomi.

World Social Forum

<http://www.worldsocialforum.org>

Med sine mange sosiale bevegelser og et mangfold av radikale aktivister, regnes WSF ofte som et motstykke til World Economic Forum (se ovenfor.) Det blei for første gang avholdt i Porto Alegre i Brasil i 2000, mens WSF i 2013 fant sted i Tunis. Dette nettstedet gir informasjon både om WSF og ulike regionale og nasjonale arrangementer, inkludert grunnleggende erklæringer og andre sentrale dokumenter. Norges Sosiale Forum/Globaliseringskonferansen (se ovenfor) er knyttet til det samme nettverk.

Worldwatch Institute

<http://www.worldwatch.org>

<http://blogs.worldwatch.org>

Dette instituttet blei grunnlagt i 1974, og har samarbeidspartnere i 20 land. Det er internasjonalt mest kjent for *State of the World*, som er en årlig bokutgivelse. I bokform er også *Vital Signs*, som er en viktig og lett tilgjengelig oversikt over en rekke miljø- og utviklingsindikatorer. *Signs Online* er en betalingstjeneste som gir adgang til oppdaterte oversikter over de samme temaer. Ei velorganisert hjemmeside holder brukere informert om instituttets synspunkter, bøker, utredninger, pressemeldinger, rapporter (*Worldwatch Papers*) og magasinet *Worldwatch*. Mesteparten av dette materialet krever nettbetaling før nedlasting, men det er også artikler og utdrag fra publikasjoner som er gratis. Det gjelder ikke minst aktuelle kommentarer som legges ut som blogger.

World Water Council

<http://www.worldwatercouncil.org>

WWC blei opprettet i 1996 av fagfolk og organisasjoner som ønsket å få vannspørsmål og retten til vann høyere opp på den internasjonale dagsordenen. Mye av arbeidet er samlet rundt World Water Forum, som følges med fyldige rapporter, slik som *Global water framework. 6th World Water Forum 2012*. Fagtidsskriftet *Water Policy*, som kommer seks ganger i året, er tilgjengelig i fulltekst på nettet. I oktober 2013 var WWC medarrangører av det globale Water Summit i Budapest.

WTO Watch, se Global Health Watch

WWF-The Conservation Organization, se WWF-Norge

Z Communications/Z Net

<http://www.zcommunications.org>

Dette er et svært innholdsrikt og - innflytelsesrikt - USA-nettverk som bl.a. inneholder et magasin (med abonnement) og Z Net, som gratis (og med håp om donasjoner) formidler radikale kommentarer med flere bidrag hver eneste dag. Blant hovedtemaene er miljø, global økonomi og USAs utenrikspolitikk, med mange innslag også med emner fra Midøsten, Afrika, Latin-Amerika og Asia. Blant faste skribenter er kjente ”stemmer fra Sør”, som bl.a. Eduardo Galeano, Arundhati Roy, Vandana Shiva, Walden Bello og Patrick Bond, i tillegg til skribenter som Noam Chomsky, John Pilger og George Monbiot.